

Frivilligheden på dagpenge

HVEM ER JEG?

Nanna Jensen

KULTUR OG FORMIDLING 2019

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Det Humanistiske Fakultet

SPECIALEAFLEVERING
Forside til specialet

Afleveringsfrist (sæt x)	Januar: [Årstal]	Juni: x 2019	Andet: [Dato]
Vejleder: Anna Klara Bom		Institut: Kulturvidenskab	

Titel, dansk: Frivilligheden på dagpenge	
Titel, engelsk: Performing voluntary work while on unemployment benefits	
Type 1: Afhandlingsform: Min./max. antal typeenheder: 144.000 – 192.000 (60 – 80 normalsider) (1 normalside = 2400 typeenheder)	Din besvarelses antal typeenheder¹: 174.661
Type 2: Produktspeciale: Min./max. antal typeenheder: 96.000 – 120.000 (40 – 50 normalsider) (1 normalside = 2400 typeenheder)	Din besvarelses antal typeenheder²:
Du skal være opmærksom på, såfremt din besvarelse ikke lever op til det angivne (min./max) antal typeenheder (normalsider) vil din opgave blive afvist, og du har brugt et forsøg.	
(sæt x)_x__	Ja, min eksamensopgave må gerne i anonym form kopieres/lægges på Blackboard som hjælp til kommende studerende i faget

Tro og love-erklæring		
Det erklæres herved på tro og love, at undertegnede egenhændigt og selvstændigt har udformet denne eksamensopgave. Alle citater i teksten er markeret som sådanne, og eksamensopgaven, eller væsentlige dele af den, har ikke tidligere været fremlagt i anden bedømmelsessammenhæng. Læs mere her: http://www.sdu.dk/Information til/Studerende ved SDU/Eksamen.aspx		
Afleveret af: Nanna Jensen		
Fornavn: Nanna	Efternavn: Jensen	Cpr.nr.: XXXXXX-XXXX

¹ Tælles fra første tegn i indledningen til sidste tegn i konklusionen, inkl. fodnoter. Tabeller tælles med deres antal typeenheder. Følgende tælles *ikke* med: resumé, indholdsfortegnelse, litteraturliste og bilag. Se i øvrigt eksamensbestemmelserne for disciplinen i studieordningen.

² Tælles fra første tegn i indledningen til sidste tegn i konklusionen, inkl. fodnoter. Tabeller tælles med deres antal typeenheder. Følgende tælles *ikke* med: resumé, indholdsfortegnelse, litteraturliste og bilag. Se i øvrigt eksamensbestemmelserne for disciplinen i studieordningen.

Abstract:

The aim of this study was to explore how a persons sense of identity is affected while experiencing unemployment and also performing voluntary work. In addition, this study explores what motivates the participants in this study to perform voluntary work when unemployed. Voluntary work contains the same structures as regular jobs do; there are certain places to be, tasks to perform, and co-workers to consult. The primary difference between a regular job and performing voluntary work is that you will not receive any payment for the voluntary work you have completed. Part of someone's identity comes from, and is reflected in, what they do for a living. How then is someone's identity affected then they lose a job? This study will investigate the impact performing volunteer work can have on a person's sense of worth and identify while receiving unemployed benefits.

This study is based on social constructivism with a method of a qualitative design using an individual semi-structured interview. The empirical data was analysed using a discourse analysis. In total four participants were interviewed. All of the participants had at some point performed voluntary work while receiving unemployment benefits. In this study Anthony Giddens was chosen to be able to gain a deeper understanding of the participants feelings and the structural influence on the everyday life as unemployed. Stuart Hall was included in this study to achieve a sense of identity in relation to being unemployed and performing voluntary work. To be able to research the motive for performing voluntary work, Ulla Habermanns motivations study was used.

The results of this study showed a structural influence in the way of organizing one's life and a feeling of being stuck without being able to change the life situation. It also showed that the sense of identity when being unemployed can create a loss in the identity and a feeling of being worthless to society. All the participants in this study did express that a change in their identity occurred when performing voluntary work. It created a feeling of being included and valuable. This study also indicated that the participants motives for performing voluntary work centred around their identity, which indicates that voluntary work could lead to a way of constructing an identity.

This study concludes that it had a positive effect for the participants in this study to perform voluntary work while unemployed. The voluntary work gave them the chance to be part of a community and a feeling of being included. In periods of unemployment, they had all experienced a loss of identity but were able to construct and regain their identity through the voluntary work.

Indhold

KAPITEL 1: INTRODUKTION	5
Indledning	5
Problemformulering	6
Udfoldelse af problemfelt	7
Forskningsspørgsmål	8
Begrebsafklaring	8
Forskerposition	9
Læsevejledning	10
Videnskabsteoretisk afsæt	10
KAPITEL 2: METODE OG EMPIRI	13
Præsentation af case	13
Frivillighedens begyndelse	13
Den frivillige sektor i dag og dens udfordringer	15
VERSO-Projektet	15
Baggrunden for projektet	16
Resultatet af VERSO-Projektet	16
Præsentation af empiri	18
Interview	18
Udfordringer og etiske refleksioner	19
Interviewstederne	20
Interviewpersonerne	21
Interviewspørgsmålene	21
Transskription	22
Kodning	22
KAPITEL 3: TEORETISKE TILGANGE	23
Anthony Giddens:	23
Adskillelsen af tid og rum:	24
Stuart Hall	25
Identitet	25
Ulla Habermann:	30
Motiver	30
De otte motivmotivdimensioner	33
Den nye frivillighed vs. den klassiske frivillighed	34

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Diskursanalytiskmetode	36
Analysestrategi	38
KAPITEL 4: ANALYSE	41
Fællesskab	41
Identitetsopfattelse	48
Identitetsopfattelsen i relation til ledigheden.....	48
Opsamling.....	51
Identitetsopfattelsen i relation til udførelsen af frivilligt arbejde.....	51
Opsamling:.....	54
Motiver i frivilligheden	54
June:.....	54
Line:	56
Mathilde:	58
Anja:.....	60
Opsamling:.....	62
KAPITEL 5: AFSLUTNING	64
Konklusion:	64
Diskussion:	66
Bibliografi	70
Bilag	73
1. Interviewguide.....	73
2. Transskriptionsguide	75
3. Interview June	76
4. Interview Mathilde	87
5. Interview Anja.....	97
6. Interview Line	105

KAPITEL 1: INTRODUKTION

Indledning

Mange af os har oplevet, at når vi møder nye mennesker, er det første vi er blevet spurgt om; *"hvad arbejder du med?"*

I vores samfund afspejler vores arbejde og uddannelse, hvem vi er, og det giver os dermed en identitet (Nørgaard, 2018). Vi bruger de fleste af vores vågne timer på arbejdet, og derfor er det kun naturligt, at vores beskæftigelse har en påvirkning på vores forståelse af, hvem vi er. Sammenkoblingen af identitet og arbejde kan være meget sårbar, da man som arbejdsløs derved ikke kun mister sit arbejde, men også en del af ens identitet (Nørgaard, 2018).

Som forhåbentligt snarligt nyuddannet, vil mit svar på overstående spørgsmål ændre sig fra at være studerende til ledig. Som humanistuddannet er jeg forberedt på, at jeg højst sandsynligt skal igennem en ledighedsperiode, da de humanistiske kandidatuddannelser har det største ledighedsantal (Pedersen, 2017). Tankerne omkring den mulige foranstående ledighed, har fået mig til at undersøge, hvordan den individuelle identitetsopfattelse påvirkes af ledigheden, og hvilke strukturelle påvirkninger opfattelsen er underlagt.

Identiteten har ikke altid været bundet op på menneskets erhvervstilknytning, som den i høj grad er i dag, men kan i den kulturanalytiske ramme anses som et følge af moderniteten. I det førindustrielle samfund har identiteten haft en lokal forankring og en religiøs betoning. Endvidere har slægtskab haft en grundlæggende betydning for den sociale kategorisering (Sørensen, Høystad, Bjurstöm, & Tretvoll, 2010, s. 423). Identitet har derved ikke i særlig stor udstrækning været et spørgsmål om egne valg. I takt med moderniteten har denne opfattelse ændret sig, hvor spørgsmålet 'Hvem er jeg' er blevet mere aktuelt. Set ud fra det enkeltes perspektiv, er samfundet blevet et åbent system, hvor mennesket tildeles status i henhold til de valg, de foretager i deres livsorganisering. En af konsekvenserne af dette er, at livet ikke længere forgår gennem på forhånd definerede stadier, men snarere skal opfattes som en unik karriere, hvor planerne om hvem man ønsker at blive, fremtræder som den grundlæggende reference (Sørensen, Høystad, Bjurstöm, & Tretvoll, 2010, s. 426). Problematikseringen i relation til identitetsopfattelsen og ledigheden opstår i, at ledige ufrivilligt bliver fastholdt af deres valg i livsorganisering i kraft af ledigheden, og derved ikke kan indfri den unikke karriere, de ønsker sig.

Man siger, at lediggang er roden til alt ondt. Som ledig står man udenfor majoritetsfællesskabet og kan kigge ind på dem, som står op hver dag og går på arbejde uden at kunne deltage i fællesskabet. At stå udenfor

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

fællesskabet kan føre til en følelse af rod- og magtesløshed, da man ikke har en tidshorisont for, hvornår man bliver lukket ind i majoritetsfællesskabet igen.

Frivilligheden er derimod kendt for sit fællesskab og for at invitere alle indenfor. Et frivilligt arbejde rummer også på mange måder, de samme strukturer som et lønnet job. Ofte vil man have et sted at skulle møde op, have kollegaer samt et arbejdsformål. Den store forskel er dog, at man ikke bliver betalt for sin arbejdsindsats. Det valg individet træffer ved at indtræde i frivilligt arbejde, gør det til en del af menneskes livsorganisering, og derved finder jeg det interessant at undersøge, hvilken påvirkning et frivilligt arbejde kan have på lediges identitetsopfattelse.

Det er før blevet undersøgt, om frivilligheden kan anvendes i kampen mod ledigheden igennem det europæiske projekt VERSO. Resultatet af undersøgelsen viste en positiv effekt på at anvende frivilligheden mod bekæmpelse af arbejdsløsheden. Resultatet af undersøgelsen udmundede i en række politiske anbefalinger til alle europæiske, regionale og lokale beslutningstager, som havde et ønske om at arbejde med udviklingen af politikker, der støtter inddragelsen af civilsamfundets ressourcer i kampen mod arbejdsløsheden.

Dette speciale adskiller sig dog herfra, da jeg ønsker at undersøge den individuelle påvirkning af identitetsopfattelse i relation til at udføre frivilligt arbejde. Derudover forholder jeg mig til hvordan individerne påvirkes af de strukturelle forhold modsat VERSO-Projektet, som ønsker at skabe de strukturelle forhold.

Problemformulering

Overstående har ledt mig til følgende problemformulering:

I dette speciale vil jeg igennem semistruktureret interview undersøge, hvordan fire dagpengemodtageres identitetsopfattelse påvirkes i relation til at udføre frivilligt arbejde. Den samlede empiri vil udgøre baggrunden for en diskursanalyse, hvor jeg gennem et teoretisk afsæt i Anthony Giddens vil undersøge interviewpersonernes oplevelse af den strukturelle påvirkning af hverdagslivet som ledig. Endvidere vil jeg undersøge påvirkningen af identitetsopfattelsen gennem Stuart Halls identitetsteori i relation til at udføre frivilligt arbejde. Afslutningsvis vil jeg undersøge, hvad der motiverer interviewpersonerne i deres ledighedsperiode til at udføre frivilligt arbejde gennem Ulla Habermanns motivforskning.

Udfoldelse af problemfelt

I dette afsnit præsenterer jeg de indledende tanker omkring specialets undersøgelsesfelt for at give læseren en forståelse af specialet udformning, og de valg jeg har truffet i tilvejebringelsen herom.

Gennem mit bekendtskab med VERSO-projektet opstod ideen til specialets fundament. VERSO-projektet forløb over tre år og havde til formål at undersøge, hvordan frivilligheden kunne blive en aktiv medspiller til at komme den stigende ledighed i Europa til livs. Projektet er udformet som en tænketank, hvor erfaringsbaserede vidensdeling fra alle otte lande blev udvekslet. Tænketanken bestod af repræsentanter fra de offentlige myndigheder fra alle otte lande, samt fire vidensmedarbejdere som igennem analyser af den indsamlede empiri har udarbejdet en rapport omkring projektets opnåede erfaringer. Rapporten indeholder en række politiske anbefalinger til alle europæiske, regionale og lokale beslutningstager, som vil arbejde med udviklingen af politikker, der støtter inddragelsen af civilsamfundets ressourcer i kampen mod arbejdsløsheden.

Det overordnede politiske niveau gav anledning til at koncentrere undersøgelsesfeltet omkring det subjektive gennem et mikroniveau, som åbner op for at undersøge, hvorfor/om det er giveligt for ledige at udføre frivilligt arbejde. I et forsøg på at indsnævre undersøgelsesfeltet, fandt jeg det nærliggende at tage udgangspunkt i at undersøge de lediges identitetsopfattelse i tilknytning til at udfører frivilligt arbejde, da identitetsopfattelsen ofte påvirkes under ledigheden (Olsen, 2015).

I undersøgelsen af mikroniveauet, blev jeg bekendt med Ulla Habermann, som har udført et omfattende forskningsprojekt af mikroniveauet i frivilligheden med udgangspunkt i at undersøge de årsager, der ligger til grund for, at mennesker vælger at involvere sig i et frivilligt arbejde. Habermann anvender et kvantitativmetodegreb i form af spørgeskemaer i afdækningen af motivedimensionen. Dette speciale adskiller sig herfra, i kraft af det socialkonstruktivistiske afsæt og anvendelse af det kvalitative metodegreb. Dette speciale vil søge at afdække de diskursive og affektive praksisser omkring subjektets oplevelse af frivilligheden og identitetsopfattelsen. Den kvantitativmode stræber efter at beskrive oplysninger (data) gennem numeriske værdier, modsat den kvalitative metode som søger at fortolke, forstå og undersøge dybde og nuancer (Hansen & Andersen, 2009, s. 37). Det kvantitativmodegreb i form af spørgeskemaer, kan have svært ved at afdække fænomener, der ikke er observerbare, hvilket undersøgelsesfeltet i dette speciale overvejende ikke er, gennem de affektive og diskursive praksisser. Herved fremkommer specialets plads, da den i form af mikroniveauet tilvejebringer og giver adgang til ny viden i "small scale", om hvordan identitetsopfattelsen påvirkes af at udføre frivilligt arbejde, når man er på dagpenge. Specialet giver de ledige en stemme og undersøger et område som der på nuværende tidspunkt fremstår relativ uudforsket (<http://www.versonet.eu>, 2012).

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Ovenstående har ledt mig til følgende forskningsspørgsmål, som har til formål at åbne min empiri op og klarlægge, hvad der ønskes at forstå.

Forskningsspørgsmål

Da jeg i specialet forholder mig til de lediges følelser og identitetsopfattelse i relation til frivilligheden, vil jeg gå diskursivt til værks, da mit mål er at opnå viden omkring, hvordan interviewpersonerne udtrykker deres egen versioner, af den virkelighed de lever i, og herunder hvilke ressourcer de gør brug af, når de gør det (Bom, 2015, s. 12).

Derudover finder jeg det nærlæggende at forholde sig til de strukturelle påvirkninger af at udføre frivilligt arbejde i samtiden og historisk set. Dette skal bidrage med en viden om den samfundsmæssige tradition, som går langt tilbage og ikke mindst årsagerne og motiverne til at udføre frivilligt arbejde, som også har rødder heri.

Ovenstående har ledt mig til følgende forskningsspørgsmål, som har til formål at udfolde min problemformulering:

- Hvordan forholder interviewpersonerne sig til de strukturelle forhold, og hvordan påvirkes deres identitetsopfattelse?
- Hvordan påvirkes interviewpersonernes identitetsopfattelse af ledigheden?
- Hvilke følelser oplevede interviewpersonerne ved at udføre frivilligt arbejde under deres ledighed, og hvordan påvirker det deres identitetsopfattelse?
- Hvad fortæller interviewpersonernes motiver om deres identitetsopfattelse?

Begrebsafklaring

I det følgende afsnit vil jeg kort redegøre for de bærende begreber, som anvendes i specialet for at skabe et fællesudgangspunkt for det videre arbejde.

Der eksisterer ikke en lovmæssig definition af, hvad en frivillig er. Center for socialt frivilligt arbejde har sammenfattet en definition herpå, på grundlag af den gængse opfattelse i forskningen (frivillighed.dk, 2018). Denne opfattelse vil danne ramme for det at være frivillige i dette speciale.

En frivillig er en person, som udfører en handling, der stammer fra et engagement, som bæres af en ide eller interesse. Handlingen skal forgå uden fysisk, retslig eller økonomisk tvang. Som frivillig må man ikke modtage løn eller betaling for arbejdet. Dette betyder dog ikke, at den frivillige ikke må modtage godtgørelse for udgifter, som personen har haft i forbindelse med arbejdet såsom transport, telefon mm. Desuden skal handling udføres overfor personer, som ikke har en familiemæssig relation. Derved adskilles

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

frivilligt arbejde fra almindeligt husholdningsarbejde og omsorg overfor familiemedlemmer. Derudover skal der findes en form for organisering sted i det frivillige arbejde, da det at hjælpe en ældre over gaden ville kunne betegnes som frivilligt arbejde. Derudover skal man som frivillig være aktiv. Dette betyder, at ikke kan betegnes som frivilligt arbejde, være medlem af en forening (frivillighed.dk, 2018).

Ydermere vil jeg i specialet anvende begrebet den *frivillige sektor*. Den frivillige sektor er et udbredt begreb og bruges i mange forskellige sammenhænge, men med mange forskellige betydninger. Den frivillige sektor, er i høj grad et teknokratisk konstrueret begreb, som fungerer som fællesnævner for en række organisationsformer og betegnelser, der går langt tilbage. Det gælder først og fremmest foreningerne, de selvejende institutioner og de almennyttige fonde (Ibsen & Habermann, 2005, s. 3). I dette speciale vil denne forståelse anvendes. Den frivillige sektor vil i dette speciale, derfor ikke skelne imellem områderne i den frivillig sektor såsom det sociale område, fritid og kultur mm.

Forskerposition

Idet jeg selv skabte min empiri, traf jeg nogle metodiske til-og fravalg, som har haft betydning for specialets udformning. Jeg forsøger at være så objektiv som muligt i min forskning. Jeg er dog bevidst om, at jeg muligvis kan have påvirket mit undersøgelsesfelt i form af mine egne tolkninger og handlinger, som kan have haft en betydning for udvælgelsen af metode og udformningen af interviewspørgsmålene i specialet.

For at sikre at specialets forskningsresultater er valide, har jeg anvendt Uddannelses- og Forskningsministeriets retningslinjer, som er beskrevet i *Den danske kodeks for integritet i forskning* som udkom i 2014. Heri fremgår det, at forskningsfriheden bliver vægtet højt, da netop friheden kan bidrage med nye synspunkter, holdninger og opfattelser (Forskningsministeriet, 2014, s. 4). Forskningsfriheden omfatter retten til frit at definere forskningsmæssige problemstillinger, udvikle og arbejde med teorier mm. For at sikre validiteten har forskningsministeriet udarbejdet tre overordnet kriterier; ærlighed, gennemsigtighed og ansvarlighed (Forskningsministeriet, 2014, s. 6).

Ærligheden har til formål at sikre forskningstroværdighed i arbejdet med målsætninger, data og resultater. *Gennemsigtigheden* skal sikre troværdigheden af videnskabelige ræsonnementer og sikre, at akademiske overvejelser stemmer overens med praksis inden for det relevante forskningsområde (Forskningsministeriet, 2014, s. 6). *Ansvarlighed* er det sidste kriterier og betyder, at forskeren skal stå til ansvar for den forskning, der udføres (Forskningsministeriet, 2014, s. 6).

I specialet vil jeg arbejde efter disse kriterier ved at være ærlig og gennemsigtig i min forskningsproces og redegøre for mine til- og fravalg, metodeovervejelser og bevidstheden omkring min "egen påvirkning" af

materialet. Jeg står til ansvar overfor de personer, der har bidraget til specialet gennem interviews, som udgør store dele af empirien og derved validiteten i specialet.

Læsevejledning

I det følgende afsnit vil jeg præsentere specialets opbygning og struktur for at give læseren et overblik over specialets indhold. Jeg betragter udformningen af specialet som en tragt, hvor undersøgelsesgenstanden løbende bliver konkretiseret gennem metodevalg, empirien, teorien, analysen og afslutningsvis konklusionen og diskussionen.

- ✚ **Kapitel 1** - Specialets problemfelt samt grundtanker bliver udfoldet, og det videnskabelige afsæt bliver præsenteret.
- ✚ **Kapitel 2** - Indeholder en introduktion til specialets case, metodiske overvejelser og design.
- ✚ **Kapitel 3** – Præsenterer specialets teoretiske fundament.
- ✚ **Kapitel 4** - Indeholder specialets analyse.
- ✚ **Kapitel 5** - Er det afsluttende kapitel, hvor specialets konklusion og diskussion er at finde.

Videnskabsteoretisk afsæt

I dette afsnit vil specialets videnskabelige afsæt blive præsenteret, som vil give et indblik i de videnskabelige refleksioner og overvejelser, som knytter sig til problemfeltet. Den socialkonstruktivistiske tilgang, som anvendes i specialet, vil ligeledes være rammesættende for specialets design, metodevalg og udformning. Jeg har valgt at betragte mit undersøgelsesfelt ud fra et socialkonstruktivistiske afsæt, da jeg er interesseret i at afdække, hvordan interviewpersonerne diskursivt konstruerer deres følelser og identitetsopfattelse i relation til at udføre frivilligt arbejde under en ledighedsperiode.

Socialkonstruktivismen står i modsætning til realismen, der hævder at virkeligheden er en objektiv realitet, der eksisterer uafhængigt af vores bevidsthed om den (Rasborg, 2013, s. 403). Socialkonstruktivismen kan anses som et opgør med de traditionelle opfattelser indenfor realisme, humanisme og positivismens ontologiske og logiske forestillinger om verdensbillede (Wenneberg, 2002, s. 13).

Grundformen til alt konstruktivisme findes i Immanuel Kants hovedværk, *Kritik af den rene fornuft* (1781), hvor han formulerede et radikalt opgør med forestillingen om at, virkeligheden (objektet) går forud for subjektet og dermed også for sproget (Rasborg, 2013, s. 410). Kant argumenterer for, at begreberne og dermed sproget er en forudsætning for, at vi kan identificere et sanseindtryk. Forholdet mellem subjekt (sproget) og objekt (om sproget) tænkes således på en ny og alternativ måde i Kants erkendelsesteori (Rasborg, 2013, s. 410).

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Peter L. Berger og Thomas Luckmann kan anses som værende arvtagere til Kants tanker. De argumenterer for at den samfundsmæssige sociale virkelighed skabes af mennesket selv. I deres redegørelse af hvordan sociale institutioner opstår, fremgår det, at mennesker selv skaber de sociale institutioner med deres vanemæssige og gentagende sociale adfærd. Det vil sige, at sociale institutioner bliver skabt gennem et tilbagevendende interaktionsmønster (Wenneberg, 2002, s. 44-45). Udover denne socialkonstruktivistiske tese, arbejder de ud fra en helhedsteori, som bygger på, at subjektets (det indre) opfattelser og viden er bestemt af den sociale kontekst.

Socialkonstruktivismen vil hævde at viden er social konstrueret, og at den viden, som et menneske har, kommer fra sproget. Sproget er en social konstruktion, da det er noget, mennesker skaber sammen (Wenneberg, 2002, s. 16). Verden er altså menneskets konstante kollektive reproduktion af verden i sproget. Virkeligheden er noget, der bliver skabt i fællesskab i den måde mennesket italesætter verden på og gennem sociale interaktioner. Virkeligheden har derved ingen eksistens uden sproget (Wenneberg, 2002, s. 16). Ved at sandhederne skabes gennem sproget, er disse sandheder på grund af sproget foranderlige og kan ændres over tid (Wenneberg, 2002, s. 15).

I forlængelse af dette præsenterer jeg diskursanalysen, som giver en indsigt i, hvordan individer skaber mening, og hvilke ressourcer de gør brug af, når de artikulerer deres virkelighed. Gennem diskurserne kan der skabes en subjektivering af mennesket gennem en interpellation fra magtindehaverne. Denne tanke er blandt andet at finde hos Michael Foucaults magtbegreb, som jeg vil udfolde i det følgende afsnit.

Foucault beskriver i værket, *Subject and Power*, at individerne gerne vil være unikke, men samtidig vil de også gerne indgå i fællesskaber. I denne bevægelse åbner individet sig for udefrakommende påvirkninger, hvor subjektet bliver placeret i produktionsrelationer, som indgår i komplekse magtrelationer (Foucault, 1982, s. 778). Her introducerer Foucault hans magt begreb. Foucault betragter ikke magt som noget negativt, men nærmere som et grundkomponent i alle relationer (Foucault, 1982, s. 790). Foucault anvender begrebet, *governmentality*, til at beskrive, hvordan viden og magt bliver etableret og positioneret i samfundet af sandhedsproducenter såsom staten, lovgivningen og normer. Her bliver magten opretholdt og fastholdt gennem subjektivering. Det er dog muligt at skabe en modmagt gennem en dekomponering af samfundssandhederne. Ved at forholde sig kritisk til samfundssandhederne fremstår de menneskeskabte sandheder tydeligt og bliver derved mulige at ændre (Foucault, 1982, s. 791). Sættes Foucaults magtbegreb sammen med socialkonstruktivismens grundpræmisser, er sprogets sociale elementer med til at skabe diskurserne som kan have indflydelse på, hvordan individerne forstår og opfatter virkeligheden.

Da jeg i dette speciale ønsker at undersøge hvordan interviewpersonernes virkelighed fremstår i relation til at udføre frivilligt arbejde, finder jeg det nærliggende at fortage en diskursanalyse af det empiriske

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

materiale. Den diskursanalytiske teori vil jeg vende tilbage til i kapitel 3. I næste kapitel vil jeg fremlægge specialets metodiske tilgange og empiriske overvejelser. Først vil jeg præsentere frivilligheden i et historiske og nutidigt perspektiv.

KAPITEL 2: METODE OG EMPIRI

Præsentation af case

I det følgende afsnit vil jeg betragte frivilligheden ud fra et diakront snit for at belyse, hvordan frivilligheden er opstået og hvilke politiske og strukturelle påvirkninger, der har haft indflydelse herpå. Det at give et historisk overblik af udviklingen af frivilligheden og den frivillige sektor i Danmark kan hurtigt blive en uoverskuelig oversigt af årstal og politiske dagsordner. For at skabe et overblik har jeg valgt at anvende de to teoretikere, Bjarne Ibsen og Ulla Habermann, som netop har beskæftiget sig med at kortlægge frivilligheden i bl.a. *Kortlægning af den frivillige sektor i Danmark og Den frivillige sektor i Danmark- 150 års historisk udvikling*. Afslutningsvis betragtes frivilligheden ud fra et synkront perspektiv, hvor VERSO-Projektet præsenteres, der har til formål til at give et indblik i den politiske struktur om frivilligheden i et samtidigt perspektiv.

Frivillighedens begyndelse

Habermann og Ibsen anser den frivilligsektor som værende et teknokratisk konstruerede begreb, der fungerer som en række fællesnævner for forskellige organisationsformer og betegnelser, der går langt tilbage. Værdier og idealer er foranderlige og afspejler den tid og det samfund, de frivillige organisationer lever og arbejder i. Dette gør bl.a. indkredsningen af frivilligheden i et historiskperspektiv central i dette speciale, for at forstå hvordan frivilligheden er opstået og hvilke strukturer, den har udviklet sig under.

Den danske frivillighed er formet af tre grundlæggende faktorer; Vedtagelsen af den demokratiske forfatning, de folkelige bevægelers opståen og dannelse af velfærdsstaten (Ibsen & Habermann, 2005, s. 3). Kort sagt udgør den demokratiske forfatning grundlaget for den frivillige sektors eksistens, hvor de folkelige bevægelser gav liv og indhold til organisationerne, og velfærdsstaten definerede en arbejdsdeling mellem de offentlige, private og frivillige sektorer (Ibsen & Habermann, 2005).

I 1849 blev Grundloven indført. Dette betød bl.a., at borgerne nu kunne organisere sig frit uden tilladelse fra kongen. Det var dog ikke noget nyt, at befolkningen sluttede sig sammen om en sag eller i et fællesskab. Det er alligevel først i denne overgang af det traditionelle til det moderne samfund (dvs. landboreformerne, industrialiseringen og enevældets opløsning), at man kan tale om en egentlig frivilligsektor.

Landsbyfællesskaberne blev opløst og der opstod nye behov for fællesskaber. (Ibsen & Habermann, 2005, s. 4). Der opstod nye fællesskaber som gjorde det muligt at skelne mellem det offentlige og private. Med en uddifferentiering i en offentligt, en markedsøkonomisk og en frivillig (ikke kommerciel) sektor, opstod der organisatoriske rammer for borgernes frivillige indsatser (Ibsen & Habermann, 2005, s. 4).

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Efter Grundlovens vedtagelse blev de borgerlige frihedsrettigheder sikret, og foreningsformen brød for alvor igennem på næsten alle samfundsområder eks. fagforeninger, filantropiske foreninger, idrætsforeninger og religiøse foreninger (Ibsen & Habermann, 2005, s. 4). I anden halvdel af 1800-tallet blomstrede de folkelige bevægelser op, da industrialismen medførte grundlæggende samfundsforandringer ved centraliseringen i byerne. Centraliseringen medførte sociale problemer såsom fattigdom, som truede med at tage overhånd. Bevægelserne opstod som et forsøg på at løse de samfundsproblemer, som centraliseringen havde medført i de nye sociale klasser (Ibsen & Habermann, 2005, s. 4). I lyset heraf fandt en institutionalisering sted, i form af en udbygning og konsolidering af organisationernes og foreningernes stilling i samfundet, hvor de forskellige samfundsklasser var repræsenteret.

Foreninger og organisationer opstod således, som interessemarkering som stod i modstrid til det bestående. Til trods for dette, var der ikke stærke modsætninger mellem staten og den frivillige sektor. Især det socialpolitiske område havde stor politisk bevågenhed og modtog tidligt offentlig støtte. Foreningerne blev set som et redskab til løsning af forskellige opgaver og sociale problemer (Ibsen & Habermann, 2005, s. 6)

Tiden mellem de to verdenskrige var på mange tider en gylden tid for frivilligheden. Der kom flere organisationer til, og medlemstallet voksede stødt. I denne periode begyndte der at komme flere små interesseorganisationer til indenfor sygdom/handicap, ældre og fritid og kulturområdet. De kæmpede hver især for deres rettigheder, og samtidig blev der lagt op til et større samarbejde med det offentlige (Ibsen & Habermann, 2005, s. 7). .

I perioden fra 1980- 1995 skete der forsat en stærk stigning i antallet af foreninger og frivillige organisationer. Faktisk er 1/3 del, af alle foreninger og organisationer der fandtes i Danmark, dannet gennem 1980'erne og 1990'erne (Ibsen & Habermann, 2000, s. 41). Samtidig voksede den offentlige interesse for det frivillige område; Større ideologisk legitimitet, øget offentlig støtte, men også tendenser til øget offentlig styring og kontrol (Ibsen & Habermann, 2000, s. 41).

I perioden fra 1849 til i dag har den frivillige organisering således vokset sig større i antal af foreninger og organisationer, og det er blevet mere og mere nuanceret, hvad angår indhold. Resultatet af den samtidige udbygning af velfærdsstaten var et væsentlige politiske projekt, er den frivillige sektor også blevet mere markant. Ligeledes er den offentlige finansiering af frivillig organisering vokset stærkt gennem de seneste mange år (Ibsen & Habermann, 2000, s. 41).

Den frivillige sektor i dag og dens udfordringer

I dag trives frivilligheden stadig, hvis man ser på danskernes engagement heri. En rapport fra *Center for socialt frivilligt arbejde* i 2017 viser, at næsten 4 ud af 10 danskere (39 %) har udført frivilligt arbejde i 2017. Regner man dem med, som tidligere, har været frivillige, når man op 63 %. Set i det lys er det således kun en mindre del af danskere, som aldrig har udført frivilligt arbejde (Jørgensen & Hjære, 2017, s. 4).

Dog efterlades den frivillige sektor med politiske forventninger, som den kan have svært ved at leve op til. Den skal personificere den personlige frihed, kæmpe for menneskerettigheder, være grobund for selvhjælp, være skole for demokratiet, fungerer som brobygning til arbejdsmarked og integration (Ibsen & Habermann, 2005, s. 9). Alt dette skal den kunne rumme samtidig med, at der er en politisk forventning om, at den skal overtage opgaver, som staten ikke magter. Dette har de frivillige organisationer næppe kapacitet til, hvis ikke der ansættes professionel ekspertise. Professionalisering og bureaukratisering af den frivillige sektor kan dog indebære en risiko for, at det frivillige engagement aftager (Ibsen & Habermann, 2005, s. 9).

Derudover er de frivilliges organisationers autonomi et diskussionsfelt. De frivillige organisationers selvopfattelse, som værende uafhængige interesseforkæmpere og innovative aktører, bliver der i højere grad stillet spørgsmålstejn ved, jo mere de anvendes som instrumenter, der udfører opgaver for staten, og jo oftere de "lokkes" af de faste statslige bevillinger (Ibsen & Habermann, 2005, s. 10). Der er større og større uoverensstemmelse mellem de forventninger, der stilles til den frivillige sektor, og den kapacitet sektoren kan rumme og motivationen til at blive forvandlet til offentlig entreprenør (Ibsen & Habermann, 2005, s. 10).

I VERSO-Projektet fremstilles de politiske forventninger om, at frivilligheden skal udgøre en alternativ arena og indgå som en aktiv medspiller imod kampen af den stigende ledighed i Europa. I det følgende afsnit, vil jeg kort redegøre for VERSO-projektet og resultatet heraf, som skal medvirke til at give et indblik i den strukturelle og diskursive opfattelse af frivilligheden i et samtidigt perspektiv.

VERSO-Projektet

I 2011 blev projektet, *Volunteers for European Employment VERSO*, lanceret. Projektet involverede Grækenland, Tyskland, England, Spanien, Ungarn, Holland, Bulgarien og Danmark, som sammen med Aarhus universitet, var tovholder på projektet. Projektet forløb over tre år, og havde til formål at undersøge, hvordan frivilligheden kunne blive en aktiv medspiller til at komme den stigende ledighed i Europa til livs. Projektet var udformet som en tænketank, hvor erfaringsbaserede vidensdeling fra alle otte lande blev udvekslet. Tænketanken bestod af repræsentanter fra de offentlige myndigheder fra alle otte lande samt fire vidensmedarbejdere, som igennem analyser af den indsamlede empiri, udarbejdede en

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

rapport om projektets opnåede erfaringer. Rapporten indeholder en række politiske anbefalinger til alle europæiske regionale og lokale beslutningstager, som vil arbejde med udviklingen af politikker der støtte inddragelsen af civilsamfundets ressourcer i kampen mod arbejdsløsheden.

Baggrunden for projektet

Arbejdsløsheden er en stor hindring for væksten i et samfund, den individuelle trivsel, og den fremmer uligheden blandt samfundet borgere (<http://www.versonet.eu>, 2012). I en undersøgelse af beskæftigelsen blandt Europas borgere fra 2010, blev det tydeligt at eftervirkninger af finanskrisen, stadig rungede i samfundene rundt omkring i Europa, og at alt for mange borgere befandt sig udenfor arbejdsmarkedet (Jensen N. R., 2015, s. 7). Det blev klart at beskæftigelsesmålene ikke kunne opnås uden ændringer på det politiske område og herigennem opstod VERSO-projektet. Årsagen til at undersøge frivillighedens påvirkning imod arbejdsløshed, er begrundet med, at der er overraskende lidt tilgængeligt forskning omkring netop dette problemfelt (<http://www.versonet.eu>, 2012). Derudover udgør civilsamfundet og frivilligheden en alternativ arena, hvor marginaliserede grupper såsom arbejdsløse kan opretholde og udvikle kompetencer og forbedre deres netværk. På baggrund heraf er påstanden i VERSO-projektet, at med den rette organisatoriske og politiske støtte, kan frivilligheden givet et rum til tværgående udveksling, som vil være i stand til at løse arbejdsløshedsproblemet (Jensen N. R., 2015, s. 6). I VERSO-projektet er man bevidst omkring, at arbejdsløsheden ikke blot er en afspejling af den generelle arbejdsmarkedets situation, og der tages derfor hensyn for uddannelse og erhvervsuddannelse (Jensen N. R., 2015). Netop derfor egner frivilligheden sig godt, da der heri findes et uformelt læringsmiljø.

Resultatet af VERSO-Projektet

Som førnævnt blev der i projektets afslutning udfærdiget en rapport med resultaterne af undersøgelsen. Heri fremgår det, at konklusionen blev, at frivilligheden bidrager til at øge beskæftigelsesparatheden blandt unge borgere i Europa. Frivilligheden bidrager med værktøjer, ressourcer, viden og færdigheder i relation til arbejdsmarkedet, som medvirker til at øge arbejdsparatheden, og derved øger deres chancer for at træde ind på arbejdsmarkedet.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Af rapporten fremgår det, at for at frivilligheden kan blive den aktive medspiller imod arbejdsløsheden, er der en række foranstaltninger som skal opfyldes. Jeg vil i det følgende afsnit redegøre for hovedpointerne:

- For at frivilligheden kan øge beskæftigelsesparathed, skal der udfærdiges politikker på nationalt og lokalt niveau, som understøtte udviklingen heri. Dette fordrer bl.a. også virksomhedernes uddannelsesinstitutionernes involvering.
- Rygraden af lovgivningen af bekæmpelse af beskæftigelsesproblemet og socialudstødelse, må ikke være bygget op omkring frivilligheden. Frivilligheden kan og skal ikke alene løse disse samfundsproblemer, men kan medtænkes som en del af problemløsningen. Overbelastes frivilligheden med forventninger og ansvar, vil den falde fra hinanden.
- Det er helt centralt at fremme vilkårene for frivilligheden fra politisk hold, men med den hensyntagen, at frivilligt arbejde er baseret på et personligt engement, og der skal værnes om dens principper og natur. De politiske vilkår, må aldrig udstikke rammer for at frivilligheden overtager professionelle arbejdsopgaver.
- Frivilligheden kan ikke stå alene i arbejdet, for at få flere borgere i arbejde. Hvis der ikke findes reelle beskæftigelsesmuligheder, vil frivilligheden fungere som en ventestation. Derfor er det vigtigt, at der findes lovgivninger, som sikre kontinuitet omkring integration på arbejdsmarked.

Følgende hovedpunkter leder hen til en samlet konklusion, hvor VERSO-projektet anbefaler, at alle offentligt myndigheder på lokalt og nationalt niveau bestræber sig på at arbejde ud efter ovenstående anbefalinger. Anbefalingerne om udarbejdelsen af politikker som omhandler integrationen på arbejdsmarked, er vigtigt ellers vil indsatsen være forgæves. I lyset heraf anbefaler VERSO-projektet at sigte efter en samfundsmodel, der gennemføre økonomiske og socialpolitikker, som har til formål at fremme et mere sammenhængskraftigt samfund, hvor social lighed og trivsel er i højsæde.

Ovenstående afsnit har vist, at der bag frivilligheden gemmer sig en lang tradition, som bygger på en folkelig demokratisk tilgang til at udligne samfundets uligheder. Den politiske interesse for frivilligheden er vokset stødt gennem tiden, og det samme er de politiske forventninger til, at civilsamfundet påtager sig flere velfærdsopgaver. Dette efterlader frivilligheden tilbage med forventninger, som kan være svære at indfri. Frivilligheden er netop båret af frivillige kræfter, som risikerer at blive kvalt i bureaukrati.

VERSO-Projektet ser en stor værdi i at anvende det frivillige område som en alternativ arena til at gøre mennesker jobparate. I resultatet af undersøgelsen, er der blevet udarbejdet en række politiske anbefalinger til at faciliterer dette. Spørgsmålet er dog, hvordan det vil påvirke frivilligheden og den frivillige hvis der opstår en politiske forventning til at ledige skal indgå i frivilligt arbejde. Denne problematik vil jeg udfolde i kapitel 5 i specialets afsluttende diskussion.

I det følgende afsnit vil jeg præsentere specialets metodiske tilgang og det empirimateriale.

Præsentation af empiri

Interview

Til at undersøge specialets problemstilling, har jeg valgt at anvende det kvalitative forskningsinterview som metode. Denne metode giver en unik mulighed for at komme tæt på interviewpersonernes livssituation, meninger og holdninger. Da jeg har mit videnskabelige afsæt i socialkonstruktivismen, og jeg vil gå diskursanalytisk til værks, forholder jeg mig til, hvordan interviewpersonerne italesætter deres følelser omkring at udføre frivilligt arbejde, og hvilke diskursive ressourcer de trækker på. Derfor anskuer jeg interviewsituationen som en socialinteraktion, hvor erfaringerne konstrueres i interaktionen (Brinkmann & Tanggaard, *Kvalitative Metoder*, 2015, s. 31). Da jeg arbejder indenfor den diskursive ramme, vil min opmærksomhed være rettet mod variationen i svarene, som jeg anser som værende lige så vigtig som konsistensen. Herudover lægger jeg vægt på at anvende teknikker, som fremmer forskelligheden frem for at eliminere den, hvilket kan fordre en mere uformelsamtale (Wetherell & Potter, *Discourse and Social Psychology*, 1987, s. 165).

Rammerne for interviewsituationen bliver sat af Steinar Kvale og Svend Brinkmanns bog, *Interview*. Kvale og Brinkmann betragter det kvalitative forskningsinterview som et værktøj til at producere viden og fremhæver det semistrukturerede interview, som en teknik der giver et indblik i interviewpersonernes livsverden og diskursive praksis (Kvale & Brinkmann, *Interview*, 2015, s. 38).

Da jeg i dette speciale ønsker at undersøge interviewpersonernes følelser og identitetsopfattelse i tilknytning til frivilligt arbejde, anser jeg den semistrukturerede tilgang som hensigtsmæssig, da denne tilgang tillader at stille opfølgende spørgsmål, og fungerer som en interaktion mellem forskerens spørgsmål og interviewpersonens svar (Brinkmann & Tanggaard, *Kvalitative Metoder*, 2015, s. 36). Den konkrete interaktion med interviewpersonen kan være problematisk på forhånd at afdække i interviewguiden, da det netop er en interaktion. Derfor anser jeg den semistrukturerede tilgang for at være mest anvendelig til afdækning af dette problemfelt, da den netop giver forskeren mulighed for at forfølge fortællingerne i interviewet (Brinkmann & Tanggaard, *Kvalitative Metoder*, 2015, s. 38). For at sikre at jeg opnår en brugbar

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

viden i relation til mit problemfelt, har jeg udarbejdet en interviewguide, som bygger på en opnået viden omkring specialets problemfelt (se bilag 1). Interviewguiden vil således fungere som rammen for interviewene, hvor muligheden for den spontane opfølgning er tilladt.

Interviewguiden er inddelt tematisk med en dynamisk dimension. Den tematiske inddeling tager hensyn til relevansen for forskningsteamet og forholder sig derved til interviewets emne og de teoretiske opfattelser, der lægger til grund for undersøgelsen og den efterfølgende analyse (Kvale, Interview- En introduktion til det kvalitative forskningsinterview , 1997, s. 134). Den dynamisk dimension har til formål at fremme en positiv interaktion og motivere interviewpersonerne til at tale om deres oplevelser og følelser.

Spørgsmålene skal være nemme at forstå og fri fra det akademiske sprog, som er at finde i den tematiske inddeling (Kvale, Interview- En introduktion til det kvalitative forskningsinterview , 1997, s. 134).

For at sikre, at mængden af data ikke bliver for overvældende i forhold til specialets omfang, har jeg vurderet, at 4 interviewpersoner vil være tilstrækkeligt til at afdække problemstillingen (Brinkmann & Tanggaard, Kvalitative Metoder, 2015, s. 32). Jeg er bevidst omkring, at god empiriindsamling teoretisk set, forsættes indtil der er nået et mætningspunkt (Brinkmann & Tanggaard, Kvalitative Metoder, 2015, s. 32).

I det næste afsnit vil jeg udfolde de udfordringer jeg mødte under udførelsen af interviewet og de etiske refleksioner dette medførte.

Udfordringer og etiske refleksioner

Da jeg indledte min søgen efter interviewpersoner til specialet, stod det hurtigt klart, at dette ville blive en udfordring. Dog har jeg efterfølgende erfarede to mulige årsager, som jeg vil uddybe i det følgende afsnit:

For det første, blev reglerne for hvor mange timer frivilligt arbejde man måtte udføre ændret d. 1. januar 2018, så man som dagpengemodtager kan udføre 15 timers frivilligt arbejde om ugen, modsat de hidtil fire timer om ugen uden at blive trukket i dagpengene (Beskæftigelsesministeriet, 2017). Det vil sige, at tre ud af fire af mine interviewpersoner i princippet har brudt reglerne, da de var underlagt de gamle regler, og de har lagt flere timer i det frivillige arbejde end tilladt. Dette blev jeg opmærksom på, da en af mine interviewpersoner bad om, kun at få sit fornavn frem i specialet af netop den årsag. Set ud fra et nytteetiske perspektiv, valgte jeg kun at omtale interviewpersonerne ved fornavn, da risikoen for ikke at kunne gennemføre undersøgelsen ville være for stor, hvis jeg stod fast på at anvende deres for- og efternavn (Kvale & Brinkmann, Interview, 2015, s. 118). Jeg er dog bekendt med deres fulde navn. Dette kunne dog være en forklaring på, mine udfordringer med at finde interviewpersoner, da min fornemmelse er, at det er de færreste, der har holdt sig til de fire timer om ugen.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

For det andet så blev det klart for mig, da jeg fortog interviewene, at dét at tale om dagpengeperioden eller noget i relation til dette kan være svært. Tre ud af fire af mine interviewpersoner var kommet på den anden side af dagpengeperioden, og de blev alligevel berørte af at skulle genkalde sig minder fra en tid, hvor de ikke havde det godt. En af interviewpersonerne udtrykker det sådan her:

"Jeg rammer simpelthen mit lavpunkt i min dagpengeperiode, hvor jeg er trist, og læner mig op ad en depression og en stressmelding og starter hos psykolog..." (Bilag 3, June 29:02).

Når et menneske befinder sig i sådan en livssituation, vil det være nærliggende at antage at overskuddet og lysten til at fortælle om netop dette i en interviewsituation vil være ikkeeksisterende for mange.

Interviewstederne

I det følgende afsnit, vil jeg kort redegøre for mine etiske refleksioner om de steder interviewene blev foretaget, da jeg mener, at det har haft en påvirkning på den indsamlede empiri.

Jeg endte med at foretage interviewene fire forskellige steder. To fandt sted på en café, et hjemme hos mig og et hjemme hos interviewpersonen selv. I det nedenstående afsnit vil jeg redegøre for mine erfaringer af påvirkningen på interviewsituationerne ud fra Kvale og Brinkmanns teori om, at ikke-mennesker og omgivelsernes har en påvirkning herpå.

Som ovenstående viser, har specialets problemfelt snitflader i det affektive, og jeg var bevidst omkring, at dette stillede nogle bestemte krav til interviewsituation og til mig som forsker og min måde at rammesætte interviewet på. Interviewene bygger på en nysgerrighed omkring interviewpersonernes følelser og holdninger, hvilket stillede krav til mig om at få skabt en tryk interviewsituation, hvor interviewpersonerne følte sig trygge i at fortælle og dele ud af deres tanker (Kvale & Brinkmann, Interview, 2015, s. 148). Dette formåede jeg ikke i mit interview med Anja, som også er specialet korteste interview. Det kunne ikke lade sig gøre at mødes et privatsted, og derfor mødes vi på en offentlig café. Mit interview med Line, forgik også på en offentlig café, men stedet tillod en større privatsfære, hvilket muliggjorde at få skabt trygge og forholdsvis fortrolige rammer. Det samme håbede jeg ville ske i min interview med Anja, men stedet tillod det ikke på samme måde som hos Line, hvilket resulterede i at en stor del af interviewet blev en overordnet samtale omkring frivilligt arbejde. Dog er der i interviewet steder, hvor hun åbenhjertigt fortæller omkring hendes tanker og følelser, hvilket muliggør at bibeholde interviewet som empiri i specialet.

I min indledende research om den livssituation mange dagpengemodtagere kan befinde sig i, stod det klart, at det ofte kan være en svær og følelsesladet tid, men graden heraf, blev først tydelig for mig i

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

interviewsituationerne. Retrospektivt ville jeg have tydeliggjort nødvendigheden, for at interviewet skulle have forgået i private rammer i min indledende samtale med interviewpersonerne.

Interviewpersonerne

I min søgen efter interviewpersoner lavede jeg et opslag på Facebook, som blev delt fem gange. Dette hjalp mig udover det etiske spørgsmål i forhold til at have en relation til interviewpersonerne, hvilket kan medføre en forforståelse og indforståethed, som kan have en skadelig påvirkning på forskningsresultatet, da man som forsker kan lade sig påvirke heraf (Kvale & Brinkmann, Interview, 2015, s. 120). Min interviewperson Line, har jeg dog en periferrelation til, da vi har gået på sammen studie i 1,5 år. Jeg vurderede dog, at jeg som forsker godt kunne bibeholde min objektivitet, da vores relation netop var perifer, og pga. vi ikke har haft en nær relation hverken før eller efter endt studietid.

Interviewspørgsmålene

Interviewpersonerne havde hverken fået tilsendt spørgsmålene eller modtaget information heromkring, da jeg var interesseret i deres spontane måde at artikulere omkring den affektive relation til det frivillige arbejde. Dog vidste de igennem søgekriterierne, at interviewet omhandlede frivillighed og dagpenge. I tre af interviewene oplevede jeg, at interviewpersonerne i starten hurtigt begyndte at tale om deres egen frivillighed. Der skulle jeg som forsker have rammesat interviewets dagsorden fra start af for at give dem et overblik af samtalen. Dette gjorde jeg ved mit interview med June, som i min optik gav en langt bedre interviewsituation.

Oprindeligt have jeg et ønske om at interviewe personer, som befandt sig i dagpengesystemet og udførte frivilligt arbejde for at få viden omkring deres følelser i et her-og-nu billede. Dette måtte jeg afvige fra, da det gjorde rekrutteringsprocessen for snæver. Tre ud af fire af interviewpersonerne, befandt sig i et lønnet job, hvor jeg bad dem huske tilbage til deres dagpengeperiode. I interviewsituationerne oplevede jeg at det var svært at navigere i for både for mig og interviewpersonerne, kun at tale om frivilligheden mens de var på dagpenge. Dette har resulteret i at grænsen herfor til tider blev lidt udvasket. Jeg har dog i min afkodning af empirien forsøgt at opretholde grænsen og frasorteret materialet, hvis det handlede om frivilligt arbejde under en studieperiode eller andet.

I min søgen efter interviewpersoner blev jeg bevidst om at definitionen af, hvad der kan kategoriseres som værende frivilligt arbejde, har en store variation. Derfor startede jeg alle mine interviews med at bede interviewpersonerne om at definere, hvad frivilligt arbejde er i deres optik. Dette medvirkede til at give et fælles tredje at tale ud fra og en måde til at undgå misforståelser. Derudover fungerede det som et godt opvarmningsspørgsmål til at få interviewpersonerne til at føle sig trygge i at tale og få en fornemmelse af mig som interviewer.

I det sidste afsnit i kapitel 2 vil jeg gennemgå min overordnede tilgang til transskriberingen samt afkodningen af empirien.

Transskription

I forbindelse med transskriptionen af interviewene anvendte jeg Steinar Kvaales teori omkring transskriptionens validitet, hvor jeg har anvendt uddrag af hans transskriptionsmetode. Ifølge Kvale findes der ingen sand objektiv transformation fra mundtlig til skrift form. Derimod mener han, at det giver mere mening at overveje hvilken transskriberingsmetode, der er anvendelige til forskningsspørgsmålet (Kvale, Interview- En introduktion til det kvalitative forskningsinterview , 1997, s. 167). Med afsæt i socialkonstruktivismen og specialets problemfelt er mit fokus på interviewpersonernes måde at konstruere deres følelser og identitetsopfattelse. I lyset heraf har jeg valgt ikke at ændre på ordvalg af betydningsmæssige forhold, da dette jo netop afspejler interviewpersonens måde at italesætte sin verden. Jeg er dog bevidst omkring, at optagelserne er en dekonstruktion af virkeligheden, da det ikke rummer vigtige aspekter såsom interviewpersonens mimik, kropssprog, visuelle aspekter og den fysiske placering, som kan have indvirkning på det interviewpersonen udtrykker (Kvale, Interview- En introduktion til det kvalitative forskningsinterview , 1997, s. 167). For at imødekomme dette har jeg valgt at nedskrive pauser på over 2 sek. eller derover i transskriberingen, da jeg mener, at det kan have en betydning ved at vise en form for eftertænksomhed. Derudover har jeg valgt at angive afbrudte sætninger med tre punktummer for dermed at gøre empirien letlæselig (Kvale, Interview- En introduktion til det kvalitative forskningsinterview , 1997, s. 165).

Se bilag 2 for at finde min komplette transskriberes guide.

Kodning

Jeg har valgt at anvende farvekodning som værktøj til at overskueliggøre min empiri. Farvekodningen muliggør et overblik i forhold til det enkelte interview, og i forhold til de temaer der er repræsenteret på tværs heraf (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 47). Kodningen udføres ved en meningskondensering, som er en måde at reducere interviewet til meningsenheder, der skaber grundlag for en overordnet kategorisering af temaer (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 50). Jeg gennemgik hvert enkelt interview, hvorefter til sidst at sammenslutte fire kategorier, som er et udtryk for de temaer, som var gennemgående i empirien. Farvekodning blev delt op i følgende temaer:

- **Grøn**- Fællesskab- indenfor/udenfor
- **Rød**- Identitetsopfattelse
- **Blå**- Motivationen for frivilligheden

KAPITEL 3: TEORETISKE TILGANGE

I dette kapitel vil jeg beskrive specialets teoretiske fundament, som udgør de grundlæggende elementer for analysen. Jeg introducerer samfundsteoretiske begreber om vilkårene i samfundsudviklingen, som trækker tråde ind i det moderne menneskes identitetsopfattelse og årsager til at udføre frivilligt arbejde. Dette giver mig et teoretisk fundament til at aktivere min empiri i et analytisk greb.

Jeg anvender Anthony Giddens samfundsteoretiske tanker omkring samfundsudviklingen og påvirkningen heraf. Derefter inddrager jeg Stuart Hall og Svend Brinkmanns teorier til at indkredse identitetsbegrebet. Afslutningsvist benyttes Ulla Habermanns motivforskning til at undersøge, hvilke årsager der kan lægge til grund for at træde ind i det frivillige arbejde når man er ledig.

Jeg har udvalgt disse teoretikere, da de alle tre har væsentlige pointer fra samfundsteorien og identitetsopfattelsen. I sammenspil med diskursanalysen supplerer de med en viden omkring hvilke affektive og diskursive ressourcer, der kan knytte sig til identitetsopfattelsen i udførelsen af frivilligt arbejde som dagpengemodtager.

Anthony Giddens:

I 1985 skitserede Giddens modernitetsteorien, som havde de moderne samfundsinstitutioner som omdrejningspunkt. Først i 1995'erne udfoldede han en egentligt sammenhængende samtidsdiagnose, som både indeholdt en analyse af samfundsinstitutionerne og de specifikke kendetegn ved et senmoderne menneske, dets selvidentitet og de indbyrdes relationer (Kaspersen, 1995, s. 120). Giddens beskriver det senmoderne samfunds på følgende måde:

"Den moderne verden er en løbsk verden. Ikke alene er den sociale forandrings hastighed langt højere, dens omfang og dens dybde, hvormed den påvirker tidligere eksisterende sociale praksisser og adfærdsformer, er langt større (Giddens, 1996, s. 27)."

Ifølge Giddens karakteriseres det senmoderne samfund ved institutionerne og deres hastige forandring, som medfører implikationer for det enkelte menneske og det gensidige sammenspil mellem udviklingen af de personlige og institutionelle forhold (Kaspersen, 1995, s. 120). Derved anser, Giddens moderniteten som værende radikalt ændrende på karakteren af det daglige sociale liv, som i høj grad har en indvirkning på det personlige liv (Giddens, 1996, s. 9). Giddens mener hermed, at de institutionelle forhold og den globale påvirkning i høj grad har en indflydelse på det moderne menneskes måde at opfatte sig selv på og på strukturen i hverdagslivet. Han uddyber det i følgende citat:

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

"I modernitetens posttraditionelle orden og på baggrund af nye former for formidlet erfaring bliver selvidentiteten en reflektivt organiseret stræben. Selvets reflektive projekt, som består i at opretholde sammenhængende, men konstant revideret biografiske fortællinger, finder sted i en kontekst af mangfoldige valgmuligheder, der filtreres gennem abstrakte systemer. I moderne socialt liv får livsstil en særlig betydning. Jo mere traditionen mister i tag, og jo mere dagliglivet rekonstrueres på baggrund af det dialektiske sammenspil mellem det lokale og det globale, desto mere tvinges individerne til at træffe valg om livsstil blandt mange forskellige muligheder (Giddens, 1996, s. 14)."

Selvidentiteten er derved en central del af moderniteten. Selvidentiteten har førhen været forholdsvis lokalt forankret, men i takt med at globaliseringen åbner op for en lang række livsstilsvalg, som medfører, at det moderne menneske konstant bliver stillet til ansvar for en reflektiv organiseret livsplanlægning.

Denne dynamik kan ifølge Giddens modernitetsanalyse sammenfattes i tre punkter, som vil blive udfoldet i det nedenstående afsnit for at forstå effekten af det senmodernes udvikling og forstå de samfundsvilkår som frivilligheden agerer i.

Adskillelsen af tid og rum:

Moderniteten indebærer tid og rum udstrækningen, hvilket muliggør sociale interaktioner i mange forskellige sammenhænge. Tidligere var tid og rum betinget af beliggenhed, men globaliseringens teknologiske udviklinger har i høj grad haft en påvirkning på disse begreber, hvilket har medført, at den sociale interaktion ikke længere er betinget af at skulle forgå på samme tid og sted, tværtimod (Kaspersen, 1995, s. 122). Den teknologiske udvikling har reduceret afstanden mellem det moderne menneske og giver derved mulighed for sociale aktioner på tværs af landegrænser (Giddens, 1996, s. 29).

Adskillelsen af tid og rum har haft en afgørende effekt på *udlejring af sociale institutioner*. Inden adskillelsen af tid og rum blev muliggjort, var samfundets institutioner forankret og begrænset til at forgå i det lokale samfund (Kaspersen, 1995, s. 124). Adskillelsen af tid og rum muliggør nye kombinationer af sociale relationer fra lokale sammenhæng til nye interaktionsmønstre, der kan forgå på tværs af tid og rum (Kaspersen, 1995, s. 124-125). Et eksempel herpå kunne være en bank. Når en bank udvider med nye filialer, vil den viden som er opnået omkring at drive bankvirksomhed blive anvendt i de nye filialer. Den ekspertviden kan anvendes og videregives til et nationalt og globalt netværk i bankverdenen. Dette muliggør en bestemt bankpraksis, som kan udstrække sig på tværs og tid og rum (Kaspersen, 1995, s. 125).

Øget institutionel refleksivitet er ligeledes et væsentligt punkt for forhandlingsprocessen i det senmoderne samfund. Begrebet dækker over to former for refleksivitet. Det ene er det almen træk ved al menneskelig handling. Når mennesker handler, fortager de konstant en reflektiv handlingsregulering. Den anden type

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

refleksivitet er et særegent træk ved senmoderniteten, og som fungerer som en refleksivitetsproces, der eksisterer på et institutionelt og personligt niveau. Denne refleksivitet er af afgørende betydning for frembringelsen og forandringen af de moderne systemer og sociale organisationsformer (Kaspersen, 1995, s. 125).

Alle tre aspekter er ifølge Giddens centrale i udviklingen af det senmoderne samfund. Særligt adskillelsen af tid og rum og den øget refleksivitet er muliggjort af massekommunikationens udvikling (Kaspersen, 1995, s. 126). Giddens påpeger, at særligt udviklingen i den elektroniske massekommunikation bliver en gensidig indtrængningsproces, som finder sted mellem selvudviklingen og de sociale systemer på et globalt niveau, der er stadig mere udtalt (Giddens, 1996, s. 13). Dette betyder, at i det senmoderne samfund går det sociale handlingsmønster fra at være traditionsbundet til at i højere grad bygge på refleksivitet.

Giddens tanker omkring modernitetsteorien vil anvendes i analysen til at give et indblik i, hvordan strukturen påvirker hverdagslivet som ledige.

Stuart Hall

Identitet

Identitet er et centralt tema i Cultural studies traditionen. I studiet af identitet bliver blikket især rettet mod sociale praksisser blandt marginaliserede grupper, hvor de grundlæggende teoretikere bl.a. studerede dem som identitetsdannende og identitetsudforskende projekter, som stod i opposition til det etablerende (Sørensen, Høystad, Bjurstöm, & Tretvoll, 2010, s. 416). I rammen af Cultural studies, bliver netop dette interessant, da identitet ikke repræsenterer noget entydigt eller påtvunget, men at identiteten derimod skal opfattes som eksperimenterende og noget, som konstruerer nye identifikationer og dermed nye muligheder (Sørensen, Høystad, Bjurstöm, & Tretvoll, 2010, s. 417). Identitetspraksissen har derved et politisk aspekt, da den bryder med den dominerende forståelse af de sociale positioner og identifikationer af den naturlige forståelse af identitetspraksissen i det offentlige rum. I CS-traditionen opfattes identiteten som situationel, kontekstuel og diskursiv. Identiteten skabes i konkrete sociale relationer, formes af aktørernes situationsdefinitioner og forhandles i relation til de identitetsrepræsentationer, som sproget gør tilgængelig. Dette betyder, at det enkelte individ har mange identiteter, og at der findes mange måder at gøre dem gældende på, men også at forhandlingen om hvilke identifikationspraksisser der er tilgængelige, er underlagt strukturelle betingelse (Sørensen, Høystad, Bjurstöm, & Tretvoll, 2010, s. 420) Ledige oplever ofte en marginalisering i deres ledighedsperiode, da de oplever et identitetstab og et tab af den sociale forankring som følge af bl.a. strukturelle betingelser. De marginaliserede ledige står netop i opposition til det etablerende i form af arbejdsfællesskabet. Marginaliseringen påvirker identitetsopfattelsen, som er

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

underlagt strukturelle betingelser, og som gør forskellige identitetspraksisser tilgængelige. Da identiteten opfattes som situationel, er det interessant at undersøge identitetsopfattelsen hos interviewpersonerne i relation til deres ledighedsperiode for at tydeliggøre betydningen af at udføre frivilligt arbejde i relation til deres identitetsopfattelse.

I det følgende afsnit vil jeg i tilknytning til ovenstående præsentere Stuart Hall, som jeg i analysen vil anvende til at undersøge interviewpersonernes identitetsopfattelse i relation til deres dagpengeperiode og i tilknytningen til at udføre frivilligt arbejde. Indledningsvis vil jeg dog kort berøre kompleksiteten i identitetsbegrebet.

Identitet er et stort og upræcist begreb, som bruges både i hverdags sproget og videnskaben. Derved hører det til gruppen af de grundlæggende omstridte begreber, som kritiseres ved, at på den ene side at være begreber, som alle bruger og hævder at kende betydningen af, og på den anden side bruges de til at betegne meget forskellige og ofte modstridende forhold (Frello, 2012, s. 9). Et af identitetens paradokser er, at den både forstås som noget subjektivt og som noget objektivt. Det subjektive udmundes i en fremstilling om, hvordan man føler og oplever sig selv. På den anden side fremstilles det som noget, der kan udpeges ved objektive kriterier. Problemet opstår, når den subjektive og objektive fremstilling støder sammen. Konsekvensen heraf bliver, at mennesker som ikke subjektivt oplever at have den identitet, som de objektive kriterier peger på, kommer til at fremstå som afvigere. Et oplagt eksempel herpå kunne være de objektive kriterier for kønsbestemmelse og den subjektive opfattelse, hvis de ikke stemmer overens (Frello, 2012, s. 10). Derfor vil jeg i det følgende afsnit med udgangspunkt i Stuart Hall redegøre for, forskellige aspekter af identitetsbegrebet, hvor jeg heri også kort vil redegøre for aspekter i Svend Brinkmanns forståelse af identitetsbegrebet. Afslutningsvis vil jeg præsentere en opsummering af, hvordan begrebet vil blive anvendt i dette speciale.

Stuart Hall oplever en kompleksitet i identitetsbegrebet, og sætter derfor begrebet "*under erasure*", som omhandler, at begreber, som forekommer selvfølgelige og naturlige i sprogbruget, er dybt problematiske (Hall, 1996a, s. 2). Disse begreber fungerer dog forsat i dagligdags sproget og i videnskabelige sammenhænge uagtet deres kompleksitet, og de problemer dette kan medføre. Hall mener, at det er afgørende både politisk og teoretisk at dekonstruere sådanne begreber, grundet den massive sociale konsekvens, som fx opleves, når et individ ikke oplever at have den identitet, som de objektive kriterier peger på (Hall, 1996a, s. 2). Hall understreger, at selvom det er nødvendigt analytisk at dekonstruere konstruktionen af identitetsbegrebet, for dermed at kunne påvise effekten af selvfølgeliggørelsen af dette, er det ikke en mulighed at afskaffe identitetsbegrebet. I stedet er det nødvendigt at tænke med begrebet,

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

og derfor er Halls identitetsteori formål at gentænke identitetsbegrebet på en måde, hvor der tages stilling til de politiske problemer og analytiske kortslutninger, som hverdagsbrugen involverer (Hall, 1996a, s. 3).

Halls identitetsforståelse kommer til udtryk i dette citat:

"I use 'identity' to refer to the meeting point, the point of suture, between on the one hand the discourses and practices which attempt to 'interpellate', speak to us or hail us into place as the social subjects of particular discourses, and on the other hand, the which produce subjectivities, which construct us as subjects which can be' spoken. Identities are thus points of temporary attachment to the subject positions which discursive practices construct for us. They are the result of a successful articulation or 'chaining' of the subject into the flow of the discourse..." (Hall, 1996a, s. 6).

Halls forståelse af identitet involverer altså både produktion af subjektpositioner og produktionen af subjekter. Det betyder, at identitetsbegrebet skal forstås både kollektivt og individuelt. Kollektiviteten kommer til udtryk ved at referere til diskursive konstruerede kategorier som fx køn og race, der skaber betingelserne for, at individet meningsfuldt kan forstå sig selv i relation til andre, som udstikker positioner, individerne kan indtage. Samtidig er det individuelt, da det refererer til produktionen af de subjekter, der kan indtage de positioner, som kategorierne skitserer eller forsøger at afvise eller ændre (Frello, 2012, s. 220). Subjektet indtager derved ikke blindt positionerne, der diskursivt er til rådighed. På trods af at man kun kan agere i relation til allerede eksisterende betydninger, er der stadig tale om fortolknings- og forhandlingsprocesser mellem sociale aktører. Her er det dog vigtigt at pointere, at Hall ikke anser identiteten som statisk, men derimod opfatter han den som dynamisk og foranderlig. (Hall, 1996a, s. 6) Hall giver dermed det diskursive en central placering i hans indkredsning af identitetsbegrebet.

De adgangsgivende diskursive kampe i samfundet har i høj grad også haft indflydelse på Hall's identitetsbegreb. Hall argumenterer for, at netop disse årsager er medvirkende til behovet for en ny forståelse af identitetsbegrebet, der forholder sig til de diskursive hegemonier i samfundet. Derfor tager Hall afstand til den hverdagsforståelse af identitetsbegrebet, som han kalder for identitetslogikken, der bygger på en forståelse af identiteten som værnede afgrænset fra andre identiteter med klare grænselinjer imellem. Derudover anses identiteten også for at være internt defineret i kraft af dens essens eller kerne. Identitetslogikken er endvidere baseret på en formodning om, at identiteten kan beskrives og forstås alene ud fra et internt perspektiv. Hall mener, at denne forståelse er forældet og i høj grad er blevet undergravet af den teoretiske udvikling og samfundsmæssige forandringer såsom globaliseringen, digitaliseringen og øget immigration. Disse forandringer gør, at der er opstået et nyt behov, for en ny forståelse af identitetsbegrebet som forholder sig til de historiske og samfundsmæssige forandringer og praksisser (Hall, 1991, s. 41-42). Hall påpeger, ligesom Giddens, at identitetslogikken naturliggør en kobling af identitet og

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

bofasthed, hvilket afslører det problematiske ved denne forståelse, da identiteter i senmoderniteten bliver mere og mere fragmenteret (Frello, 2012, s. 223). Endvidere påpeger Hall, at identitetslogikken placerer identiteten, som det der stabiliserer og garanterer en uforanderlig enhed og eller kulturel tilhørighed under overfladiske forskelle. Hall argumenterer dog for, at man må acceptere, at identiteter aldrig er enhedslige (Hall, 1996a, s. 4).

I Halls identitetsbegreb er den kulturelle identitet et tilbagevendende tema, hvor han fokuserer på de etniske identitetsmarkører i relation til ideen om 'Vesten' som en særlig kulturel størrelse, der er etableret i relation til 'Resten' dvs. i relationen til koloniseringen af en stor del af verden. Heri anser Hall spørgsmålet omkring *forskel* som centralt, hvor det er interessant at se nærmere på, hvordan forskellen mellem *selv* og *andre* er konstitueret. Hall beskriver *forskel* som et "*slippery an therefore, contested concept*", som han forstår som positionel, betinget og situationel (Hall, 1996b, s. 446-447). Denne forståelse muliggør en distinktion mellem de to enheder *selv* og *anden*, som samtidig konstituerer disse, da dette aldrig er en afsluttet proces. I overensstemmelse med denne forståelse er kulturelidentitet, ifølge Hall, ikke bare et spørgsmål om *væren*. Da skellet mellem "indenfor" og "udenfor" aldrig er endeligt, må identiteten snarere ses som en aldrig afsluttet historie om tilblivelse, end et afsluttet produkt eller en tilstand som er funderet i repræsentationen. Dette betyder, at Hall både vægter det narrative og diskursive højt. Hall understreger, at det at identiteter er afhængige af at blive fortalt for at eksistere ikke betyder, at de er mindre virkelige. Ydermere betyder det heller ikke, at den materielle eller politiske effekt er mindre (Hall, 1990, s. 228). Det betyder dog, at identitetsdannelsen, såvel som de materielle og politiske betydninger, som identiteter gives, må studeres i specifikke historiske og institutionelle sammenhænge, indenfor specifikke diskursive formationer og i tilknytning til specifikke magtkonstellationer (Hall, 1990, s. 229).

I tilknytningen til inddragelsen af samfundsudvikling i forståelsen af identitetsbegrebet introduceres Svend Brinkmanns begreb *værdihorisont*. Begrebet værdihorisont er en af hjørnestenene i hans forståelse af identitetsbegrebet og identitetsbegrebets sammenknytning til samfundsudviklingen.

Ifølge Svend Brinkmann kan man først begynde at tale om menneskets identitet efter 2. verdenskrig, hvor forbrugssamfundet blev udviklet og det var først der, at det blev meningsfuldt for mennesket at besvare spørgsmålet om "hvem er jeg som individ?" (Brinkmann, Identitet, 2008, s. 8). Identitetsbegrebet er i Brinkmanns optik derved tæt forbundet med samfundsudviklingen, og afspejler samfundets stigende behov for at reflektere og forstå sig selv som individ. Redskaberne til at afdække identitetsbegrebet i dag i høj grad tilvejebragt af psykologien som fungerer som kulturel aktør hvor det hidtil har været det religiøse eller etiske som har haft en stor indflydelse på kategoriseringen af mennesker (Brinkmann, Identitet, 2008, s. 9).

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

I Brinkmanns indkredsning af identitetsbegrebet henter han inspiration af fra Giddens begreb *selvidentitet*, som han beskriver på følgende måde:

"Selvidentitet er ikke et særligt træk eller en samling af træk, som individet besidder. Den er selv et som det reflektivt forstås af personen på baggrund af vedkommendes biografi (Giddens, 1996, s. 68)."

Med dette mener Giddens, at selvidentitet ikke er en samling af psykologiske og fysiske træk, som individet har, og som eventuelt kan måles. Selvidentitet er derved noget andet end personlighed. Det omhandler derimod en persons refleksive selvfortolkning af sin personlige biografi. Derved omkredses identitetsbegrebet til at omhandle menneskets selvfortolkning (Brinkmann, Identitet, 2008, s. 22). Brinkmann mener dog ikke, at individet derved selv kan bestemme hovedtemaerne i biografien, som identiteten dannes og opretholdes af. Identiteten styres af den moralske orden indenfor hvordan livet leves, og som muliggør, at individerne kan skelne mellem det betydningsfulde og betydningsløse i tilværelsen. Brinkmann henviser derved til, at identiteten omhandler en selvfortolkning, som kan komme til udtryk i en fortælling omkring individet selv. Dette indeholder dog restriktioner omkring fortællingsindhold, da der altid vil være andre "redaktører" og "medforfattere" hertil (Brinkmann, Identitet, 2008, s. 23). Den moralske orden giver en *værdihorisont*, som individerne kan handle indenfor. Denne horisont hjælper til at afgøre, hvad der er *værd* at identificere sig med. Alverdens ting kan symbolisere værdier såsom tøj, boligindretningen osv. som i princippet kan være med til at konstituere identiteten, men kun hvis der findes en værdihorisont, som afgør, hvad der er værdifuldt. Med dette menes, at det ikke tøjet i sig selv, som medkonstituerer identiteten, men den værdi tøjet eller boligindretningen symboliserer, kan godt have en betydning for definitionen af identiteten (Brinkmann, Identitet, 2008, s. 28). Derved er identiteten bestemt af en horisont af værdier, som muliggør at fortage en række valg, og at individet kan have en holdning til deres eget liv.

Sammen med værdihorisonten spiller positioneringen en central rolle hos Brinkmann, ligesom vi så hos Hall. Ifølge Brinkmann er positioneringen central i identitetsbegrebet, da de diskursive kampe i samfundet kæmper om at regulere adgangen til bestemte selvfortolkninger samt en kamp om at definere forskellige selvfortolknings moralske værdier (Brinkmann, Identitet, 2008, s. 70). Positioneringen bliver en kamp om anerkendelse i samfundet, hvilket i denne sammenhæng betyder en kamp om, hvilke selvfortolkninger der legitimt kan anses for at have moralsk værdi. Positioneringen medvirker til, at identiteten ikke blot kan anses for et livs- eller tilstedeværelsesprojekt, hvor individer søger at skabe kontinuitet og sammenhæng i livshistorierne. Dette er en stor del af det, men det er i de magtrelaterede mikroprocessorer, at individerne skaber identitet ved løbende at positionere sig selv og hinanden og gennem de diskursive forhandlinger om de forskellige positioners moralske værdi (Brinkmann, Identitet, 2008, s. 70).

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

I dette speciale vil identitetsbegrebet overvejende forstås ud fra Hall's teoretiske rammesætningen, hvor identitet opfattes som situationel, kontekstuel, diskursiv og foranderlig. Identitetsnuancerne og forskellighederne tydeliggøres i relationen til andre, som muliggør et *os* og *dem*. Identiteten er aldrig entydig, og kan derfor ikke ses isoleret fra andre, det historiske eller fra de institutionelle konstellationer. Identiteten skal ses i relation til samfundskonteksten, de diskursive magtkampe og sociale omstændigheder, da identiteten ikke blot er foranderlig, men også en hybrid, der stammer fra specifikke konstellationer af historiske og diskursive erfaringer. Inddragelsen af Halls identitets teori åbner op for specialets empiriske materiale, som muliggør at undersøge de strukturelle og historiske påvirkninger, der er med til at konstruere identiteten samt påvirkningen på identitetsopfattelsen i relation til at tilhøre et minoritetsfællesskab i skabelsen af et *os* og *dem* i samfundet. I forståelsen af identitetens kernen vil jeg anvende Brinkmanns begreb værdihorisont, der skaber en mulighed for, at individet kan fortage en række valg og derved have en holdning til deres eget liv. Værdihorisonten udgør en arena, som individerne kan handle indenfor. Denne horisont hjælper til at afgøre, hvad der er *værd* at identificere sig med. Inddragelsen af denne teori, muliggør sammen med Habermanns motivteori at undersøge interviewpersonernes livsstrategi og identitetsopfattelser i tilknytning til det frivillige arbejde.

Ulla Habermann:

Motiver

Som tidligere belyst i kapitel 2 har vi i Danmark en lang tradition for demokrati, foreningsliv og folkeoplysning. Fællesskaber og folkelighed betragtes som hinandens forudsætninger (Habermann, 2007, s. 21). Både forskere og politikere har imidlertid været opmærksomme på, at foreningsdemokratiet ikke er en given ting, og man er klar over, at der til stadighed skal arbejdes på og med de værdier, der præger civilsamfundet (Habermann, 2007, s. 21). Dette kommer bl.a. til udtryk i de seneste års værdidebatter, hvilket er udmundet i konkrete resultater såsom Socialministeriets udgivelse af en essay om værdier i socialpolitikken (Bech-Jørgensen, 2003) og Kulturministeriets udgivelse af kulturkanonen (Kulturministeriet, 2019). Hertil kommer samfundsvidenskabernes fokuseringen på individualiseringens betydning i samfundet (Larsen, 2000, s. 2). Sociolog Øjvind Larsen mener, at individualiseringen skal ses i relation til moderniteten som en videreudvikling heraf. Individualiseringen skal ikke anses som en negativ ting, dog bliver det problematisk hvis samfundsinstitutioner ikke er indrettet til den individuelle udfoldelse (Larsen, 2000, s. 8). Bekymringerne handler altså om svage bånd mellem samfundets institutioner, individer og fællesskaber, der bliver udtømt for gensidighed, solidaritet og deltagelse i det offentlige liv (Habermann, 2007, s. 23). Et af følgerne af moderniteten er, at der ikke længere er plads til tradition og til at sikre etiske værdier. Heri

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

opstår bekymringen for, om frivilligheden kan overleve samfundets påstående individualisering (Habermann, 2007, s. 23). En måde at imødegå denne bekymring, er ved at lære frivilligheden bedre at kende og undersøge, hvad der driver værket. I lyset heraf er det interessant at undersøge, hvilke motiver der lægger til grund for at træde ind i frivilligheden. Igennem viden omkring den enkelte frivilliges motiv opnås der viden omkring deres egen forståelse af frivilligheden, deres meninger og udtryk.

Mikroniveau skal i dette speciale bidrage med en forståelse, for de motiver der lægger til grund for, at interviewpersonerne involvere sig i frivilligt arbejde, og hvordan det påvirker deres identitetsopfattelse. For at forstå motiverne er samfundspåvirkningen central at inddrage, da værdierne og idealerne afspejler samtiden. Derved er det nødvendigt at skæve til den samfundsmæssigpåvirkning for at forstå motiverne (Ibsen & Habermann, 2005, s. 46).

I lyset af ovenstående præsenteres Ulla Habermanns teori om motiver, der bygger på en afhandling af en undersøgelse med data fra den frivillige sektorer fra 1989-2000, som præsenteres i bogen *En postmoderne helgen - om motiver til frivillighed*. I hendes forskning interesserer hun sig blandt andet for, hvilke motiver der lægger til grund for at træde ind i et frivilligt arbejde.

Habermann trækker på de pointer fra Giddens førnævnte modernitetsteori, i sin interesse for hvordan samfundsudviklingen har påvirket frivilligheden. Dette vil blive udfoldet senere i afsnittet. Først vil jeg præsentere begrebet motiv, som er rammesat af Habermann. Dette afsnit har til formål at klarlægge, hvordan begrebet i dette speciale vil tilgås for derefter at blive operationaliseret i analysen i afdækningen af hvilke motiver, der findes hos interviewpersonerne.

I mange danske undersøgelser om den individuelle frivillighed indsats er frivillighedsbegrebet defineret bredt. Det vil sige, at undersøgelserne har medtaget områder såsom; kultur, sundhed, filantropiske institutioner, idræt og fritid, social service, politik, religion og miljø og dyr (Habermann, 2007, s. 175). Det er dog nærliggende at tænke, at grundene til at træde ind i et frivilligt arbejde kan være meget forskellige fra område til område, og det i lyset heraf, ville være hensigtsmæssigt at zoome ind på et enkelt område. I dette speciale, vil jeg dog anvende frivillighedsbegrebet og dens motiver bredt, da betydningen af, hvor interviewpersonerne har været frivillige henne i denne sammenhæng, er underordnet. Jeg er dog bevidst om, at motiverne kan se anderledes ud fra område til område. I det følgende afsnit vil jeg se nærmere på resultaterne af Habermanns motivforskning, men først vil jeg kort redegøre for selve anvendelsen af motividimensionen i dette speciale, der består af *anledninger og indre bevæggrunde*.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

For at forklare de bevæggrunde som ligger bag frivilligheden, præsenterer Habermann to begreber; det *indre motiv* og *anledning* (Habermann, 2007, s. 41). De to begreber sammenblandes ofte i talen om frivilligheden, men i denne sammenhæng er det dog centralt at se på dem særskilt.

Anledninger skal i denne sammenhæng forstås som den ydre bevæggrund, der leder til at indtræde i frivilligt arbejde. Den ydre anledning kan være strukturel og kan omhandle kommunale nedskæringer, men den kan også være personlig og tage udgangspunkt i den livssituation, man befinder sig i. Et eksempel herpå kunne være, at man er pårørende til en syg, eller at man vælger at engagere sig i sit barns sportsforening. Endeligt kan der også være tale om en direkte opfordring fra en organisation eller forening. Anledninger kan være mere eller mindre nødvendige, men dækker ikke tilstrækkeligt over begrundelsen til at deltage i frivilligt arbejde (Habermann, 2007, s. 41). Derfor introduceres begrebet *motiv*.

Motiv skal forstås som den indre bevæggrund til at udføre frivilligt arbejde. Fx er det jo ikke alle forældre, der vælger at involvere sig i deres barns sportsklub. For at træde ind i frivilligt arbejde er det en nødvendighed, at der er mere end en anledning, da der ifølge Habermann, skal være en trang til at handle på det man tror på, og det som giver mening (Habermann, 2007, s. 41). Dette betyder, at for at forstå forklaringen på hvorfor mennesker træder ind i et frivilligt arbejde, er det nødvendigt at inddrage både anledninger og de indre bevæggrunde. Anledninger omhandler den aktuelle og ofte tilfældige situation til at træde ind i frivilligt arbejde, hvor de ydre motiver, ofte bunder i traditioner, overbevisninger og ikke mindst livsforståelse og livsstrategi (Habermann, 2007, s. 41).

I motivforskningen laver Habermann en sondring mellem begreberne altruisme og egennyttighed, hvor hun ser nærmere på om frivillige drives af at hjælpe andre i nød, uden blik for at fremme egne interesser, eller om det i højere grad handler om egennytte aspekter, hvor egne personlige interesse er sat først (Habermann, 2007, s. 232). Disse to begreber bliver ofte anset som modpoler, og det har været grundlaget i diskussioner omkring at forstå de frivilliges bevæggrunde. Habermann opfatter ikke begreberne som modpoler, men anser dem i stedet som rejsekammerater, som hun udtrykker i dette citat:

“De ønsker at gøre det gode, men sidestiller det nødvendigvis ikke med at være gode” (Habermann, 2007, s. 232).

Både altruistiske værdier og glæden/oplevelsen ved at være frivillig kan være tilstede samtidig, og herved kan man ikke sætte et enten-eller op mellem de to begreber, og de bør derfor ikke nødvendigvis anses særskilte. Dette betyder, at det ikke entydigt er muligt at forstå de frivilliges motiver på baggrund af altruisme og egennyttighed (Habermann, 2007, s. 233).

De otte motivmotivdimensioner

Habermann har på baggrund af motivforskningen sammenfattet otte følgende motivdimensioner, som er de væsentligst motiver, til at frivillige vælger at engagere sig. Motivmotivdimensioner er oplistet efter dem, som blev vægtet højest, og er en sammenslutning af alle de forskellige områder af frivilligheden såsom Kulturområde, det socialområde, sport mm. Jeg vil i det følgende afsnit kort redegøre for alle otte:

Sagen omhandler om at støtte en bestemt ide/sag og om at opnå gode resultater.

Læring omhandler i denne sammenhæng ikke uddannelse, men derimod om personligudvikling. Læringen handler om holdninger, udvikling og om at opnå ny viden om andres liv end ens eget.

Værdier skal i denne sammenhæng forstås som den idemæssige baggrund og medmenneskelige forståelse og medfølelse. Værdibegrebet repræsenterer her de altruistiske/normative motiver, som er den indsats den frivillige udfører for at hjælpe andre uden et udgangspunkt i egne behov.

Identitet betyder i denne relation, at det er væsentligt for et menneske at føle sig nyttig, og som et anerkendt menneske. Et frivilligt arbejde kan være med til at bevirke disse følelser, og kan derved skabe mening og identitet.

Kammeratskab skal opfattes som de kollegaer/sociale relationer, der er til stede i det frivillige arbejde og muligheden for at opnå nye bekendtskaber.

Indflydelse/magt motivet dækker over muligheden for at få indflydelse og status, som det er muligt for at opnå, ofte i foreningslivet.

Sociale forventninger drejer sig om, hvor i høj grad, der findes en forventning fra de frivilliges omgivelser, når de træder ind i frivilligt arbejde.

Karrierer dækker over, om hvorvidt et frivilligt arbejde kan give erfaringer, der kan være nyttige på arbejdsmarkedet, og som kan fungere som en slags jobtræning. Aspektet heri bliver, om de frivillige mener, at arbejdsgiverne gerne ser at der fremgår et frivilligt arbejde på CV'et (Habermann, 2007, s. 195-199).

I Habermanns belysning af motiverne bliver det tydeligt at se, at der findes mange forskellige motiver til at træde ind i frivilligt arbejde. Ofte vil man kunne finde mere end ét motiv hos de frivillige. Habermann beskriver de frivilliges motiver, som en blandede pose bolsjer, hvor hvert bolsje har sin egen smag og farve, fordi den er sammensat af forskellige ingredienser. Fælles for bolsjeposen er dog, at de dele samme grundsubstans- glæden ved det frivillige arbejde. Dette betyder, at der opstår et motiv-mix. Nogle er motiveret af det sociale og værdier og andre af noget andet. Der vil dog altid være motivhierarki, hvilket betyder, at nogle motiver er stærkere end andre (Habermann, 2007, s. 208). I specialet vil Habermanns

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

forskning anvendes til at undersøge, hvilke motiver der har betydning for interviewpersonerne, og til at forstå, hvad der lægger til grund for, at de involverer sig i frivilligt arbejde. Dette undersøges med udgangspunkt i interviewpersonernes egne fortællinger, rammesat af Habermanns motivforskning. Resultatet af dette er et udtryk for interviewpersonernes fortællinger om deres livsstrategi, mening og identitet, og er derfor centralt at inddrage i specialet for at belyse problemstillingen. Jeg forholder mig kritisk til Habermanns motivteori ved ikke at anse motiverne som absolutte, men de vil i stedet inddrages i analysen som afsæt i undersøgelsen af interviewpersonernes motiver.

Den nye frivillighed vs. den klassiske frivillighed

Udover motivforskningen retter Habermann, sin opmærksomhed på den påvirkning samfundsudviklingen har på frivilligheden i samtiden. Hun opstiller to idealtyper og skelner mellem den klassiske frivillighed og den nye frivillighed, hvor hun inddrager pointer fra Giddens modernitetsteori.

I Habermanns teori om idealtyper i den nye frivillighed, findes bl.a. individualisme, en øget refleksivitet og flere valgmuligheder, der er de bærende elementer (Habermann, 2007, s. 321). De senmoderne frivillige vil lægge mere vægt på det individuelle valg og på deres egne interesser frem for de traditionelle værdier og tilhørsforhold, som er de bærende elementer i den klassiske frivillighed (Habermann, 2007, s. 321).

Nedenfor vil Habermanns to idealtyper blive præsenteret:

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

	Klassisk frivillighed	Ny frivillighed
Frivillighedens kultur	Traditionelle værdier Det gode fællesskab	Individualisme Refleksivitet Flere frie valg
Valg af organisation	Valg ud fra tilhørsforhold Og loyalitet (stærke bånd) Stabil organisation	Ud fra det personlige Interesse Netværk
Område for og type af aktivitet	Klasse og tilhørsforhold Grad af in- eller eksklusion Organisations behov Aktiv indsats	Interesse/behovsstyrret Selvhjælp Balance mellem egne interesser og organisationens behov Holdning via passivt medlemskab
Engagement	Lang tid (livstid) Kontinuitet Regelmæssigt Lokalt	Kort tid (tidsbegrænset) Episodisk Situationsbestemt Globalt
Forhold til (hjælp) modtager	Ulige Altruistisk	Gensidigt Egennyttigt

Skemaet, viser at den nye frivillighed som Habermann præsenterer, er præget af egennyttige motiver, modsat den klassiske frivillighed hvor de traditionelle værdier er centrale. Habermann påpeger, at den frivillige vil have brug for at frivilligheden kan rumme identitetsdannelse, livsstrategi og refleksivitet (Habermann, 2007, s. 322).

Overstående teori vil i specialet anvendes til at belyse, hvor interviewpersonerne placerer sig i forhold til den nye og klassiske frivillighed, og hvilken påvirkning overstående samfundsopfattelse har. Moderniteten skal opfattes på et institutionelt niveau, hvilket betyder, at den forvandling de moderne institutioner fører med sig har en direkte påvirkning på individernes tilværelse. Senmoderniteten ændrer radikalt på karakteren af det daglige sociale liv, og påvirker derved de personlige forhold (Giddens, 1996, s. 9). På

baggrund heraf, vil jeg undersøge, hvilken effekt samfundsudviklingen har haft på det frivillige arbejde, for at forstå de vilkår som interviewpersonerne agerer i.

I det følgende afsnit vil jeg udfolde specialets diskursanalytisk metode med udgangspunkt i Margaret Wetherell og Jonathan Potters teori.

Diskursanalytisk metode

Som rammesættende teori for diskursopfattelsen har jeg valgt at tage udgangspunkt i Margaret Wetherell og Jonathan Potter, som arbejder indenfor diskurspsykologiens rammer. Denne tilgangs overordnede fokus retter sig på, hvordan det enkelte individ anvender forskellige diskurser når de skaber mening i en verden hvor diskurserne bliver opfattede som komplet konstituerende, da alt meningsfuldt er diskursivt. Potter og Wetherell anser sproget som en gennemtrængende interaktion mellem mennesker som hænger uløseligt sammen med menneskets tænkning- og fornuftprocesser. Sproget er den måde individerne former deres mening på (Wetherell & Potter, 1987, s. 9). Den individuelle anvendelse af sproget er derved en central del af Wetherell og Potters tænkning, da de opfatter det, som den måde individet skaber mening og danner en identitet (Wetherell & Potter, 1992, s. 78). Derved handler det om måderne individerne skaber mening på og på produktionen af diskurserne med en "nedefra og op" tilgang som kan anvendes til at undersøge hvilke diskursive ressourcer individer i praksis anvender og dermed reproducere diskursernes indhold og funktion (Bom, 2015, s. 23). Da min hensigt i dette speciale er at undersøge, hvordan interviewpersonerne skaber meningen omkring deres identitet, anser jeg denne tilgang som værende hensigtsmæssig at anvende, da den netop åbner op for denne mulighed. Til at få et indblik i de diskursive og affektive konstruktioner hos interviewpersonerne anvender jeg Anne Klara Boms diskursanalytiske metode som analysetilgang. Jeg vil nu præsentere modellen og dens hovedbegreber.

Bom definerer en diskurs, som en sproglig funderet forhandlingsproces hvor nogen siger noget meningsfuldt til nogen (Bom, 2015, s. 12). En diskurs findes der hvor sproget bliver anvendt i praksis og består af elementer af social hverdagspraksis og de herskende samfunds hegemoniske diskurser (Bom, 2015, s. 66) Modellen består af tre trin og har til hensigt at give en viden om indholdet i diskurserne og konstruktionerne heraf. Jeg vil i de følgende afsnit kort redegøre for modellens tre trin.

Trin 1: I modellens først trin, lader Bom sig inspirere af de to postmarxistiske og poststrukturalistiske teoretikere Ernesto Laclau og Chantal Mouffe. De betragter al mening som diskursivt og derved kan der ikke tales om noget som ikke er diskursivt (Laclau & Mouffe, 1985, s. 108). Laclau og Mouffe arbejder med de hegemoniske diskurser i samfundet og hvordan der opstår forskellige subjektpositioner heraf. De er inspireret af Foucaults magtbegreb, hvor magten bl.a. har til formål at fungere som retningsgivende i

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

samfundet. Trinnet har et oppefra og ned snit hvor der sker en interpellation mellem magtindehaverne, som påvirker individerne i deres indtagelse af subjektpositionerne (Bom, 2015, s. 23). Begrebet interpellation stammer fra Althusser, som omhandler, den reaktion der sker hos individet, når de indtager de subjektpositioner som magtindehaverne udstikker (Althusser, 1971, s. 174). Althusser mente at den statsudøvende magtproduktion befandt sig på et symbolsk og usynligt niveau hvor mennesker bliver til subjekter gennem interpellationen ud fra et ideologisk og individuelt perspektiv (Althusser, 1971, s. 34). I diskursteorien anvendes begrebet med undtagelse, hvor et af dem, centrerer sig omkring at individer kan lade sig interpellere af flere forskellige diskurser på en gang. Interpellation hænger uløseligt sammen med artikulationer, som er det, der giver subjektet muligheden for at sige noget, i den pågældende situation (Bom, 2015, s. 41). I *Hegemony and social strategy* præsenterer Laclau og Mouffe forskellige begreber, som anvendes i diskursanalysen. Disse begreber, inddrages i første trin i analysemodellen og kaldes for; Nodalpunkt, flydende beregnere, momenter, elementer og konstitutive ydre (Laclau & Mouffe, 1985, s. 105). Disse begreber, er med til at afdække hvad de enkelte diskurser indeholder, som er modellens første skridt (Bom, 2015, s. 67). Modellens første trin, giver derved et indblik i hvordan diskursen konstrueres og interPELLERES.

Trin 2: I modellens andet trin, rettes fokuset mod produktionen af de diskursive meninger ved at anvende et nedefra og op snit. Ved at analysere hvilke konkrete diskursive ressourcer individerne anvender, bliver det muligt at opnå en forståelse af deres virkelighedsopfattelse igennem de artikulationer de anvender. I forlængelse af artikulationerne, findes begrebet fortolkningsrepertoarer som stammer fra Margret Wetherell, som dækker over de tilgængelige versioner af virkeligheden som individet oplever den (Wetherell M. , 1998, s. 395). Wetherell argumenterer endvidere for, at individerne kan indtage forskellige positioner alt afhængig af det fællesskab de indgår i (Wetherell M. , 1998, s. 21) . Tilføjelsen af fortolkningsrepertoarer medfører muligheden for at flytte det analytiske fokus fra diskurs til individ. For at forstærke indsigten i individernes versioner af virkeligheden kan begreberne, repræsentation, skala og intersektionalitet anvendes.

Begrebet repræsentation stammer fra Hall, som tidligere er blevet præsenteret. Ifølge Hall, er sproget en arena for meningskampe og hvor repræsentationen fungerer som et system hvor individer producere mening og tillægger disse meninger betydning som er forankret i kulturen (Hall, 1997, s. 1). En central dimension i repræsentationsbegrebet er den praksis, hvor individerne fremstiller og definerer deres egen kultur i relation til det, de opfatter som andres kulturer ligesom i hans teori omkring identitetsopfattelse. Da individerne kan indtage forskellige positioner, bliver det interessant at undersøge *hvor* der tales fra (Bom, 2015, s. 49). Til at afdække dette, introduceret skalabegrebet som kan anvendes til at identificere

hvilke geografiske snitflader individet kan tale sig ind i (Bom, 2015, s. 50). Begrebet intersektionalitet anvendes i denne kontekst til at forstå individets mod- og sammenspils forskellige fællesskabsgrupper (Bom, 2015, s. 55)

Trin 3: På tredje trin anvendes hele modellen for at åbne for spændingsfeltet som belyser de diskursive og affektive praksisser. Disse bliver skabt gennem interpellationen fra magtindehaverne, artikulationer fra individerne og brugen af fortolkningsrepertoier. Det affektive begreb er præsenteret af Wetherell som åbner op for meningsdannelserne og den kropslige tilgang i en diskursanalyse (Wetherell (A), 2013, s. 353).

Wetherell præsenterer den affektive praksis som har til hensigt at undersøge den performative dimension i menneskers handlinger i det sociale liv. Wetherell's argument for inddragelse af det affektive er, at skellet mellem krop og diskurs, ikke er interessant når fokuset er på, hvad mennesker *gør*, i og med diskurserne, da krop, følelser og tanker alligevel er en sammenblanding for de enkelte mennesker i praksis (Bom, 2015, s. 60). Wetherell's fokus findes derfor, primært på, funktionen af de menneskelige følelser i relationen til det diskursive (Wetherell (A), 2013, s. 350). Inddragelsen af affektteorien vil i samarbejde med diskursteorien, klarlægge de systemer, der er på spil i undersøgelsen af meningsdannelserne hos interviewpersonerne (Wetherell (A), 2013, s. 364). Endvidere muliggør inddragelsen af affektteorien i modellen at undersøge hvordan interpellationen af individer påvirker deres egne artikulationer. Den affektive praksis kan analyseres gennem følelsesladet artikulationer, der responderer på interpellationer (Bom, 2015, s. 60).

Analysestrategi

Ovenstående analysemodel bygger som førnævnt på forskellige diskursteoretiske elementer fra forskellige diskursteoretikere, som medvirker til at give et bredt afdækningsfelt, som jeg vurderer vil være bedst til at afdække specialets undersøgelsesfelt.

Bom forklarer i bogen, at modellen ikke skal opfattes som absolut eller færdig, men den skal derimod anses som en værktøjskasse, der kan åbne op for den indsamlede empiri (Bom, 2015, s. 35). Derfor vælger jeg i min analysestrategi at afvige fra selve modellen og i stedet tage udgangspunkt i begreberne; interpellation, artikulationer, den affektive praksis, fortolkningsrepertoire og repræsentation. Disse begreber giver mig, sammen med 'nedefra og op snit', mulighed for at aktivere min empiri gennem en diskursanalyse. Dermed kan jeg undersøge, hvilke diskursive ressourcer interviewpersonerne trækker på i artikulationerne omkring deres identitetsopfattelse, i relationen til at udføre frivilligt arbejde og ydermere hvilke versioner af virkeligheden de reflekterer.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

For at komme ovenstående nærmere har jeg valgt at dele analysen op i tre tematikker, der er udformet af meningskondenseringen i afkodningen i empirien. Disse kategorier vil i samarbejde med det teoretiske fundament og førnævnte begreber søge at besvare specialets undersøgelsesfelt.

Første kategori tager udgangspunkt i interviewpersonernes måde at udtrykke deres virkelighed på gennem deres fortolkningsrepertoire og artikulationer om det at være indenfor eller udenfor i *fællesskabet*. I denne tematik vil jeg se nærmere på hvilke diskursive ressourcer interviewpersonerne trækker på i deres artikulationer omkring fællesskabet og hvordan det kommer til udtryk gennem den affektive praksis. Her inddrages Giddens' tanker omkring modernitetens påvirkning af det daglige sociale liv og de implikationer, som samspillet mellem udviklingen af de personlige og institutionelle forhold kan medføre (Giddens, 1996, s. 9). Dette har til formål at undersøge, hvordan samfundsstrukturen i kraft af de institutionelle forhold påvirker interviewpersonernes oplevelse af at være inde eller udenfor fællesskabet. Desuden inddrages Giddens' begreb selvidentitet, som netop koncentrerer sig omkring de livsstilsvalg det moderne menneske konstant bliver stillet til ansvar overfor i en reflektiv organiseret livsplanlægning. Endvidere inddrages hans tanker omkring den reflektive proces, hvor individet skaber den sociale virkelighed gennem tanker og handlinger. Dette er med henblik på at undersøge, hvordan interviewpersonerne forstår sig selv i forhold til de institutionelle strukturer i hverdagslivet. Denne kategori har til hensigt at undersøge hvilke samfundsvilkår interviewpersonerne agerer i, og medvirker derved til at give et indblik i deres virkelighed.

Anden kategori tager udgangspunkt i interviewpersonernes artikulationer omkring deres *identitetsopfattelse* i relation til deres livssituation og til at udfører frivilligt arbejde. Her vil Hall's tanker omkring tydeliggørelsen af identitetens nuancerne i relation til andre komme i spil samt Brinkmanns begreb *værdihorizont*, som muliggør at individet kan fortage en række værdibaseret valg og derved have en holdning til deres eget liv. Ifølge Hall skaber skellet mellem *os* og *dem* mulighed for, at individet meningsfuldt kan forstå sig selv i relationen til andre og angive positioner, som individet kan indtage. Hall mener endvidere, at identiteten skal ses i forhold til samfundskonteksten og de diskursive magtkampe, da identiteten er en hybrid heraf. I undersøgelsen af dette, vil begreberne interpellation og den affektive praksis anvendes til undersøge hvilke magtfulde diskurser interviewpersonerne interPELLERES af og hvordan det udtrykkes gennem den affektive praksis. Denne undersøgelse skal medvirke til at give et indblik i, hvilken livssituation interviewpersonerne befinder sig i, og undersøge hvilke subjektpositioner de indtager i deres identitetsopfattelse.

Dette leder videre til den tredje og sidste kategori, som tager udgangspunkt i motiverne i frivilligt arbejde. I denne kategori vil det undersøges, hvilken påvirkning udførelsen af frivilligt arbejde har på interviewpersonernes identitetsopfattelse, og hvorfor de vælger at udføre frivilligt arbejde. Her inddrages

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Habermanns teori omkring motiver i frivilligheden, hvor hun skelner mellem *anledninger* og det *indre motiv*. Motiverne fortæller noget omkring interviewpersonernes værdier og identitet, og derfor er disse årsager nærliggende at afdække. Endvidere vil samfundspåvirkningen af frivilligheden undersøges, ved inddragelsen af Habermanns teori om den nye frivillighed vs. den klassiske.

KAPITEL 4: ANALYSE

I det følgende afsnit vil jeg undersøge, hvilke diskursive ressourcer interviewpersonerne trækker på omkring temaet fællesskab, og hvilken virkelighed der kommer til udtryk gennem deres fortolkningsrepertoire. Ydermere vil deres oplevelse af den strukturelle påvirkning af hverdagslivet blive anskuet ud fra Giddens teori.

Fællesskab

Det er at være udenfor eller indenfor i fællesskabet, er et centralt tema hos alle interviewpersonerne. Som ledig står man udenfor majoritetsfællesskabet, hvor største delen går på arbejde, har mødetider, kollegaerne osv. June udtrykker det på følgende måde:

"...når du er på dagpenge, så er du lige pludseligt sindssygt meget udenfor systemet. Altså du hører jo ikke til nogen steder. Og hvis du lige har været studerende, så går du direkte ud og er... du tilhører ikke nogen gruppe længere... Du har hørt til en gruppe hele dit liv. Folkeskole, gymnasiet eller hvad man nu vælger, men man er hele tiden en del af en gruppe, men lige pludseligt er du bare frit flyvende" (Bilag 3, 15:10).

I dette citat bliver det klart, at for June er ledighed tæt knyttet sammen med at være udenfor det arbejdende fællesskab, og i sin artikulation trækker hun på diskursive ressourcer, der kobler ledigheden sammen med ikke at tilhøre en 'gruppe'. Hun taler altså ind i en diskurs, hvor ledighed medfører alenehed. Samfundsstrukturen og hendes livsorganisering gør, at hun for første gang i kraft af sin ledighed oplever, at hun ikke hører til nogen steder, da hun ikke er tilknyttet en samfundsinstitution. Følelsen af at stå udenfor kommer til udtryk gennem hendes artikulationer omkring, at hun ikke længere er del af en gruppe. Det modsatte af at være en del af en gruppe er at være alene, og dette beskriver June, som en følelse af at være 'frit flyvende'. I denne artikulation forstærker det affektive det diskursive, da det at være frit flyvende er dobbeltydigt. Den affektive praksis viser, at der her tales ind i en diskurs om, at det ikke er en rar følelse at være frit flyvende. Dette kommer til udtryk i nedenstående citat, hvor June taler om, at det er svært at finde ud af, 'hvor man hører til', og at man 'pludseligt står udenfor alt'.

"Når du ikke er sammen med nogen og hører til en institution eller en arbejdsplads, så er det svært at finde ud af, hvor man hører til. Og i hele den der identitetskrise, når du skal ud på arbejdsmarked, er du måske allerede i den der proces.. med hvem fanden er jeg, og hvad skal jeg. Lige pludseligt står du bare udenfor alt..." (Bilag 3, 15:22).

Mathildes artikulationer knytter sig også om følelsen af at være udenfor, og hun udtrykker sig på følgende måde i spørgsmålet om betydningen af at udføre frivilligt arbejde i sin ledighedsperiode:

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

"...Og det er jo ligesom også ret rart at føle det i sådan en proces. Altså at føle at man kan være med... altså at man kan sige noget som bliver vægtet højt" (Bilag 4, 14:30).

Hun bruger udtrykket 'at føle at man kan være med', hvilket reflekterer en virkelighed af, at hun føler, at hun ikke kan/må være med og en følelse af værdiløshed, da hun har en oplevelse af, at det hun siger, ikke bliver vægtet højt grundet hendes ståsted udenfor arbejdsfællesskabet.

Det fortolkningsrepertoire, der reflekteres i deres artikulationer, rummer en følelse af at være sat udenfor fællesskabet, og ikke høre til nogen steder. Denne udelukkelse har en påvirkning på deres identitetsopfattelser, der beskrives ved en form for rodløshed, som opstår i det at være 'frit flyvende', men også i kraft af, at man som menneske ikke har så stor værdi, når man står udenfor arbejdsfællesskabet modsat dem, som netop tilhører et arbejdsfællesskab. Her tales der ind i en diskurs om, at man som menneske mister sin værdi og stemme i samfundet, hvis man ufrivilligt må stå udenfor majoritetsfællesskabet.

I Anjas fortolkningsrepertoire reflekteres der en virkelighed, som rummer en strukturløs og mangelfuld hverdag, hvor det frivillige arbejde kan få lov at give den efterspurgte struktur:

"Jamen så havde jeg noget at stå op til og måske ikke sådan bogstaveligt talt og så alligevel lidt... At man laver en plan for ens dag eller uge. Der har det fået lov til at betyde, at der er en struktur og det betyder meget for mig" (Bilag 5, 19:30).

Her taler Anja ind i en diskurs om at manglen på et arbejde giver en meningsløs hverdag, da der ikke er noget at stå op til. Strukturen omkring at gå på arbejde, betyder for Anja et meningsfuldt liv, hvor hun kan strukturere hendes dage og uger.

Line udtrykker en form for magtløshed ved, at hun befinder sig i en venteposition, og ikke selv kan handle:

"Altså jeg havde det rigtig fint, og så havde jeg det rigtig dårligt i december og januar, hvor jeg var rigtig vred på verden. Der var ikke nogen jobs, der var spændende, og jeg var ikke kommet frem til endnu, at jeg skulle være selvstændig, og jeg var bare sådan.. hvad fanden er det for noget lort." (Bilag 6, 25:30).

Magtløsheden og frustrationen over at blive fastholdt i den livssituation, medfører en følelse af værdiløshed og en mangel fuldhverdag. Disse følelser, som bliver forstærket af at stå udenfor fællesskabet, medvirker til at der opstår en vrede mod samfundet eller 'systemet', som interviewpersonerne selv udtrykker det (Bilag 3, 24:30 June, Bilag 5,19:58 Anja, Bilag 4, 19:05 Mathilde).

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

I følgende citat taler June om den frustration, hun oplevede ved at prøve at ændre på sin livssituation ved at finde et frivilligt arbejde for at bryde med den meningsløshed, hun oplevede. De gamle dagpengeregler forhindrede hende dog på lovlignende vis i at udføre frivilligt arbejde:

"...jeg vil sige, at der i starten.. der hvor jeg blev smidt af, der var det jo så en lukket butik for mig længe, hvor jeg slet ikke søgte det. Og så var det jo herefter, lidt over et halvt år, mangler jeg simpelthen noget mening og noget indhold og beslutter mig for at gå imod systemet. Jeg lader bare være med at indberette, at jeg er frivillig og så må vi bare håbe, at der ikke er nogen, der laver en stikprøve, og opdager at jeg laver frivilligt arbejde" (Bilag 3, 24:25).

Anja oplevede også en modstand fra samfundet og fremstiller i sin artikulationer et *os* og *dem*, hvor det bliver tydeligt, at hun står udenfor fællesskabet ved at have systemet imod sig.

"...når man føler, at hele systemet er imod en og måske også kan blive presset ud i og fx så søge jobs indenfor irelevante felter...." (Bilag 5, 19:58).

I interviewpersonernes artikulationer fremgår det, som er vist i ovenstående citater, at de trækker på diskursive ressourcer som afspejler en magtfuld diskurs som konstruerer et *os* og *dem* i samfundet, som repræsenterer de ledige, og *dem* som er i job. De strukturelle forhold er med til at forstærke diskursen af et *os* og *dem*, grundet særreglerne om hvor meget frivillige arbejde de måtte udføre. Dette giver anledning til nogle frustrationer hos interviewpersonerne, da de alle tale ind i denne diskurs på nær Line. Line anerkender dog, at den eksisterer, men hendes fortolkningsrepertoire domineres ikke af diskursive ressourcer fra denne diskurs. Dette kommer til udtryk i følgende citat:

"Så bliver jeg heller ikke sur på... Der er jo rigtig mange ledige, som bare er vrede på systemet, og de er vrede på dem i A-kassen. De gør jo bare deres arbejde. Der er nogle regler, fordi vi er rigtig mange mennesker, der er ledige, og de er nødt til at putte os i kasser. Og det kan jeg simpelthen ikke hidse mig op over. Det er ikke deres skyld, og det er slet ikke den jobkonsulents skyld, som jeg har. Det er fandme ikke hendes skyld, at jeg skal sende to ansøgninger om ugen, selvom der ikke er nogle spændende jobs at søge" (Bilag 6, 25:05).

I Lines artikulationer repræsenteres et fortolkningsrepertoire, hvori diskursen omkring et *os* og *dem* fremgår i formuleringen 'at putte os i kasser'. Hun anerkender, at mange ledige oplever en frustration imod systemet, men Line dele ikke samme oplevelse, og er derved ikke interPELLERET af denne diskurs. Line positionerer sig anderledes end de andre, hvor ordet 'skyld' bliver en affektiv markør. Dette har en effekt på hendes positionering, da hun ikke oplever den samme frustration mod 'systemet', og derved ikke placerer skylden der. Det er dog værd at nævne, at Line ikke har været omfattet af de samme regler om

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

udførelsen af frivilligt arbejde som speciales andre interviewpersoner, da ændringen af dagpengereglerne trådte i kraft i starten af 2018³.

Både June, Mathilde og Anja er interPELLeret af den førnævnte samfundsdiskurs, der indeholder, at man som ledig er udenfor fællesskabet, og derved ikke har den samme værdi, som mennesker, der har et arbejde. Dette kommer til syne gennem den affektive praksis, hvor spændingsfeltet mellem interpellationen og artikulationen fremgår. Som vist i ovenstående artikulationer, er det at være udeladt fra fællesskabet utrolig følelsesladet, som har haft en stor påvirkning på både Mathilde og June.

Mathilde beskriver hendes dagpengeperiode som hård, og hun oplevede et pres fra både familie og systemet:

"Jeg havde det ikke så godt. Jeg synes det var... det er meget hårdt at være ledig. Og jeg synes jo også at... man lægger meget pres på sig selv og der er meget pres fra omverdenen og der er... der er mange frustrationer..."

F: når du siger pres fra omvendende, er det så fra systemet, eller er det familie og venner?

M: Jeg synes både, at der er fra systemet fordi, at hvis man ikke finder et job, så er det fordi, at man ikke gør det godt nok, eller fordi man skal gøre det anderledes... eller... så skal man bare kæmpe lidt mere. Og jeg tror fra familie og venner... det er jo ikke fordi, at jeg føler, at der er særlig mange, som er direkte kritiske, men når man er i en situation i sit liv, hvor at man føler, at man burde gøre noget bedre, eller at man burde have fået et job, man ikke har, så er det, at alle folk er venlige og spørge ind til det, bare ikke sådan særligt rart fordi, at man skal sidde og fortælle hver gang at... og man kommer hurtigt til at undskylde sig selv. Så det er ikke, fordi jeg tror... altså der er noget af omverden, der er kritisk, fordi de kan ikke forstå, at det er svært at få et job, fordi der er jo et job til dem, som gerne vil arbejde." (Bilag 4, 25:10)

I Mathildes artikulationer repræsenteres en virkelighed af, hvordan hun oplever samfundets syn på ledige. Hun taler ind i en diskurs om, at årsagen til ledigheden ofte findes hos de ledige selv, da de ikke gør det godt nok i jobsøgningen. De kan tilmed opfattes som dovne, da de jo ikke gør nok for at komme i arbejde. Her forstærker den affektive praksis det diskursive i spændingsfeltet mellem struktur og individ. Dette ses ved at Mathilde interPELLeres af den hegemoniske samfundsdiskurs, som kommer til udtryk i hendes reartikulation af diskursen, hvor hun responderer på interpellationen.

³ I 2018 ændrede time antallet sig for hvor mange timers frivilligt arbejde, man som dagpengemodtager måtte udføre sig fra 4 til 10 timer om ugen.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

I hendes artikuleringer anvender hun ordet 'man', hvor hun repræsenterer hendes virkelighed som 'common sense', da hun ikke taler ud fra et personligt synspunkt, men taler på vegne af en gruppe. Igennem repræsentation generaliseres hendes virkelighed, som værende den gængse opfattelse blandt ledige. Det ses fx i femte linje i det ovenstående citat.

Alle interviewpersonerne reflekterer i deres artikuleringer en virkelighed om en diskurs, der medfører et pres fra systemet, som afskærer dem fra majoritetsfællesskabet. Endvidere medfører det en følelse af at blive fastholdt i ledigheden, der er præget af en mening- og strukturløs hverdag, som i den grad sætter sit præg på deres velbefindende.

Årsagen til den strukturelle indvirkning på konstruktionen af et *os* og *dem* i samfundet, vil jeg i de følgende afsnit se ud fra Giddens teori, hvor han mener, at et af modernitetens kendetegn, er de implikationer, som institutionernes hastige forandring medfører for individerne gennem deres måde at opfatte sig selv og hverdagsstrukturen på (Giddens, 1996, s. 9). Et eksempel på hvordan institutionernes indvirkning på hverdagsstrukturen kunne være den forandring, som familien som institution de seneste årtier har gennemgået. Mødrene er erhvervsaktive, og pasningsgaranti for de mindste er nu noget, der tages for givet. Antallet af skilsmisser er blevet en del af livsmønsteret og nydannede familier, med dine, mine og vores børn er sjældent noget, der bemærkes som usædvanligt. Familien er blevet moderniseret og i takt hermed ændres familieværdierne gradvist. En af konsekvenserne af de institutionelle forandringer er påvirkningen på individets selvidentitet, som førhen har været forholdsvis lokalt forankret, men i takt med at globaliseringen har åbnet op for en række livsstilsvalg. Disse livsstilsvalg medfører, at det moderne menneske konstant bliver stillet til ansvar overfor en refleksiv organiseret livsplanlægning (Giddens, 1996, s. 14). Dette er i sig selv krævende og stiller store krav til individerne omkring at være bevidste i deres valg, om hvordan de gerne vil leve deres liv. Ud fra dette synspunkt, kan man argumentere for, at dette er med til at skabe et *os* og *dem* i samfundet, da mennesker som befinder sig i en ledighedsposition, ikke er i position til at fortage en refleksiv livsplanlægning, da de er fastlåst i deres ledighedsposition indtil de kommer i arbejde. Interviewpersonerne befinder sig dermed i en situation, hvor de er fastlåst i deres livssituation og står udenfor samfundsfællesskabet, uden at vide hvornår de bliver lukket ind. Denne frustration var bl.a. at finde hos June og Line, som artikulerede en virkelighed, hvor de begge oplevede en form for afmagt i deres ledighedsposition (Bilag 3, June 24:25, Bilag 6, Line 25:30).

Ifølge Giddens er kilden til alle livsstilsmulighederne først og fremmest at finde i det posttraditionelle samfund, hvilket for Giddens betyder et samfund, hvor traditionerne ikke længere udgør grundlaget for individets handling. Grundet samfundets refleksive karakter, kan der ikke uden videre henvises til traditionerne (Giddens, 1996, s. 46). Når traditionerne og det dermed forbundene moralkodeks forsvinder,

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

pluralissers samfundet. Et af forholdene i pluraliseringen indebærer tid og rum udstrækningen, som tidligere er udfoldet i kapitlet 3. Denne udstrækning muliggør social interaktion i mange forskellige sammenhænge, hvilket giver anledning til flere kontekster, der øger antallet af beslutninger. Dette medfører for interviewpersonerne, at de hyppigere bliver konfronteret med at stå udenfor fællesskabet. Både Anja og Line fortæller om de strategiske overvejelser, de har gjort sig i forbindelse med deres ledighed i mødet med andre mennesker.

I Anjas fortolkningsrepertoire reflekteres en virkelighed, hvor det bliver synligt, at det at være på dagpenge ikke er noget, hun har lyst til at identificere sig med, da hun ønsker at fjerne fokuset fra dette i mødet med andre mennesker:

"Det kan jo godt være lidt ufedt at.... "nå, hvad laver du så?" jamen jeg er bare på dagpenge. Den lyder sådan lidt flad. Men man kan selv vende den til at... nu skal du høre, jeg laver det og det og det. Så kan man også fjerne lidt fokus... det kunne også godt være fedt at sige, at man havde et betalt job ved siden af, men hvis det ikke er muligt, så er der en masse andre spændende ting, man kan snakke om i stedet for (Bilag 5, 15:50).

Anja anvender en strategi omkring at fortælle om det frivillige arbejde for at fjerne fokuset fra hendes ledighed, og samtidig er det også et forsøg på komme ind i majoritetsfællesskabet ved at anvende sit frivillige arbejde som adgangsgivende billet hertil. Lines strategi bunder i et ønske om en mere seriøs tilgang til sit virke som freelancer, men også som et forsøg på at fjerne fokuset fra ledigheden:

"Øhh, men i lang tid gik jeg og sagde, at jeg overvejede at gå freelance, og nu har jeg ændret den til at sige, at jeg går freelance. For hvis du har valgt at sige, at det er en ting, så rykker du også mere på det. Men så er folk også sådan okay, hvad laver du? I stedet for at jeg siger, at jeg overvejer at gå freelance, så bliver det sådan lidt, hvorfor? Hvad vil du? Kan du det? Så det bliver en anden samtale du har, hvis du ændre det til.. Jamen det her, det er noget jeg har. Så bliver det jo det man snakker om og netop ikke ledigheden" (Bilag 6, 33:00).

Netop adskillelsen af tid og rum og den øget refleksivitet er muliggjort af massekommunikationens udvikling. Giddens påpeger, at særligt udviklingen i den elektroniske massekommunikation bliver en gensidig indtrængningsproces, der finder sted mellem selvudviklingen og de sociale systemer på et globalt niveau (Giddens, 1996, s. 13). Denne indtrængningsproces reflekteres hos Anja, som i følgende citat udtrykker, at udfyldelsen af emnefeltet 'beskæftigelse' på hendes facebookprofil, også har en betydning for selvidentiteten:

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

"Altså nu har jeg ikke haft arbejde i forbindelse med mit studie, så det kan være sådan en lille bitte ting, som at gå ind og skrive på sin facebook, at hey jeg arbejder faktisk som frivillig koordinator på teater Katapult. Altså sådan lidt for ens egen identitets skyld. Der kan sådan nogle små ting godt være med til at gøre noget. Også at sende et signal til andre omkring, hvordan man gerne vil fremstå" (Bilag 5, 04:04).

Her anvendes det frivillige arbejde igen som adgangsbillet til majoritetsfællesskabet. Endvidere afspejler dette også et samfund, hvor betydningen af ens arbejde gør sig gældende i selvidentiteten. Dog forstærker dette også konfrontationen af den ufrivillige udelukkelse af majoritet fællesskabet, da individerne nu kan sidde alene hjemme i deres sofa og blive konfereret med deres ledighed i kraft af opdateringer på facebook, linkedIn mm.

Ovenstående afsnit svarer på spørgsmålet i problemformuleringen om, hvordan interviewpersonerne oplever den strukturelle påvirkning på hverdagslivet som ledig.

Gennem interviewpersonernes artikuleringer har de reflekteret en virkelighed af, at de oplever et diskursivt *os og dem* i samfundet, som har haft stor betydning for deres hverdagsliv og deres selvidentitet. De taler alle om eller ind i denne diskurs, der bevirker, at man som ledig står udenfor majoritetsfællesskabet. Dette kan føre til en følelse af, at man som menneske er værdiløs og ikke har en stemme i samfundet. Derudover afspejles et samfund, som er præget af de mange livstilsvalg, som globaliseringen har åbnet op for, og som er med til at forstærke interviewpersonernes følelser af at være udenfor, da disse valg ikke er tilgængelige i fuld udstrækning for dem grundet deres ledighed. Som ledig kan en refleksivorganiseret livsplanlægning være svært at agere i, da man befinder sig i en form for venteposition, som gør, at det kan være svært at fortage valg i livsplanlægningen. Dels kan man være økonomisk fastlåst af dagpengesatsen eller man kan være præget af det personlige nederlag, som nogle af interviewpersonerne oplevede det.

Massekommunikationens udvikling har også en indvirkning herpå, da konfrontationen af deres ledighed nu kan forgå hjemme i deres stuer og på alle tidspunkter af døgnet. Dette medfører for interviewpersonerne, strategiske overvejelser i mødet med andre mennesker og konstruktionen af div. profiler, på online platforme.

I det næste afsnit vil jeg undersøge, hvilke diskursive ressourcer interviewpersonerne anvender i deres artikuleringer om deres identitetsopfattelse i tilknytning til deres ledighed og i udførelsen af frivilligt arbejde. Her vil jeg inddrage Hall, der mener, at identitetsnuancerne og forskelligheder tydeliggøres i relationen til andre, hvilket muliggør undersøgelsen af, hvordan det påvirker interviewpersonernes identitetsopfattelse at stå udenfor fællesskabet i kraft af deres ledighed. Hall argumenterer også for, at identiteten aldrig er entydig, og derfor ikke kan ses isoleret fra andre eller fra de historiske og

institutionelle konstellationer. Derfor vil jeg i det følgende afsnit undersøge, hvilke magtfulde diskurser der findes i samfundet omkring ledige.

Identitetsopfattelse

Identitetsopfattelsen i relation til ledigheden

I ovenstående afsnit fremgik det, at interviewpersonerne oplevede et diskursiv konstruerede os og dem i samfundet, som havde en stor indvirkning på interviewpersonernes livssituation. I det følgende afsnit, vil jeg inddrage Hall's identitets teori, til at undersøge hvilken påvirkning det har haft på deres identitetsopfattelse at stå udenfor fællesskabet i deres ledighedsperiode. Jeg vil endvidere i næste afsnit, undersøge påvirkningen af at udføre frivilligt arbejde i relation til deres identitetsopfattelse.

Som det fremgår af ovenstående tekst, har det diskursive haft en konstituerende effekt på interviewpersonernes livssituation og deres identitetsopfattelse. Netop hvordan det diskursive har en konstituerende social og politisk funktion er Hall optaget af i hans identitetsteori. Hall argumenterer for, at de diskursive kampe i samfundet har en klar betydning for identitetsopfattelsen (Hall, 1996a, s. 1).

Betydningen af den diskursive magtkamp af at stå udenfor fællesskabet kommer til udtryk i følgende citat af June, som taler ind i den førnævnte diskurs, om at vi som mennesker har brug for at være en del af noget, for at forstå hvem vi selv er.

"Man har brug for at være en del af noget, fordi vi som mennesker er sociale, og hvis man er for meget alene, så har man også svært ved at se, hvem man selv er. Ja, vi er jo flokdyr og i mødet med andre mennesker, bliver man jo også bekræftet i sig selv, og at du hører til et sted. Når du ikke er sammen med nogen eller ikke tilhører en institution eller en arbejdsplads, så er det svært at finde ud af hvor man høre til" (Bilag 3, 15:22).

Halls identitetsopfattelse rummer et kollektivt og individuelt element. Det kollektive element udtrykkes gennem de diskursive konstruerede kategorier, der skaber betingelserne i de subjektpositioner, som deraf bliver stillede til rådighed. Det individuelle element udtrykkes i referencen til produktionen af de subjekter, der kan indtage de diskursive konstruerede kategorier, eller de kan forsøge at afvise eller ændre dem. Med dette mener Hall, at subjekterne ikke blindt indtager positionerne, men at der i stedet forgår en fortolkning- og forhandlingsproces mellem de sociale aktører (Hall, 1996a, s. 6).

Diskursen der indeholder et *os* og *dem* producerer subjektposition, som June indtager, da hun i ovenstående citat udtrykker, at hun har svært ved at finde ud af, hvor hun hører til. Junes interPELLERES af diskursen og indtager positionen, som medfører følelsen af rodløsheden. Her får diskursen en

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

konstituerende social funktion, der påvirker identitetsopfattelsen, da hun har svært ved at finde ud af, hvor hun hører til. Rodløsheden, som også blev nævnt i forrige afsnit, har derved en indflydelse på Junes identitetsopfattelse, da hun oplever, at det er i mødet med andre mennesker, at det bliver tydeligt hvem man selv er. Ifølge Hall, er det netop i mødet med andre, at nuancerne og forskelligheden bliver tydeliggjort. Hall mener dog ikke, at der findes et neutralt punkt i identiteten, hvorfra de forskellige identiteter kan skelnes fra hinanden. (Hall, 1996a, s. 4). Junes følelse af at være udenfor bliver forstærket i relationen til dem, der er indenfor, da skellet mellem udenfor og indenfor bliver konstituerende. Identiteten må ifølge Hall dog aldrig opfattes som en afsluttet historie, men mere som en tilstand, der er funderet i repræsentationen (Hall, 1996a, s. 4). Dette betyder, at Junes identitet formes af den livssituation, hun befinder sig i lige nu og kommer til udtryk gennem den måde den repræsenteres på. Identitetsdannelsen, samt de materielle og politiske betydninger, som tillægges heri, skal studeres i de specifikke diskursive formationer og magtkonstellationer i samfundet. Med dette mener Hall, at for at forstå hvordan identitetsopfattelsen hos interviewpersonerne er konstrueret, er det nødvendigt at inddrage samfundsperspektivet. Endvidere mener han, at det er nødvendigt at forholde sig til de bagvedlæggende historiske årsager (Hall, 1991, s. 42). I dette tilfælde omhandler det, den magtesløshed og det pres som interviewpersonerne oplevede gennem det diskursive samfundssyn på ledige, der blev udtrykt i forrige afsnit.

I følgende citat, taler Mathilde ind i en førnævnt diskurs, som afspejler en samfundsopfattelse af, at ledige selv er skyld i deres ledighed og at de tilmed kan opfattes som dovne:

"altså der er noget af omverden, der er kritisk, fordi de kan ikke forstå, at det er svært at få et job, fordi der er jo et job til dem, som gerne vil arbejde" (Bilag 4, 25:15).

Denne samfundsopfattelse, som er repræsenteret i Mathildes artikulationer, kan være præget af sagen om Robert Nielsen, der tilbage i 2012 blev tildelt navnet Dovne Robert, da han udtalte at han hellere ville være på kontanthjælp end at tage et meningsløst lavtlønnet job (Albæk, 2012). Robert blev fremstillet i samfundsopfattelsen som repræsentant for alle kontanthjælpsmodtager, hvilket kan have haft en påvirkning af konstruktionen af diskursen, som Mathilde taler ind i, om at der netop er et job til alle, der gerne vil arbejde. Fornyelig udsendte DR1 programmet 'Fri os fra Kontanthjælpen', der netop anvender denne diskurs, som præmis for programmet:

"Hvorfor får de ikke arbejde, når der er jobs at få. Er det fordi de i virkeligheden ikke vil arbejde. Eller er det systemet, der er for dårligt til at hjælpe dem," lyder spørgsmålene for programmets præmis (Allentoft, 2018).

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Sager som ovenstående kan have haft en indvirkning på konstruktionen af samfundssynet på ledige gennem disse specifikke diskursive formationer, og er derfor centrale at inddrage for at opnå en forståelse for konstruktionen af interviewpersonernes identitetsopfattelse. Endvidere er det nødvendigt at inddrage pointerne fra første analyseafsnit, som afspejlede et samfund, hvor samfundsstrukturene og de mange livstilsvalg er med til at forstærke følelsen af udelukkelse fra majoritetsfælleskabet. Disse pointer giver en forståelse af, at de diskursive formationer, der bl.a er at finde i sagen om Dovne Robert, og som videreføres af DR1, er medvirkende til at opretholde en magtfuld diskurs, som interviewpersonerne interPELLERES af eller som de anerkender findes.

Interpellationen af diskursen bliver også tydelig hos Mathilde i denne formulering:

”Det er jo klart at jeg har tvivlet på mig selv og om det er det, jeg er god til, når jeg ikke kan få et job” (Bilag 4, 27:00).

Mathilde interPELLERES af den førømtalte diskurs, hvor hun imellem spændingsfeltet af interpellationen og artikulationen reartikulerer diskursen i citatet. Dette bliver tydeligt i formuleringen om hendes tvivl på hende selv, og om årsagen til hendes ledighed skal findes hos hende selv. Mathildes artikulation omkredser også den strukturelle påvirkning, som hun oplever ved at skulle i virksomhedspraktikker og løntilskud:

”Jeg tror, at det gør én meget kritisk omkring sig selv, da man jo så ikke er værdien værd. Når de kun vil have arbejdskraften, når det er gratis, men når de skal betale for den, så vil de ikke have den. Sådan får man det med tiden. Efter et par praktikker og løntilskud får man en følelse af at have arbejdet nok gratis...” (Bilag 4, 18:50).

De strukturelle forhold påvirker Mathilde gennem hendes oplevelse af, at arbejdsgiverne anser hende som værdiløs, da de kun vil invitere indenfor i deres virksomhed, når hun arbejder ”gratis” i form af virksomhedspraktik hvor virksomheden ikke selv betaler for hendes arbejdskraft. Mathildes identitetsopfattelse påvirkes her af strukturen, da den er konstrueret således, at jobcentrene opfordrer ledige til at indgå i virksomhedspraktikker (Fogelstrøm, 2013).

Oplevelsen har for Mathilde medvirket til, at hun er blevet mere kritisk omkring hende selv, da hun føler, at arbejdsgiverne kun vil have den gratis arbejdskraft. Dette påvirker hendes identitetsopfattelse ved at give hende en følelse af, at hun ikke er værdien værd.

Opsamling

Ovenstående afsnit viser, at det diskursive har haft en konstituerende social påvirkning på interviewpersonernes identitetsopfattelse. Følelsen af at være sat udenfor fællesskabet kan medføre, at det kan være svært at se hvem man er, og give følelse af rodløshed. Følelsen af at stå udenfor, forstærkes i mødet med majoritetsfællesskabet, da det netop i relationen til andre at forskellen og nuancerne bliver tydeliggjort. Identitetsopfattelsen påvirkes af livssituation og er netop en afspejling heraf.

Interviewpersonerne oplever alle en frustration i deres ledighedsperiode og hvor det for nogle af dem har medført store personlige konsekvenser, ved at de oplever sig selv som værende værdiløse og hvor de mister deres stemme i samfundet. Identitetsopfattelsen påvirkes også af de strukturelle forhold og de magtfulde diskurser, som ifølge Hall er nødvendig at inddrage for at forstå konstruktionen af identiteten. Derved bliver diskurserne om Doven Robert og DR-programmet aktuelle, og giver et billede af, at interviewpersonerne stilles overfor en samfundsopfattelse af, at årsagen til deres ledighed findes hos dem selv. Derudover påvirkes deres identitetsopfattelse også af den strukturelle magtposition, som udstikker regler for hvad ledige, kan, skal og må, i relation til at indgå i frivilligt arbejde, løntilskud og virksomhedspraktikker.

I det følgende afsnit vil jeg se nærmere på, hvordan interviewpersonerne artikulerer omkring deres følelser i tilknytningen til udførelsen af frivilligt arbejde og hvordan det har påvirket deres identitetsopfattelse.

Identitetsopfattelsen i relation til udførelsen af frivilligt arbejde

Frivilligheden rummer mange af de samme strukturer som et lønnet job, dog med den præmis, at arbejdet ikke aflønnes. En anden vigtig præmis, er at arbejdet skal udføres frivilligt og må derved ikke være underlagt tvang. Som Mathilde oplevede i overstående afsnit, påvirkede det hendes identitetsopfattelse negativt at skulle udføre et stykke arbejde, som ikke blev aflønnet i traditionel forstand, da anledningen til at indtræde i arbejdet kom som en opfordring fra dagpengesystemet. Modsat virksomhedspraktikken udførte Mathilde i ledighedsperioden også frivilligt arbejde på eget initiativ, som gav hende succesoplevelse, og en følelse af værdi da hun kunne bidrage med noget.

”Og at man også føler at man bidrager med noget. Jeg følte også at.. jeg var jo ræd for om jeg kunne bidrage nok, men jeg følte at jeg var med til at hjælpe dem og jeg kunne ligesom komme med mit syn på tingene og så kunne de tage det eller lade være men det var i hvert fald et indspark som de måske ikke selv havde set” (Bilag 4, 14:30).

I disse artikulationer repræsenterer Mathilde en virkelighed af, at hun oplever, at hun i det frivillige arbejde kan få lov at bidrage med noget modsat hendes virksomhedspraktik hvor hun oplevede at det havde en negativ påvirkning på hende. Begge steder, har hun udført et stykke arbejde indenfor hendes fagområde,

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

men hendes oplevelse heraf har været meget forskellige. Årsagen hertil, kan for det første omhandle anledningen til at indtræde i arbejdet. I hendes virksomhedspraktik blev hun opfordret fra dagpengesystemet til at udføre et stykke arbejde, modsat det frivillige arbejde, som hun på eget initiativ havde valgt at involvere sig i. Derudover indgår hun ikke på lige fod med de andre medarbejder i virksomhedspraktikken, da hun ikke bliver aflønnet i traditionelforstand ligesom dem, hvilket medvirker til en ulige relation blandt hende og kollegaerne. I det frivillige arbejde udviskes denne ulighed, og alle indgår i fællesskabet på lige fod. Endvidere kommer den førnævnte interpellation til syne i hendes artikulationer, da hun beskriver hendes frygt for om hun kan bidrage nok. Hendes identitetsopfattelse bliver styrket gennem succesoplevelsen, af at hun føler at hun kan bidrage med tanker, som hendes vejledningsgruppe ikke selv var kommet frem til.

Anja anvender som førnævnt det frivillige arbejde som adgangsbillet til fællesskabet, men også som en måde at opretholde identiteten på:

"Jamen der var det meget noget med identitet som jeg også talte om før... altså at få bevaret den. Også kan jeg også bare godt lide at være aktiv og jeg kan bare godt lide at have forskellige projekter i gang. Det er også kedeligt bare at sende ansøgninger hele tiden" (Bilag 5, 15:38).

Igenom Anjas fortolkningsrepertoire repræsenteres en virkelighed af, at hun befinder sig et sted i livet, som hun har svært ved at identificere sig. Hun oplever et identitetstab i ledigheden og anvender det frivillige arbejde til netop at opretholde identiteten. Anja anvender derved, det frivillige arbejde som identitetsmarkør hvor hun konstruerer hendes identitet ud fra det frivillige arbejde i stedet for ledigheden. Ifølge Brinkmann, styres individer af den moralske orden indenfor hvordan livet skal leves. Denne moralske orden muliggør at individerne kan skelne mellem det betydningsløse og betydningsfulde i tilværelsen (Brinkmann, Identitet, 2008, s. 22). Identiteten handler, ifølge Brinkmann, om en form for selvfortolkning, som kommer til udtryk i en fortælling omkring individerne selv. Den moralske orden giver individerne en værdihorisont som individerne kan handle indenfor. Horisonten hjælper til at afgøre hvad der er værd at identificere sig med (Brinkmann, Identitet, 2008, s. 23). Anja har gennem hendes værdihorisont valgt hendes frivilligt arbejde, og afgjort at, de værdier i eller omkring arbejdet, var noget hun kunne identificere sig med. Derved bliver Anjas frivillige arbejde en del af hendes selvfortolkning som kommer til udtryk gennem hendes måde at udtrykke sig på.

June oplever også at frivilligheden kan være en måde at opretholde identiteten igennem og udtrykke vigtigheden af at kunne identificere sig med værdierne i arbejdet:

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

”Vil jeg indgå i de spilleregler som er her? Eller vil jeg ikke? Og når man så ikke er betalt for det, så er det jo at man står og skal gøre op med sig selv.. Er jeg enig i det her? Det er jo noget jeg gør i min frivillige tid og lige præcist med podcast... der kommer du også til at putte noget af dig selv ind i det, fordi du sidder med dit eget navn og hvem jeg er når du interviewer. Så kan jeg stå inde for det som June? På det tidspunkt valgte jeg og de to andre som jeg lavede det med, at det kunne vi ikke under de forhold. Men havde vi været lønnet for det, så havde det nok været en anden snak” (Bilag 3, 18:30).

I denne artikulation repræsenteres der hos June en virkelighed af, at frivilligt arbejde siger noget om hvem man er som menneske og hvilke værdier man har. June trækker på diskursive ressourcer som viser en virkelighed af, at hun anser det frivillige arbejde, som værende en stærkere identitetsmarkør end et lønnet job, ved at antyde, at hun havde udført opgaven hvis den var lønnet. Men ved at arbejdsopgaven er ulønnet og at hun ikke føler, at hun kan stå indenfor værdierne, vælger hun at træde ud af samarbejdet. At det frivillige arbejde netop udføres i fritiden, tilføjer den personlige dimension, hvilket er medvirkende til at, det arbejde man udfører, skal være noget man kan identificere sig med. Som det indledningsvis blev nævnt i specialet, opfatter danskerne professionen, som noget der er nært beslægtet med identiteten. Det er ofte det først spørgsmål der stilles i mødet med nye mennesker, og navn og jobtitel fremgår altid i den lille tekstboks i forbindelse med et interview, selvom at interviewet måske handlede om noget hvor personens jobsituation er irrelevant. Men grundet den kulturelle dimension, siger det i den danske kultur noget om hvem personen er. Der findes derved også en værdimæssig dimension i det aflønnede job. Grundet aflønningen, kommer der alligevel en vis afstandtagen hertil, da det er kulturbetinget i det danske samfund, at alle dansker går på arbejde både kvinder og mænd og tjener penge, modsat andre kulturer i verden hvor der fx er tradition for at børnene bliver passet i hjemmet indtil skolealderen. Fritiden er der dog ingen restriktioner på, eller samfundsmæssige forventninger om hvad den skal anvendes til.

Derved bliver Junes valg om ikke at ville indgå i arbejdsopgaven et udtryk for at det frivillige arbejde i højere grad fungerer som en identitetsmarkør i tilknytning til hendes identitetsopfattelse. Dette sker gennem den moralske orden, hvor skelnet mellem det betydningsløse og betydningsfulde i tilværelse afgøres, hvorved hun vælger ikke at vil indgå i arbejdet (Brinkmann, Identitet, 2008, s. 22).

Opsamling:

Det frivillige arbejde har haft en overvejende positiv indvirkning på interviewpersonernes identitetsopfattelse. Det frivillige arbejde inviterer indenfor i et fællesskab, hvor alle indgår på de samme præmisser. Dette medfører at følelsen af at stå udenfor udviskes for en kort stund, og at de relationer, som de indgår i, er ligeværdige. Dette har en tydelig påvirkning på deres identitetsopfattelse, da de i dette fællesskab bliver anset som værdifulde, og deres kompetencer bliver tillagt værdi. Følelsen af rodløshed, der er opstået hos nogle af interviewpersonerne i ledighedsperioden, har medført, at de har haft svært ved at se, hvem de selv er. Frivilligheden er i den forbindelse blevet anvendt som identitetsmarkør og udgør en arena, hvor identiteten kan opretholdes og udfoldes.

I det følgende afsnit vil jeg undersøge hvilke årsager og motiver, der lægger til grund for interviewpersonernes indtrædelse i frivilligt arbejde for dermed at undersøge nærmere hvilken betydningen, det har haft for dem under deres ledighedsperiode.

Motiver i frivilligheden

Som nævnt i kapitel 3, skelner Habermann mellem de to begreber *anledninger* og *indre motiv*. Anledninger skal i denne sammenhæng forstås som den ydre bevæggrund, som leder til at indtræde i frivilligt arbejde. Denne anledning kan ofte være strukturel (Habermann, 2007, s. 41) Begrebet motiv skal forstås som den indre bevæggrund til at udføre frivilligt arbejde og omhandler en trang til at handle eller en lyst (Habermann, 2007, s. 41). I det følgende afsnit vil jeg undersøge hvilke anledninger og indre motiver der findes hos interviewpersonerne ved at tage udgangspunkt i hver enkelt.

June:

Anledningen til at involvere sig i frivilligt arbejde, var for June et aktivt og bevidst valg:

"Lige pludseligt ser jeg et opslag på facebook, under det her Ladies First, at de søger endnu en lady til at hjælpe til frivilligt, med den her podcast. Det var noget, som der var flere, der havde søgt, og så kom man til samtale og blev udvalgt, selvom det var frivilligt" (Bilag 3, 09:10).

Junes indre motiv til at indtræde i det frivillige arbejde hos Ladies First, kom fra et ønske om at finde noget, som gav mening og værdi for hende i hverdagen, der bunder i den livssituation som hun befandt sig i (Bilag 3,09:00). June fortæller på følgende måde om hendes motiver i det frivillige arbejde:

"...at jeg ville møde nogle ligesindede og lære noget nyt, og at jeg lige pludseligt kunne få mine kompetencer i spil, og at jeg kunne udfylde min hverdag med noget, som gav mening og værdi. Og selvfølgelig også at være en del af det her fællesskab, Ladies First, hvor jeg også kan bidrage med noget" (Bilag 3, 13:05).

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

June udtrykker i dette citat tre af de motiver som indgår i Habermanns top-8-liste over, de typiske motiver til at indtræde i frivilligt arbejde. Motiverne hos June omhandler *læring*, da hun gerne vil lære noget nyt, som nødvendigvis ikke har en faglig dimension, da hun siger det i relation til, at hun vil møde ligesindede. I Habermanns kategori omkring læringen forbindes det heller ikke med de faglige kompetencer, men derimod er det den personlige udvikling, som er central (Habermann, 2007, s. 195). June udtrykker endvidere et ønske om at få bragt hendes kompetencer i spil og få udfyldt hendes hverdag med noget meningsfuldt. Disse artikulationer læner sig op ad motivdimensionen, *identitet*, hvor det at føle sig nyttige og anerkendt står centralt, og kan medføre en følelse af at skabe mening og identitet (Habermann, 2007, s. 196). Afslutningsvis taler June om, at hun har en forventning om at blive en del af et fællesskab, hvor det er vigtigt for hende at hun kan bidrage med noget. Hendes forventning om at møde nye relationer, ses også først i citatet, hvor hun siger, at hun gerne vil møde ligesindede. Dette taler ind i *kammeratskabs* kategorien, der indeholder en social forventning om at få kollegaer igennem arbejdet, men også at møde nye bekendtskaber (Habermann, 2007, s. 197).

At en person kan have flere motiver til at træde ind i frivilligt arbejde, anerkender Habermann og kalder dette for et motivmix. Ifølge Habermann er motiverne ikke statiske, men derimod foranderlige og de ændrer sig alt efter, hvor i livet individerne befinder sig, og hvor de er på vej hen (Habermann, 2007, s. 208). Derfor vil frivillige ofte være motiveret af flere forskellige dimensioner. Habermann mener dog, at der i motiverne altid vil være et motiv hierarki, hvor nogle af motiverne vil fremstå stærkere (Habermann, 2007, s. 208).

I citatet trækker June på diskursive ressourcer, som repræsenterer et personligt aspekt i motiverne og engagementet. For June, handler det frivillige arbejde om at få bragt hendes kompetencer i spil og hvor der samtidig er plads til at hun kan få lov at lære noget nyt. Derudover søger hun at indgå i et fællesskab hvor hun kan få lov at bidrage med noget. Hertil knytter sig de førnævnte dimensioner *læring*, *identitet* og *kammeratskab*. June befinder sig i hendes ledighedsperiode et sted, hvor det er vigtigt for at hende, at udførelsen af frivilligt arbejde giver hende noget igen på et personligt plan. Det er heri at Junes motiver og engagement befinder sig. Hendes frivillige arbejdes hos Ladies First, giver hende i høj grad, meget af det hun har efterspurgt:

"...Der var meget respekt fra publikum og de deltagende, okay, du er med her, du er en del af holdet. Det gav mig jo en følelse af at være en del af noget og en del af et fællesskab. Til arrangementerne henvendte folk sig til mig, hvor jeg var en del af noget, og jeg var en autoritet, og jeg vidste noget, og jeg kunne noget, som jo så gav mening for mig i mit liv, på et tidspunkt hvor der ikke var andre ting som gav mening. Det frivillige arbejde kunne give mig et ståsted" (Bilag 3, 31:08).

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Det frivillige arbejde har i høj grad haft en positiv påvirkning på Junes identitetsopfattelse. Det har udgjort en arena, hvor hun har kunne opretholde sin identitet i en svær tid i livet, hvor netop identitet spørgsmålet var fundamentalt. Gennem sit frivillige arbejde oplevede June pludseligt at være en del af et fællesskab, hvor hun hidtil har haft en følelse af at stå udenfor fællesskabet. I dette fællesskab oplevede hun at kunne bidrage, og at fællesskabet anerkendte hende. I det frivillige arbejde oplevede hun at få mange af de ting, hun efterspurgte i hendes hverdag grundet ledigheden:

”Det havde den værdi for mig at på det tidspunkt i mit liv, havde jeg svært ved at se, hvad jeg skulle, og hvad kunne, og hvad jeg var god til, og jeg havde heller ikke noget arbejde eller kollegaer, så igennem det her frivillige arbejde, jeg lavede, fik jeg lige pludseligt kollegaer, nye bekendtskaber, et netværk, jeg blev anerkendt for, hvad jeg kunne, og jeg kunne bruge de evner jeg havde, udviklede nye kompetencer, og på den måde havde det kæmpe værdi for mig og min identitet...” (Bilag 3, 04:40).

June oplevede at indtræde i et fællesskab, som var tæt beslægtet med det arbejdsfællesskab, hun oprindelig ønskede at indgå i. Hun fik kollegaer og fik lov at bevise hendes værd og udvikle hendes faglige kompetencer. Hun oplevede det frivillige arbejde som en stor værdi i hendes liv, og det blev for hende, en måde at opretholde identiteten gennem ledighedsperioden. Det indre motiv for at udfører arbejdet omhandlede derved den personlige udvikling og at indgå i et fællesskab hvor der var plads til at udvikle sig.

Line:

Line fik ideen til projektet Bæredygtig By under hendes specialeperiode, hvor hun fik mulighed for at udfolde projektet, da hun kom på dagpenge (Bilag 6, 0:30). Lines anledningen til at træde ind i et frivilligt arbejde, kan derved siges at komme af den tid, hun pludseligt fik stillet til rådighed gennem hendes ledighedsperiode. Line motiveres i høj grad af selve ideen og konceptet:

”Men jeg ville også tage til events om det, uden at få penge for det, fordi det er en så stor interesse ting for mig, så det er en kombination af en beskæftigelse og en interesse, tror jeg. Sådan tror jeg faktisk, at jeg kan sige det ja..” (Bilag 6, 8:10).

Bæredygtighed er for Line en passion, og derudaf kommer projektet, Bæredygtig By. Sættes Lines artikulationer i relation til Habermanns motivdimensioner, er der en klar forbindelse til kategorien, *sagen*, der omhandler at støtte en bestemt sag eller idé og opnå gode resultater (Habermann, 2007, s. 195). Line har et ønske om at sprede et budskab om bæredygtighed ud, og hun motiveres af at gøre det på sin måde, hvor det er vigtigt, at det ikke bliver 'voksenskældud' som hun selv udtrykker det (Bilag 6, 06:00).

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

I Lines artikuleringer trækker hun på diskursive ressourcer som repræsenterer en virkelighed af, at det for hende er vigtigt at det er en 'beskæftigelse', hvor hun kan få lov at arbejde med emnet. Line udtrykker i interviewet, at hun elsker at have mange bolde i luften, og kan godt lide at holde sig i gang:

"Jeg tænker... altså jeg synes det er rigtig vigtigt at holde sig i gang, og jeg kan egentligt rigtig godt lide at arbejde., men jeg tænker ikke rigtig over, at jeg er ledig faktisk, fordi jeg holder mig i gang" (Bilag 6, 24:20).

Line befinder sig bedst, når hun holder sig i gang og har et projekt at kaste sig over. Dette skaber mening og værdi i Lines liv. Derved læner Lines artikuleringer sig op af kategorien, *identitet*, som netop omhandler at føle sig nyttig og skabe mening i livet (Habermann, 2007, s. 196). Dette vil sige, at der også hos Line opstår et motivmix, men grundessensen af hvad det stærkeste motiv hos Line er, findes i sagen. Dette fremgår flere steder under interviewet, hvor hendes passion bliver tydelig i hendes artikuleringer, såsom her:

"... altså det her med, at jeg kan tale øko i dage, jeg kan tale bæredygtighed i tøj, møbler... altså jeg kan tale i dagevis... så kan jeg ligeså godt tale det ud på det her papir, og så kan dem som rent faktisk gerne vil høre om det, læse det her... og det vil folk gerne... jeg har haft min egen blok i 2 år og har lige så mange læsere på Bæredygtig By. Så det har været et behov" (Bilag 6, 16:20).

Lines indre motiv findes i passionen for bæredygtighed. I bæredygtigheden findes der værdier, som Line kan identificere sig med, hvilket kommer til udtryk gennem de bæredygtige livsstilsændringer hun forsøger at implementere som ses i dette citat:

".. så det er jo klart at det er en ekstra (6 sek) mil man må gå, for den sag man kæmper for i forvejen. Fordi jeg kan jo bare huske mit egen indkøbsnet og jeg kan jo bare have min egen bambus tandbørste og jeg kan bare gå plastikfri, men hvis jeg også fortæller om det, så er der lige den der ekstra" (Bilag 6, 14:20).

Lines udførelse af frivilligt arbejde under sin ledighedsperiode, har haft den betydningen, at hun har fået tid til dyrke hendes passion. Som tidligere nævnt, betyder det meget for Line at holde sig i gang, hvilket hun gør gennem sit engagement i det frivillige arbejde, der forhindrer, at hun falder ned i netflixhullet, som hun selv beskriver det (Bilag 6, 24:45). Line anvender det frivillige arbejde til at opretholde sin identitet, hvor hun både får lov at udfolde sin passion, og hun samtidig holder sig beskæftiget.

Mathilde:

Mathildes anledning til at træde ind i det frivillige arbejde, beskriver hun, som en mere eller mindre tilfældighed, da det skete gennem hendes jobsøgning. Til at starte med var Mathildes motivation for at indgå i det frivillige arbejde håbet om, at det ville kunne give hende et lønnet arbejde:

”Den vigtigste grund til at jeg var der, var jo helt sikkert håbet om at det kunne hjælpe mig til at få et job. Så det var ligesom motivationen til at gøre det. Sådan... til at starte med... øhh og det var det jo også undervejs... Altså håbet om at det kunne skabe noget netværk og prøve at gøre noget andet i forhold til at være jobsøgende og skrive jobansøgninger” (Bilag 4, 14:45).

I dette citat, siger Mathilde, at den vigtigste motivation for hende var håbet om, at det kunne give hende et netværk, der kunne hjælpe hende med at finde et lønnet job. Sættes dette i relation til Habermanns motivdimensioner, kommer kategorien, *karrierer*, nærmest Mathildes motivation, der omhandler at opnå brugbare erfaringer, som kan være nyttige på arbejdet eller pynte på CV’et (Habermann, 2007, s. 200). Dog findes der flere motiver hos Mathilde. Dette kommer til udtryk i de tre sekunders tænkepause i citatet, hvorefter hun siger ”til at starte med”. Derefter forsætter hun med at fortælle, at det motiv også var gældende undervejs. Dette giver dog en fornemmelse af, at det at komme i job, var hendes motiv til at starte med, men at motivet ændrede sig undervejs. Følgende udtagelse understøtter dette som viser at hun bl.a. har en interesse for iværksætter:

”Øhh også at jeg synes, at det var ret interessant det her med iværksætter, og det var meget med design. Altså det var møbeldesign. Altså det var nogen, som gerne ville lave møbler. Det var spændende at komme ind og høre, hvordan de gjorde, og hvordan de gik til det også sådan for mit eget perspektiv. Også for at udfordre mig selv egentligt, fordi jeg synes, at det var ret grænseoverskridende at skulle sidde og vejlede andre i noget, som jeg ikke følte, at jeg vidste særligt meget om, men som jeg på papiret burde kunne gøre” (Bilag 4, 08:35).

I dette citat findes der yderligere to motivdimensioner. I citatet fremgår det, at hun synes, at iværksætter var et interessant felt, som hun gerne ville vide mere om. Dette kan sættes i relation til kategorien sagen, hvor at støtte en bestemt idé netop er det bærende element (Habermann, 2007, s. 195). Derudover fremgår det, at hun motiveres af udfordringen i arbejdes opgaven både på et fagligt og personligt plan, da hun i vejlederrollen rykker ud af hendes komfort zone. Dette kan sættes i relation til kategorien *læring*, hvor den personlige udvikling samt at opnå ny viden er centralt (Habermann, 2007, s. 195). Citatet viser også, at Mathilde udfordrer hendes egen identitetsopfattelse, gennem det frivillige arbejde da hun finder det grænseoverskridende at skulle vejlede i noget hun burde kunne, men som hun føler at hun ikke kan. Følelsen af at tvivle på egne evner kan sættes i relation til den livssituation, hun befinder sig i. I de tidligere

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

afsnit, fremgår det, hvordan ledigheden har medført, at hun blev mere kritisk om sig selv og følelsen af at være værdiløs opstod. I udførelsen af det frivillige arbejde, oplever Mathilde dog, at hun godt kan bidrage med noget i vejlederollen, og at hun kunne komme med indspark til hendes vejledningsgruppe:

”Fordi at jeg var sammen med mennesker, som var begejstret og motiveret, for det de gjorde, og det smitter på en eller anden måde af. Og at man også føler, at man bidrager med noget. Jeg følte også at.. jeg var jo ræd for, om jeg kunne bidrage nok, men jeg følte, at jeg var med til at hjælpe dem, og jeg kunne ligesom komme med mit syn på tingene, og så kunne de tage det eller lade være, men det var i hvert fald et indspark, som de måske ikke selv havde set” (Bilag 4, 14:25).

Det frivillige arbejde har været med til at genoprette Mathildes tro på sig selv, da hun igennem arbejdet får en succesoplevelse af, at hun kan bidrage med tanker og ideer til vejledningsgruppen. Derudover fortæller hun også, at hun i mødet med de studerende oplever at bliver smittet med deres begejstring og glæde, hvilket gav en stor værdi i Mathildes livssituation, da hun på dette tidspunkt befandt et sted i sin jobsøgningsproces, hvor hun mødte en masse nej’er:

”Altså det gav... altså sådan i forhold til at jeg var jobsøgende var det nogle ret gode dage når jeg var dernede, fordi det gav ret meget energi og gejst for noget, fordi at der var nogen der var så meget oppe at kører over deres virksomhed og der var noget motivation og sådan noget tro, som man godt selv kunne mangle lidt i sådan en jobsøgnings proces hvor der var en masse nej’er og der ikke var særligt meget der så optimistisk ud på den måde” (Bilag 4, 12:38).

Mathildes indre motiv til at træde ind i det frivillige arbejde, omhandlede i første omgang et ønske om få et netværk, der kunne hjælpe hende med at finde et lønnet job. Dette motiv beholdt hun gennem udførelsen af det frivillige arbejde, men undervejs dukkede der flere motiver op. Derudover blev hun motiveret af at få lov til at udvikle sig fagligt, men også på et personligt plan. Det at indgå i det frivillige arbejde havde en påvirkning på Mathildes identitetsopfattelse og medvirkede til at genoprette en tro på sig selv og på hendes faglighed. Det gav hende nogle gode dage, som Mathildes ledighedsperiode ellers ikke var præget af.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Anja:

Anja oplevede en form for rodløshed, da hun flyttede til Aarhus og gennem sit frivillige arbejde i teaterverdenen, oplevede hun at få en fast base og et netværk af ligesindede, hvor hun kunne dyrke hendes passion. Anledningen til at indtræde i det frivillige arbejde opsøgte Anja selv, da hun havde et ønske om at få hendes kreative side i spil. Anja fortæller på følgende måde omkring hendes motiver i det frivillige arbejde:

"Jamen det var fordi, at jeg følte, at nu havde jeg gået i for lang tid uden at bruge mine kreative sider til noget. Der kan man godt føle, at man brænder inde med det... At ens flamme dør for ens tidligere passion. Jeg har arbejdet med det tidligere, og det er måske også lidt det, jeg har haft for øje... at det har jeg fået en masse gode bekendtskaber ud af, og det var super sjovt at lave, og en masse fester som fulgte med i kølvandet på det. Så for mig der har de ting bare hængt sammen og ikke rigtig været til at skille ad. Så det er det sociale. Det tænker jeg, at det er det samme, hvis det havde været fodbold man interesserede sig for. Så ville sporten være den ene ting, men også det der med sammenholdet ikk? Det er der noget opløftende omkring. Jamen det er lidt en kombination. Det er svært at dissekere en passion... hvorfor er det spændende... hvorfor er det dét, du går efter? Så den del af det kan jeg ikke rigtig forklare. Jeg synes bare, at teater er super fedt. Og så er det bare en fantastisk energi, der opstår, når man spiller teater sammen med andre. Det er meget svært at spille teater alene. (Haha) Det er synergien i det, kan man sige" (Bilag 5, 09:50).

I ovenstående citat udtrykker Anja to motiv dimensioner, der kan sættes i relation til Habermanns teori. Det første motiv er *kammeratskabet*, der omhandler de sociale relationer, som der kan opnås, eller der er tilstede i det frivillige arbejde (Habermann, 2007, s. 198). For Anja betyder det sociale meget. Hun har gennem passion for teater erhvervede sig mange bekendtskaber, og hun beskriver, at hun oplever et sammenhold, der er opløftende. Anja har tidligere gennem sine udtagelser givet udtryk for en følelse af at stå udenfor ved at have hele systemet imod sig. Gennem det frivillige arbejde kan hun få lov at indgå i et fællesskab, som giver hende energi og gode oplevelser. Udover det sociale vægter Anja også *sagen* højt, der dækker over at støtte en bestemt idé eller sag (Habermann, 2007, s. 195). Anja har en stor passion for teater, hvilket også var årsagen til, at hun i første omgang indtrådte i det frivillige arbejde. Hun beskriver det tilmed, som noget hun skulle ud med, da hun havde en følelse af at brænde inde med det.

Som hos de andre interviewpersoner opstår der hos Anja også et motivmix (Habermann, 2007, s. 209). I Anjas artikulationer er det dog svært at finde et motivhierarki hvori det bærende engagement findes. For Anja hænger det sociale sammen med passionen for teateret, for som hun selv siger, er det svært at spille

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

teater alene. Anja motiveres derved af at indgå i et teaterfællesskab, hvor hun kan få lov at anvende sin kreative sider, men også hvor det sociale vægtes højt.

Det frivillige arbejde har haft en stor betydning for Anja under hendes ledighedsperiode:

”Det har jeg også hørt fra mange andre. Altså indenfor teaterbranchen er der mange, som har valgt at tage en kreativ uddannelse, der er bare mange indenfor det humanistiske felt, som kæmper lidt længe med ledighed. Det er noget, jeg er blevet bekræftet i fra mange, at der betyder det altså meget... også en for ens selvidentitet, at man har det at kunne binde sig op på og dedikere sig til, når det ikke kan være anderledes, skulle jeg til at sige. Så der har det i hvert fald betydet rigtig meget for mig” (Bilag 5, 15:50).

Som nævnt i det tidligere afsnit anvender Anja det frivillige arbejde som adgangsbillet til majoritetsfællesskabet, og på samme måde anvender hun det frivillige arbejde til at opretholde sin identitet og ’binde’ sig til teateret, som hun selv udtrykker det i citatet. Teateret bliver et holdepunkt for hende, hvor hun tilmed kan indgå i et fællesskab, hvor der indgår personer, der befinder sig i sammenlivssituation, som Anja selv. Hendes arbejde ved teateret er med til at opretholde troen på hende selv og styrke hendes identitetsopfattelse:

”Altså, at jeg havde mit frivillige arbejde? Jamen, det havde det. Nogle gange har jeg også benyttet mig af det psykologiske redskab og give mig selv en peptalk, hvis jeg synes, at jeg har en rigtig trist dag, hvor jeg bare synes, at det hele er lidt ærgerligt, og der var afslag på en ansøgning igen, igen. Så kan man lige kigge sig selv i spejlet og sige ”hey, det og det og det kører rent faktisk for dig”. Så på trods af alle de her ting, så er der andre der har mere at græde over end dig. Så ja, på den måde” (Bilag 5, 21:45).

Det frivillige arbejde giver Anja nogle succesoplevelser, der styrker hendes selvværd. I de triste stunder bruger hun oplevelserne fra det frivillige arbejde til at sætte tingene i perspektiv og opretholde troen på sig selv og hendes identitetsopfattelse. Anja anvender det frivillige arbejde som identitetsmarkør, både overfor sig selv i spejlet når alt er trist, men også i relation til omverdenen, hvor hun aktivt identificerer sig med det på facebook, som fremgår tidligere i analysen og i mødet med andre mennesker. For Anja findes det bærende motiv både i det sociale samvær, men også i hendes store passion hos teateret.

Opsamling:

Hos alle interviewpersonerne viste sig det, Habermann kalder et motivmix, hvor der findes mere end et motiv i relationen til at udføre frivilligt arbejde (Habermann, 2007, s. 209). I interviewpersonernes citater fremgår der forskellige motiver, hvor kategorien, *sagen*, var den, som flest af interviewpersonerne kunne tilslutte sig ud af Habermanns motivkategorier. At *sagen* har den største repræsentativtilslutning, ses også i Habermann top otte liste, hvor den ligger nummer et (Habermann, 2007, s. 195). At netop *sagen* er det motiv, som flest kan tilslutte sig, trækker tråde tilbage til anvendelsen af det frivillige arbejde som identitetsmarkør. Kategorien, *sagen*, omhandler at støtte op omkring en bestemt idé eller sag, og derved er det centralt, at det netop er noget, man kan identificere sig med.

At være aktiv som frivillig kan ses som et udtryk for en livsstrategi, der er en måde at leve sit liv på, og som giver mening i den livssituation, som man kommer fra. Frivilligt arbejde kan derved anses som en selvforståelse og en identitet, men også som en tegn på integration (eller udstødelse) (Habermann, 2007, s. 283). Alle interviewpersonernes motiver centrerer om deres identitet, hvor det både bliver en måde at udvikle sig på men også en måde at opretholde identitet på. Deres motiver er tæt beslægtet med deres livssituation, og derved udtrykker deres motiver noget om, hvordan de forstår sig selv, og gerne vil forstås af andre. Endvidere siger motiver også noget om samfundsudviklingen, som skildres i Habermanns teori om den nye og klassiske frivillighed, hvor den nye frivillighed er præget af individualisme, refleksivitet og det frie valg modsat den klassiske frivillighed, der er bundet op på traditionelle værdier og det gode fællesskab (Habermann, 2007, s. 322). Sættes interviewpersoners motiver i relation hertil, viser det, at de overvejende tilhører den nye frivillighed grundet deres anvendelse af det frivillige arbejde som identitetsmarkør. Dog er grænsen mellem den nye og klassiske frivillighed ikke entydig, da det gode fællesskab, der karakteriserer den klassiske frivillighed, også har en stor betydning for nogle af interviewpersonerne. Dette medfører dog spørgsmålet om, at fællesskabet står i modsætning til den individuelle tilgang. I dette tilfælde vil Hall's teori, om at identitetens forskelle og nuancer netop tydeliggøres i mødet med andre, muliggøre en inklusionen af fællesskabsmotivet i den individuelle tilgang i motiverne (Hall, 1996b, s. 446). Inklusionen sker ved, at det først er i mødet med andre, muligt at forstå sig selv.

I Habermanns idealmodel er det sluttelige skel mellem de altruistiske motiver i den klassiske frivillighed og egennyttede motiver i den nye frivillighed. Alle interviewpersonernes motiver findes udelukkende i de egennyttede motiver i den nye frivillighed, hvor de personlige interesser bliver sat først gennem anvendelsen af arbejdet som identitetsmarkør. Derved kan der både findes elementer fra den nye frivillighed og den klassiske frivillighed hos interviewpersonerne. Med afsæt i Habermanns model var dette dog forventeligt, da frivillighedsformerne er idealtyper. Dog viser interviewpersonernes placering i idealtyperne også det

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

senmoderne samfunds indflydelse på frivillighedens udvikling som er præget af individualisme. Frivilligheden var før i tiden bundet op på traditionelle værdier som var forankret i det lokale hvor den nu i højere grad er præget af at skulle skabe et sted hvor identitetsdannelse, livsstrategi og mening kan rummes. Globaliseringens indflydelse på det senmoderne samfund, muliggør at det frivillige arbejde kan anvendes til at konstruerer en identitet gennem de mange livsstilsvalg der åbnes op for. Derved kan det frivillige arbejde anvendes som identitetsmarkør og fungere som en erstatning for en lønarbejdesidentitet.

KAPITEL 5: AFSLUTNING

Konklusion:

I specialets indledning nævnes det, at sammenkoblingen af identitet og arbejde kan være meget sårbar, da man som arbejdsløs derved ikke kun mister sit arbejde, men også en del af sin identitet. Det har i det empiriske materiale vist sig at være gældende hos specialets interviewpersonerne, som alle har oplevet en form for identitetstab i deres ledighedsperiode. Når de har mødt spørgsmålet *"hvad arbejder du med?"*, har de svaret strategisk for at undgå at respondere *"jeg er ledig"*.

Ledigheden har præget deres identitetsopfattelse, og har medført, at de har haft svært ved at se, hvem de selv er. Derudover har samfundets strukturelle forhold også haft en påvirkning på interviewpersonernes måde at forstå sig selv og på deres organiseret livsplanlægning. Alle interviewpersonerne har oplevet en frustration over ikke at kunne deltage på lige fod i majoritetsfællesskabet, og de har oplevet en følelse af at blive fastholdt i deres ledighedssituation, som var svær at komme ud af. Interviewpersonerne oplevede at stå udenfor fællesskabet grundet deres ledighed, der medførte en følelse af værdiløshed, en meningsløs hverdag og afmagt. Disse følelser var blandet andet med til at give dem en oplevelse af et *os og dem* i samfundet, hvor de ledige står udenfor fællesskabet, og dem med et job er indenfor i fællesskabet. Derudover afspejles der i analysen et samfund, der er præget af de mange livstilvalg, som forstærker interviewpersonernes følelse af at befinde sig udenfor majoritetsfællesskabet, da disse valg ikke er tilgængelige i fuld udstrækning for dem grundet deres ledighed. Globaliseringens muliggørelse af udstrækning af tid og rum bevirker, at interviewpersonerne i højere grad bliver konfronteret med deres ledighed gennem de sociale medier. Denne konfrontation medførte strategiske overvejelser hos interviewpersonerne, om hvordan de skal præsentere sig selv på de sociale medier og i mødet med andre mennesker. I det empiriske materiale fremgik det eksempelvis, at det frivillige arbejde blev anvendt som adgangsbillet til fællesskabet, gennem en strategisk overvejelse om at tale om det frivillige arbejde fremfor ledigheden.

For at få et helhedsbillede af interviewpersoners identitetsopfattelse var det nødvendigt at inddrage de strukturelle påvirkninger og de bagvedlæggende samfundsrelaterede perspektiver. I analysen fremgik det, at nogle af interviewpersonerne oplevede et samfundssyn hvor de ledige fremstod som dovne og selvforskyldt i deres ledighed. Dette blev af nogle af interviewpersonerne oplevet som et pres, der medførte en følelse af utilstrækkelighed over ikke at kunne finde et arbejde og en følelse af værdiløshed. Dette samfundssyn kan være konstrueret gennem diskursive formation såsom sagen om Dovne Robert og DR1 programmet om kontanthjælpsmodtagerne. Disse diskurser kan være årsagen til det pres, der blev beskrevet i det empiriske materiale. Følelsen af værdiløshed kom også til udtryk i de strukturelle forhold i

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

dagpengesystemet, hvor opfordringen til at indtræde i virksomhedspraktikker gav en oplevelsen af, at arbejdsgiverne kun ville invitere indenfor i virksomheden, når arbejdskraften var gratis.

Modsat virksomhedspraktikken havde alle interviewpersoner en oplevelse af, at udførelsen af det frivillige arbejde har haft en stor betydning for dem i deres ledighedsperiode. Det frivillige arbejde udgjorde en arena, hvor det var muligt at indgå i et fællesskab, og hvor den ulige relation, der var tilstede i virksomhedspraktikkerne blev udvisket, da alle indgår på samme præmis.

Frivilligheden blev for interviewpersonerne et sted de kunne konstruere deres identitet ud fra, og de anvendte derved det frivillige arbejde som identitetsmarkør i stedet for deres ledighed.

I anvendelsen af frivilligheden som identitetsmarkør findes der et udtryk om individets værdihorisont, der afgør hvad individet finder meningsfuldt i livet. Det frivillige arbejde kan derved anses som en selvforståelse og en identitet, der udtrykkes gennem det indre motiv. Det indre motiv, som havde størst repræsentativtilslutning hos interviewpersonerne, var *sagen*. At netop *sagen* var det motiv, som flest kan tilslutte sig, trækker tråde tilbage til anvendelsen af det frivillige arbejde som identitetsmarkør. Kategorien, *sagen*, omhandler at støtte op omkring en bestemt idé eller sag, og derved er det centralt, at det netop er noget, man kan identificere sig med.

Udover at motiverne siger noget om identiteten, fortæller de også en historie om samfundsudviklingen, som i høj grad også har haft en indflydelse på frivilligheden. Frivilligheden var før i tiden bundet op på traditionelle værdier, der var forankret i det lokale, hvor den nu i højere grad er præget af at skulle skabe et sted hvor identitetsdannelse, livsstrategi og mening kan rummes. Globaliseringens indflydelse på det senmoderne samfund, muliggør at det frivillige arbejde kan anvendes til at konstruere en identitet gennem de mange livsstilsvalg der åbnes op for. Derved kan det frivillige arbejde anvendes som identitetsmarkør og fungere som en erstatning for en lønarbejdesidentitet.

Ovenstående leder mig til følgende konklusion, at ledigheden har haft påvirkning på alle interviewpersonernes identitetsopfattelse. I ledighedsperioden har de i en højere eller mindre grad oplevet et identitetstab grundet de magtfulde diskurser i samfundet og gennem det, de oplever, som en meningsløs hverdag. Det frivillige arbejde har for dem alle haft en positiv indvirkning på deres identitetsopfattelse dog på forskellige måder. Et fællestræk er dog, at frivilligheden blev anvendt som identitetsmarkør og fungerede som en erstatning for den manglende lønarbejdesidentitet. For at få et helhedsbillede af deres identitetsopfattelse, har det været nødvendigt at rette blikket mod samfundsstrukturen og de herskende diskurser heri. Den strukturelle påvirkning på interviewpersonernes hverdagsliv blev synlige gennem den refleksivorganiseret livsplanlægning, der kan være svær at agere i som ledig. Årsagen til dette kan være, at

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

man som ledig befinder sig i en form for venteposition, der gør, at det kan være svært at fortage valg i livsplanlægningen. Dels kan man være økonomisk fastlåst af dagpengesatsen og også af det personlige nederlag, som nogle af interviewpersonerne oplevede det.

Interviewpersonernes anledninger og motiver til at involvere sig i det frivillige arbejde var vidt forskellige. Dog centrerede deres motiver sig om deres identitet, hvor det det frivillige arbejde både blev brugt som en adgangsgivende billet til fællesskabet og som en måde til at opretholde identiteten igennem.

Sættes specialets konklusion op imod VERSO-Projektet vil der fremstå ligheder, da der i begge konklusioner fremgår en tilkendegivelse af den positive effekt frivilligheden har på ledige. Dette giver dog anledning til at rejse spørgsmålet om frivilligheden så skal anvendes som middel til at afhjælpe arbejdsløsheden og i så fald, hvilke ulemper og fordele er der herved? Denne diskussion vil jeg udfolde i specialet sidst afsnit

Diskussion:

I dette afsnit vil jeg diskutere hvilke konsekvenser, det kan have for de frivillige og for frivilligheden at den anvendes den som middel mod arbejdsløsheden.

Som det fremgik af konklusionen, oplevede interviewpersonerne at have stor gavn af at udføre frivilligt arbejde i deres ledighed. Ligeledes fremgik det af resultatet af VERSO-Projektet, at frivilligheden med fordel kan være en aktiv medspiller i forhold til at øge beskæftigelsesparatheden. Som det fremgik i kapitlet 2, udmundede VERSO-Projektet i en række politiske anbefalinger om, hvordan inklusionen af frivilligheden i bekæmpelse af arbejdsløsheden skulle håndteres politisk. Her fremhæves det bl.a., at ryggraden af lovgivningen af bekæmpelse af beskæftigelsesproblemet ikke må være bygget op omkring frivilligheden, da frivilligheden ikke alene kan løse problemet (<http://www.versonet.eu>, 2012). Endvidere anbefales det dog, at frivilligheden skal inddrages som en del af problemløsningen, hvor der skal udfærdiges politikker på et nationalt og lokalt niveau, hvor virksomheder og uddannelsesinstitutioner involveres (<http://www.versonet.eu>, 2012).

At anvende frivilligheden som alternativ arena for at få ledige i arbejde kan derved virke som et oplagt tiltag, hvor de ledige har mulighed for at opretholde deres identitet og udvikle brugbare kompetencer til arbejdsmarked.

Et sådan tiltag blev lanceret i starten af dette år, hvor man som ledig eller kontanthjælpsmodtager har mulighed for at indgå i en frivilligorganisation mod et sponsorat fra en privat virksomhed. Projektet, Sponsorjob, er et pilotprojekt i Københavns Kommune, og det har til formål at sikre, at alle som kan og vil indgå i et arbejdsfællesskab, får mulighed for det (<http://www.sponsorjob.dk/>, 2019). Sponsorjob er henvendt til langtidsledige og kontanthjælpsmodtagere, hvor de under særlige vilkår kan indgå i et

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

arbejdsfællesskab i en frivilligorganisation. Modellen er bygget op ved, at private virksomheder giver et sponsorat på 30.000 årligt til frivilligorganisation, der så ansætter den ledige eller kontanthjælpsmodtageren i 5-10 timer om ugen til at udføre praktiske eller administrative små opgaver. Af informationsmaterialet fremgår det ikke om den lediges modtagerydelse ændrer sig ved indtrædende af Sponsorjobbet. Bag projektet står Ingerfair, som er et af landets førende konsulentvirksomheder indenfor frivilligheden, Jobcenteret i København og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Projektet er derved statsgodkendt.

Projektet møder dog kritik hos forsker, Dorte Caswell, som mener, at når sigtet er at få folk i arbejde, er modellen nytteløs, da de frivillige organisationer ikke vil have råd til at ansatte dem efterfølgende, når sponsoratet udløber. Hvis et projekt som dette skulle lykkes, mener Dorte Caswell, at blikket i stedet skulle rettes mod virksomheder med en større økonomi og flere ressourcer (Ørskov, 2019).

Dette speciales sigte har aldrig været at undersøge om frivilligt arbejde kunne føre til et job, men i stedet har det haft til formål at undersøge, hvilken påvirkning det kan have på ledige at udføre frivilligt arbejde. Som det fremgår af konklusionen, har det haft en positiv påvirkning på interviewpersonerne identitetsopfattelse at udføre frivilligt arbejde. Dette kan i sidste ende have været med til at gøre dem mere jobparate, ved at forbedre deres opfattelse af dem selv, og give dem et sted de kan udfolde deres kompetencer. Som afsluttende diskussion vil jeg med afsæt i ovenstående, diskutere om frivilligheden så skal anvendes som middel til at afhjælpe arbejdsløsheden, og i så fald hvilke ulemper og fordele er der herved?

Specialets interviewperson, Mathilde, skildrede i interviewet, hvordan hun havde en negativ oplevelse med at udføre et stykke "ulønnet"⁴ arbejde gennem hendes virksomhedspraktik. Hun oplevede, at virksomhedspraktikken gav hende en følelse af værdiløshed, modsat det frivillige der gav hende en følelse af værdi. Forskellen på virksomhedspraktikken og på det frivillige arbejde var bl.a. den anledning, Mathilde har haft til at indgå i arbejdet. I virksomhedspraktikken var anledningen en forventning fra jobcentret modsat det frivillige arbejde som hun selv opsøgte gennem hendes jobsøgning.

Sættes dette i tilknytning til Sponsorjob projektet og kritikken heraf, kan der være en risiko for, at den følelse, Mathilde oplevede af at have arbejdet 'nok gratis', kan gå igen hos projektets deltagere (Bilag 4, 16:40). Anledningen til at indtræde i projektet kan derved have en betydning på den frivilliges oplevelse og udbytte heraf.

⁴ Ulønnet betyder i denne sammenhæng, at Mathilde ikke bliver aflønnet af virksomheden, men modtager hendes dagpengeydelse, som hun plejer.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Et andet opmærksomhedspunkt er motivet til at indtræde i arbejde. Stilles de ledige i sigte, at deres indsats potentielt vil kunne give et job i sidste ende, vil deres motiver være bygget op omkring dette sigte, hvilket kan være svært ubetinget at indfri. Indfries de frivilliges motiver ikke, vil de frafalde da lysten og engagementet er det bærende element i frivilligheden (frivillighed.dk, 2018). Et politisk motiv eller en politisk forventning om at indtræde i arbejdet vil i nogle tilfælde som hos Mathilde, kunne medføre en demotiveret følelse. Denne demotiveret følelse beskrives af lektor, Niels Rosendal Jensen, som et mætningspunkt der kan opstå hos arbejdsløse, hvis motiv er at få et lønnet job ud af det frivillige arbejde. Ofte indtræder de ledige i det frivillige arbejde fyldt af energi og med høje ambitioner om at kunne ændre på deres livssituation. Mætningen sker efter et stykke tid, hvor den ledige har ydet en god arbejdsindsats og ikke kan gøre mere, end personen hidtil har gjort, men hvor arbejdet stadig ikke har ført til et job (Jensen N. R., 2015, s. 9). Konsekvensen af denne mætning er, at den ledige vil opleve at blive umotiveret og til sidst trække sig fra organisationen. Ofte vil den ledige også frasige sig det ny erhvervede netværk som personen har opnået gennem det frivillige arbejde grundet frustrationen om de ikke indfriet motiver (Jensen N. R., 2015, s. 9).

Der kan endvidere opstå en mætning i den frivillige sektor gennem den politiske forventning til, at frivilligheden skal indgå i løsningen af samfundsproblemerne (Jensen N. R., 2015, s. 11). Frivilligheden skal i dag fungere som brobygning i spørgsmålet om integration, være skole for demokratiet, kæmpe for menneskerettigheder, inklusion af socialt udsatte i samfundet mm. (Ibsen & Habermann, 2005, s. 9). Alle disse forventninger kan for de frivillige organisationer være svært at løfte uden ansættelse af professionel ekspertise. Dog kan en professionalisering og bureaukratisering af den frivillige sektor medføre, at det frivillige engagement aftager (Ibsen & Habermann, 2005, s. 9).

Dette åbner også op for spørgsmålet om den frivillige sektors autonomi. Det frivillige arbejde er ikke på samme måde som det offentlige, styret af formelle krav og mål. Når man ikke er bundet op af lovgivning og formelle krav, giver det en autonomi i forhold til, hvad frivillige kan gøre og sige. Netop selvopfattelsen i den frivilligsektor bunder i en uafhængighed og som innovative aktører (Ibsen & Habermann, 2005, s. 10). Denne opfattelse bliver udfordret i takt med inddragelsen af sektorer i at løse samfundsproblemer, da frivilligheden i højere grad anvendes som instrumenter til at udføre opgaver for staten. Dette sker i takt med, at der kommer flere og flere specificerende krav til hvad den offentlige støtte skal anvendes til. Fx er det blevet præciseret, at idrætsorganisationerne skal afsætte midler til udviklingen af idrætten, som i stigende grad opfattes som middel til integration og ligestilling i samfundet (Ibsen & Habermann, 2005, s. 9). Frivilligheden er kendt for dens rummelighed, men den indeholder også begrænsninger, hvilket betyder, at det nøje skal overvejes, hvad den skal anvendes til. Frivillighedens autonomi medfører en værdi til

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

sektoren, som der skal værnes om, da der ellers vil opstå en bureaukratisering, der kan indebære, at det frivillige engagement aftager.

Afslutningsvis er det interessant at inddrage baggrunden for VERSO-Projektet opstående, som i rapporten bliver begrundet med, at arbejdsløsheden er en stor hindring for væksten i samfundet. Inddragelsen af frivilligheden kan i denne henseende, lede tankerne hen på en instrumentalisering af frivilligheden i en neoliberalisme tænkning, som muliggør at få en større gruppe i samfundet til at bidrage med gratis arbejdskraft eller til en nedsat løn. En instrumentalisering af frivilligheden vil kunne afføde et mætningspunkt, som vil have en negativ indvirkning på den ledige identitetsopfattes, da den ledige sandsynligvis vil opleve et nederlag og trække sig fra arbejdet (Jensen N. R., 2015, s. 9).

Omvendt kan VERSO-Projektet have haft en indflydelse på ændringen af lovgivningen i 2018, da rapporten netop henvendte sig til nationale beslutningstagere. Ændringen åbnede som bekendt op for, at ledige måtte udføre væsentligt flere timer frivilligt arbejde om ugen, hvilket i høj grad har haft en stor betydning for specialets interviewpersoner. Frivilligheden gav interviewpersonerne et sted at opretholde og udvikle deres identitet og muligheden for at indgå i et fællesskab. Endvidere udvaskede frivilligheden de ulige relationer i fællesskabet, da alle indgår på samme præmis. Dette anser jeg som værende betydningsfuldt i en ledighedsperiode, da der netop i denne periode er en fare for at opleve et identitetstab, hvor frivillighedens muligheder er betydelige.

I min optik, anser jeg dog det frivillige arbejde værende mest giveligt, uden en politisk opfordring eller forventning, da denne anledning til at indgå i det frivillige arbejde, kan medføre en sandsynlighed for, at den ledige vil nå et mætningspunkt, hvis en øget jobsandsynlighed bliver stillet i sigte. Derudover kan der gennem den politiske opfordring opstå en samfundsmæssig forventning om at indtræde i arbejdet, der strider mod frivillighedens natur. VERSO-Projektet anerkender også denne problemstilling i de politiske anbefalinger, hvor det fremgår at lovgivningen ikke må bygges op omkring bekæmpelse af beskæftigelsesproblemet, men kan medtænkes som en del af problemløsningen. Denne medtænkning bliver desværre ikke specificeret i VERSO-Projektet.

Med dette mener jeg på baggrund af dette speciale, at frivilligheden kan gøre en betydningsmæssig forskel for ledige, men anledningen til at indtræde arbejdet har en afgørende betydning for udfaldet i relationen til den identitetsmæssige påvirkning.

Bibliografi

- Albæk, M. M. (26. september 2012). <https://www.dr.dk/nyheder/>. Hentet fra <https://www.dr.dk:https://www.dr.dk/nyheder/politik/minister-i-samraad-om-dovne-robert-han-er-ikke-repraesentativ>
- Allentoft, N. (18. November 2018). Hentet fra <https://www.denoffentlige.dk:https://www.denoffentlige.dk/dr-giver-nyt-indblik-smid-vaerdigheden-paa-jobcenteret-faa-succes>
- Althusser, L. (1971). *Lenin and Philosophy and Other Essays*. New York: Monthly Review Press.
- Bech-Jørgensen, B. (2003). *Værdier i socialpolitikken: essaysamling*. København: Socialministeriet.
- Beskæftigelsesministeriet. (8. maj 2017). <https://www.regeringen.dk:https://www.regeringen.dk/nyheder/regeringen-vil-lempe-og-forenkle-reglerne-for-frivilligt-arbejde/>
- Bom, A. K. (2015). *Diskursanalytiske metode*. Fredriksberg C: Samfundslitteratur .
- Brinkmann, S. (2008). *Identitet*. Aarhus N: Klim.
- Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2015). *Kvalitative Metoder*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Fogelstrøm, M. (7. juni 2013). <https://jobcenterindsats.wordpress.com:https://jobcenterindsats.wordpress.com/2013/06/07/kaffemode-job-via-netvaerk/>
- Forskningsministeriet. (2014). *Den danske kodeks for integritet i forskning*. København: Uddannelses- og forskningsministeriet.
- Foucault, M. (1982). The subject and power. *Critical Inquiry*, s. 777-795.
- Frello, B. (2012). *Kollektiv identitet - kritiske perspektiver*. København: Samfundslitteratur.
- frivillighed.dk. (24. Januar 2018). Hentet fra <https://frivillighed.dk:https://frivillighed.dk/guides/fakta-og-tal-om-danskernes-frivillige-arbejde>
- Giddens, A. (1996). *Modernitet og selvidentitet*. København: Hans Reitzels.
- Habermann, U. (2007). *En postmoderne helgen?* København S: Museum Tusulanums Forlag.
- Hall, S. (1990). *Cultural Identity and Diaspora*. London: Lawrence & Wishart.
- Hall, S. (1991). *Old and new Identities, Old and New Ethnicities*. London: A.D King.
- Hall, S. (1996a). Introduction: Who Needs Identity. I S. Hall, & P. Du Gay, *Questions of cultural identity* (s. 1-17). Sage: Californien.
- Hall, S. (1996b). New Ethnicities. I K. H. Chen, & D. Morely, *Critical Dialogues in Cultural Studies* (s. 441-449). London.
- Hall, S. (1997). *Representation- Cultural representation and Signifying Practices*. London: Sage.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

- Hansen, E. J., & Andersen, B. H. (2009). *Et sociologisk værktøj- introduktion til den kvantitative metode*. København: Hans Reitzels Forlag.
- <http://www.sponsorjob.dk/>. (22. maj 2019). Hentet fra <http://sponsorjob.dk/om.html>
- <http://www.versonet.eu>. (12. 12 2012). Hentet fra <http://www.versonet.eu/project-description/index.html>
- Ibsen, B., & Habermann, U. (2000). *Den Frivillige sektor i Danmark*. København: CASA.
- Ibsen, B., & Habermann, U. (2005). *Den frivillige sektor i Danmark- 150 års historisk udvikling*. København: Socialministeriet, Kulturministeriet, Undervisningsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Beskæftigelsesministeriet og Integrationsministeriet.
- Jensen, N. R. (2015). *Cursiv*. Aarhus: Aarhus universitet.
- Jensen, N. R. (2015). *Voluntary Work*. Aarhus: Aarhus Universitet- Department of Education .
- Jobnet.dk*. (24. Maj 2019). Hentet fra <https://info.jobnet.dk/arbejdsgiver/fakta-om-jobcentrenes-tilbud/virksomhedspraktik>
- Jørgensen, H. E., & Hjære, M. (2017). *Tal om det frivillige Danmark*. Odense: Center for Frivilligt Socialt Arbejde.
- Kaspersen, L. B. (1995). *Anthony Giddens- introduktion til en samfundsteoretiker*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Kulturministeriet. (22. Februar 2019). Hentet fra Kulturministeret.dk: <https://kum.dk/>
- Kvale, S. (1997). *Interview- En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Interview*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Laclau, E., & Mouffe, C. (1985). *Hegemony and Socialist Strategy*. London: Verso.
- Larsen, Ø. (2000). *Individualisering og institutionalisering - om individualiseringens i et moderne demokratisk samfund*. Dansk Sociologi .
- (2014). *National rapport Denmark*. VERSO Volunteers for European employment.
- Nørgaard, L. (26. Oktober 2018). Hentet fra <https://altompsykologi.dk>:
<https://altompsykologi.dk/2017/12/et-godt-arbejdsliv/>
- Olsen, M. (9. Februar 2015). *Politikken*. Hentet fra <https://politiken.dk>:
<https://politiken.dk/oekonomi/arbejdsmarked/art5564770/Arbejdslo%C3%B8se-%C3%A6ndrer-s%C3%A5-meget-karakter-at-det-kan-blokere-vejen-til-et-nyt-job>
- Pedersen, M. S. (30. Januar 2017). Hentet fra <http://nyheder.tv2.dk>: <http://nyheder.tv2.dk/samfund/2017-01-30-arbejdsloshed-rammer-nyuddannede-disse-faggrupper-har-flest-ledige>
- Rasborg, K. (2013). Socialstruktivismen i klassisk og moderne sociologi. I P. B. Olsen, L. Fuglsang, & K. Rasborg, *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne* (s. 403-439). København: Samfundslitteratur.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

- Socialministeriet. (2018). *Socialpolitisk Redegørelse 2018*. København: Børne- og Socialministeriet. Hentet fra <https://socialministeriet.dk>: <https://socialministeriet.dk/media/19315/socialpolitisk-redegoerelse-2018.pdf>
- Sørensen, A. S., Høystad, O. M., Bjurstöm, E., & Tretvoll, H. F. (2010). Nye Kulturstudier- teorier og temaer. *E-Bog*. Tiderne Skifter.
- Wenneberg, S. B. (2002). *Socialkonstruktivisme*. Fredriksberg C: Samfundslitteratur.
- Wetherell (A), M. (2013). *Affect and discourse – What’s the problem? From affect as excess to affective discursive practice*. Subjectivity.
- Wetherell, M. (1998). Positioning and interpretative repertoires conversation analysis and post-structuralism in dialogue. *Discourse & Society*.
- Wetherell, M., & Potter, J. (1987). *Discourse and Social Psychology*.
- Wetherell, M., & Potter, J. (1987). *Discourse and Social Psychology*. Californien: Sage Publications.
- Wetherell, M., & Potter, J. (1992). *Mapping the language of Racism*. New York: Columbia University.
- Ørskov, O. (31. januar 2019). *www.dr.dk*. Hentet fra <https://www.dr.dk/nyheder/penge/ny-model-kontanthjaelpsmodtagere-i-sponsorjob>
- (29. September 2017). Hentet fra <https://socialministeriet.dk>: <https://socialministeriet.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2017/sep/regeringen-sigter-mod-socialt-maal-flere-uden-for-arbejdsmarkedet-er-frivillige/>

Bilag

1. Interviewguide

For nemhedens skyld vil interviewguiden være opbygget omkring nogle antagelser såsom at interviewpersonen er aktiv frivillig osv. Dette vil blive modereret i udførelsen af interviewet, hvor jeg indledningsvis får afklaret disse ting.

Som udgangspunkt, vil jeg gerne undersøge de følelser som opstod under interviewpersonenes ledighedsperiode i relationen til udførte frivilligt arbejde. Hvis interviewpersonen stadig har et frivilligt arbejde og er kommet i et lønnet job, eller ikke er frivillige længere vil jeg bede personen om at forsøge at genkalde sig disse følelser.

Indledende spørgsmål:

Navn, alder, uddannelse, beskæftigelse og afklaring af ledighedsperiode

Introduktion til specialet og tilladelse til at optage interviewet.

Generelle opfattelser af frivilligheden:

Disse spørgsmål skal være med til at afdække interviewpersonens syn og opfattelse af frivilligheden og af hvad frivilligt arbejde er og derved indsnævre "analysegenstanden".

- Hvornår er man i din optik frivillig?
- Hvordan opfatter du andre som er frivillige?
- Hvilken værdi tillægger du det at være frivillig?

Hvordan startede du som frivillig og hvorfor?

Disse spørgsmål skal belyse de indre og ydre motiver for hvorfor interviewpersonen er frivillig som senere i analysen skal udfoldes sammen med Habermanns motiv teori.

- Hvor er du frivillig henne?
- Hvor længe har du været der?
- Hvor ofte er du frivillig?
- Er der mange i din omgangskreds der er frivillig?
- Hvad gav dig lyst til at være frivillig?
- Hvordan kom du i kontakt med stedet?
- Hvad var dine forventninger?

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Hvilke følelser har du omkring at udføre frivilligt arbejde?

Disse spørgsmål skal indkredse og udfolde interviewpersonens følelser omkring at udføre frivilligt arbejde til at belyse specialet problemstilling.

- Hvad giver det dig at være frivillig?
- Hvad er vigtigt for dig ved at være frivillig?
- Hvad kan gøre at du ikke har lyst til at lave frivilligt arbejde?
- Er der bestemt tidspunkter hvor du har mere eller mindre lyst til at lave frivilligt arbejde?

Hvordan påvirker det at udføre frivilligt arbejde din identitetsopfattelse?

Disse spørgsmål, skal ligesom ovenstående, forsøge at indkredse og udfolde interviewpersonens identitetsopfattelse i relation til frivilligheden for at besvare specialets problemstilling.

- Hvad betød det frivilligt arbejde for dig i den periode?
- Hvordan havde du det under din ledighedsperiode?
- Hvordan opfattede du dig selv i din ledighedsperiode?

Hvis interviewpersonen har et lønnet job:

Disse spørgsmål har til formål at tydeliggøre om den livssituation interviewpersonen befinder sig i, har en betydning deres opfattelse/følelser omkring frivilligt arbejde. At interviewpersonerne er i arbejde, er dog ikke et kriterie, da det ikke er afgørende for ovenstående svar eller for besvarelsen af specialet problemstilling.

- Udføre du stadig frivilligt arbejde og i så fald, er det et nyt frivilligt arbejde eller det samme?
- Har disse følelser ændret sig efter du er kommet i lønnet job?
- Har dit frivillige arbejde haft en påvirkning på at du fik dit nuværende job?

2. Transskriptionsguide

Retningslinjer for transskribering:

Jeg har med afsæt i Steniar Kvaales måde at anskue transskribering på og med Svend Brinkmann og Lene Tanggaards transskribering metode udarbejdet følgende transskriberingsguide:

- Jeg angiver med forbogstaver hvem der taler. Når jeg selv taler, bliver det markeret med et F for forsker.
- Stemning og særlige bemærkninger skrives i parentes når det er relevant.
- Komma angives for at lette læsningen af teksten.
- For at gøre empirien letlæselig har jeg valgt at markere afbrudte sætninger med tre punktummer.
- Uforstående tale skrives "uf" i parentes: (uf).
- Tidsangivelse nedskrives hvert 2. minut eller efter endt spørgsmål for at bevare overblikket for læseren i transskriberingen. Dette medvirker også til at lette henvisninger i analysen.
- Direkte talesprog ændres til skriftsprog uden at ændre den betydningsmæssige sammenhæng, da jeg ønsker at være tro overfor interviewpersonernes måde at konkurreres deres livsverden på.
- Jeg fortager et dobbelt linjeskift når en ny person taler.
- Pauser: Pauser over 2 sekunder angives med antal sekunders pause i parentes: (6 sek)
- Grin betegnes "hehe" ved stille grin og "haha" ved højere grin. Længere grin eller fællesgrin skrives i parentes.
- Understregning af ord ved brug af volumen i stemmen anføres ved en understregning af ordet.
- Ord såsom "øhm", "øhh" og "hmm" nedskrives kun hvis det har betydning.
- Forkortelser såsom "ikk", "ha" omskrives til retskrivning.
- Kropssprog/aktivitet skrives i parentes, når det er relevant.

3. Interview June

Interviewsted: Hjemme hos June i Aarhus C

00:00- 44:16

F: Vil du starte med at præsentere dig selv? Dit navn, alder, beskæftigelse osv.

J: Yes, mit navn er June og jeg er 29 år gammel. Til dagligt arbejder jeg hos en virksomhed som hedder Down the drain der arbejder med festivaler. Så bor jeg i Aarhus, det har jeg gjort en del år nu.

F: til at starte med, vil jeg spørge ind til dine generelle opfattelser af frivilligheden, så mit første spørgsmål er hvornår man i din optik er frivillige?

J: Uha, det er et svært spørgsmål... Jeg synes jo at man kan være frivillige på mange områder og på forskellige felter. Men jeg synes, at man er frivillige når man laver det stykke arbejde udover ens betalte erhverv. Og et stykke arbejde, hvad betyder det så? Hmm altså det kan jo både være noget med en faglighed i, men det kan også være mere hands on. Og jeg tror egentligt at de fleste forbinder frivillighed med, altså hands on humanitært arbejde, men hvor jeg synes at der kommer mere og mere en tildens med at man også bruge sin faglighed i det frivillige. Men ja, men kan jo være frivillig på festival og få en festival billet og man kan være besøgsven og ikke få noget materielt ud af det, men få noget værdimæssigt ud af det. Men jeg synes også at det er svært at adskille det der... altså når man gør et stykke frivilligt arbejde så gør man det for nogle andre. I bund og grund synes jeg også at man må gøre det for sin egen skyld også. Man får altid noget ud af et stykke frivilligt arbejde. Som det så er materielt eller værdibaseret. Man får altid noget selv ud af det, men man giver også noget til andre.

02:41:

F: Hvordan opfatter du andre som er frivillige?

J: Det tror jeg er meget forskelligt. Ved meget humanitært arbejde tænker jeg, at det er da godt nok flot at de vil bruge deres tid på andre mennesker og som ofte kan virke meget uselvsk. Så ser jeg også dem der gør det for at få noget selskab... og for at være en del af et fællesskab... som er meget forståeligt. Jeg synes også at jeg ser det mere og mere som en ting i vores samfund at flere og flere føler sig ensomme. Og at ensomhed kan blive en stor... Er faktisk allerede noget man taler om som værende sundhedsskadelig og at man bruger frivilligt arbejde til at indgå i nogle fællesskaber for ikke at føle sig ensom og til at møde og være sammen med nogle mennesker fordi meget er jo også begyndt at blive så online baserede måske ikke så fysisk mere som man gjorde i gamle dage og der er frivilligheden jo en rum for fællesskab i den ene eller

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

anden forstand og de andre du er frivillige med, bliver jo også en slags kollegaer. Og jeg ser mange fællesskaber forme sig på den her måde.

04:32:

F: Det ligger lidt i forlængelse af det vi har talt om, men hvilken værdi tillægger du det at være frivillig?

J: Altså for mig selv, så har det betydet sindssygt meget at være frivillig. Jeg har været frivillige på forskellige område og jeg vil sige at jeg brugte noget faglighed ind i det, som var mere en virksomhed hvor jeg skulle lave noget kommunikationsarbejde og her betød det... Det havde den værdi for mig at på det tidspunkt i mit liv, havde jeg svært ved at se hvad jeg skulle og hvad kunne og hvad jeg var god til og jeg havde heller ikke noget arbejde eller kollegaer, så igennem det her frivillige arbejde jeg lavede, fik jeg lige pludseligt kollegaer, nye bekendtskaber, et netværk, jeg blev anerkendt for hvad jeg kunne og jeg kunne bruge de evner jeg havde, udviklede nye kompetencer og på den måde havde det kæmpe værdi for mig og min identitet... og ja hele min udvikling. Så har jeg også lavet noget frivilligt arbejde som har været mere socialt baseret med venner på en festival og hvor det jo har givet den værdi at det jo har været sammentømmerende og det har været en oplevelse man gør sammen som er med i mindebøgerne. Altså den vil jo ligesom følge en altid, at det gjorde vi sammen. Og jamen at man dele det fællesskab omkring frivilligheden. Det kan jo vildt mange forskellige ting. Jeg har også været frivillig i det kor jeg synger i hvor at det er... Det er også en værdi i det, fordi at der føler jeg at jeg giver noget til det fællesskab som jeg egentligt er i. Jeg giver noget ekstra. Så det føler jeg, at jeg også giver noget til dem. En værdi af, at kunne give noget til nogen der ikke bare er mig selv, men selvfølgelig falder det også tilbage op mig selv. Jeg synes aldrig rigtig at man kan adskille de to ting øhh. Jeg kommer altid til at tænke på et afsnit med venner hvor Phoebe som siger, at man ikke kan gøre en frivillig handling uden at.... Det også er for sig selv. Du har også en vinding i det.

F:Ja

7:20:

F: vi er allerede godt inde på det, og det er så fint, men jeg vil gerne spørge lidt mere ind til din konkrete oplevelse af at være frivillig. Nu er du jo i arbejde, så jeg vil gerne bede dig om at prøve at huske tilbage til dengang du var på dagpenge og udførte frivilligt arbejde. Hvis du kan genkalde dig den periode. Men hvis vi starter med, hvor du var frivillig henne?

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

J: Jeg var frivillig under smukfest og ladies first som er et netværk for karrierer kvinder og selvstændige der prøver at fremme kendskabet og kompetencerne for kvinder og karriere hvor jeg lavede noget podcast for dem og så har jeg været frivilligt hos mit kor, hvor jeg har været rejseleder.

F: hvis vi først prøver at tage udgangspunkt i Ladies first hvor længe var du der?

J: Der var jeg i et år.

F: okay var det under din dagpengeperiode?

J: Ja det var under min dagpengeperiode.

F: Hvor mange timer lagde du det på ugebasis?

J: På ugebasis lagde jeg nok et sted mellem 5 og 10 timer om ugen.

09:00:

F: hvad var det, som gav dig lyst til netop at træde ind i den forening?

J: På det tidspunkt havde jeg været ledig i et halvt år og måske mere og havde virkelig mistet modet og motivationen med hvad det er jeg skal og kan og havde sådan lidt sjuflet rundt omkring om jeg skulle finde noget frivilligt arbejde eller finde et eller andet... en fritidsinteresse... et eller andet jeg kunne udfylde min hverdag med, fordi man har jo også lige pludseligt sindssygt mange timer i døgnet hvor man ikke kan... Du kan ikke sidde og skrive ansøgninger 24 timer i døgnet og du er meget alene øhh og mister modet. Så jeg havde brug for noget til at udfylde min hverdag med noget som gav mening og værdi for mig, og lige pludseligt ser jeg et opslag på facebook under det her ladies first, at de søger endnu en lady til at hjælpe til frivilligt med den her podcast. Det var noget, som der var flere der havde søgt, også kom man til samtale og blev udvalgt, selvom det var frivilligt. Og det var bare helt perfekt, og kom med et tidspunkt i mit liv hvor jeg bare havde brug for indhold og hvor jeg kunne også kunne se at jeg kunne udvikle mig og lærer noget og blive en del af et netværk og møde nogle andre. Det havde jeg virkelig et stort behov for. Altså det her netværk, øhh ja. Jeg kunne godt lidt at denne her form for frivilligt arbejde var en form for var baseret på et fællesskab på nogle værdier som jeg interesserede mig for på et personligt plan. Altså at, det her handlede jo og kvinder og karrierer og netværk skabelse og iværksætter og det lyder måske skørt, men jeg kunne godt lidt at det man mødtes om, ikke var frivillighed, men at det man mødtes om var var emner og temaer som også ligger sig op af hvem jeg er fordi jeg tror også at man møder lidt mere ligesindede mennesker på den måde. Jeg tror at i frivillighedens verdenen... Altså det kan jo både være godt og skidt... men der møder man virkelig mange forskellige mennesker, og som jeg siger, så kan det måde være godt og skidt. Men jeg havde brug for et netværk hvor jeg kunne møde nogen der har samme interesser og som er lidt ligesom mig

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

også er det måske lidt nemmere hvis man mødes om nogle temaer som man har til fælles hvor at andre frivillighedsfællesskaber, ja der kan man være så sindssygt forskellige... altså hvis man vælger at være frivillig og samle ind til en organisation eller et eller andet. Så kan det være alt fra bedstemor Ruth som er frisør til Lise som går i gymnasiet. Og her kunne jeg her ved ladies first finde et netværk hvor jeg også vidst at vi rimelig alderssvarende og hvor jeg vidst at vi interesserede som for de samme ting som allerede der, var det givet at vi ville have noget tilfælles.

13:05:

F: Det giver god mening. Da du så opslaget, hvad var dine forventninger til at det kunne give dig?

J: Mine forventninger var, at jeg ville møde nogle ligesindede og lærer noget nyt og at jeg lige pludseligt kunne få mine kompetencer i spil og at jeg kunne udfylde min hverdag med noget som gav mening og værdi. Og selvfølgelig også at være en del af det her fællesskab ladies first hvor jeg også kan bidrage med noget.

F: Og det var en følelse du havde brug for på grund af den livssituation du befandt dig i?

J: Yes, jeg havde simpelthen en situation hvor at jeg følte at jeg ikke bidrog med noget og jeg følte at... Man mister lidt troen på sig selv i det der dagpenge liv, hvor man er så meget sig selv og man får så mange afslag og nej 'er og det her fællesskab kunne lige pludseligt give mig nogle ja 'er og at man kunne være en del af noget. Når man nu ikke har et arbejde, så mister man ligesom at være en del af en virksomhed og have kollegaer. Men kommer på en eller anden måde ret meget udenfor samfundet og kommer ret meget udenfor og der kan frivilligheden jo virkelig hjælpe til at du bliver en del af noget lige pludseligt. Fordi når du er på dagpengene, så er du lige pludseligt sindssygt meget udenfor systemet. Altså du hører jo ikke til nogen steder. Og hvis du lige har været studerende, så går du direkte ud og er... du tilhøre ikke nogen gruppe længere... Du har hørt til en gruppe hele dit liv. Folkeskole, gymnasiet eller hvad man nu vælger, men er hele tiden en del af en gruppe, men lige pludseligt er du bare frit flyvende og der kan frivilligheden jo virkelig åbne døren for at du kan blive en del af noget igen.

F: Hvorfor tror du at man har brug for at være en del af noget?

15:22:

J: Man har brug for at være en del af noget, fordi at vi som mennesker er sociale og hvis man er for meget alene, så har man også svær ved at se hvem man selv er. Ja vi er jo flokdyr og i mødet med andre mennesker, bliver man jo også bekræftet i sig selv og at du høre til et sted. Når du ikke er sammen med

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

nogen og høre til en institution eller en arbejdsplads, så er det svært at finde ud af hvor man høre til. Og i hele den der identitetskrise når du skal ud på arbejdsmarkedet er du måske allerede i den der proces, med hvem fanden er jeg og hvad skal jeg. Lige pludseligt står du bare udenfor alt og der kan det jo virkelig være en fordel i den her frivilligheds ting, der kan du jo træde ind i noget... altså helt frivilligt... Der er ikke alle mulige procedurer... og mit kor... hvor jeg i den periode var på dagpenge, var jeg rigtig meget en del af de bagvedlæggende processer. Jeg var en del af PR udvalgt, en del af bestyrelsen, jeg var rejseleder da vi skulle til Sydafrika, hvor jeg gennem et helt år planlagde den her store rejse for 40-50 mennesker i 14 dage og deltage i en stor konkurrence. Der lagde jeg jo også en masse timer, fordi at det kunne jeg og det ville jeg og det gav mig jo lige pludseligt noget indhold, at jeg igennem mit det her frivilligt arbejde i koret kunne udfylde min hverdag med noget som gav mening. Ikke kun for mig selv, men som også gav andre noget. Og det tror jeg egentligt også er en vigtig del af det. Altså at du ikke bare giver dig selv noget, men også giver nogle andre noget, da det er der du kommer i spil med at du også kan noget. Altså at du er noget værd for andre end bare dig selv. Det er jo også det at det kan... altså mødet med andre. Ja jeg tror også at det der med at give andre noget... ja, så sætter du dig selv i spil.

18:00:

F: Ja... Hvad er vigtigt for dig når du er frivillig? Eller da du var frivillig?

J: Det er et svært spørgsmål. Det er selvfølgelig vigtigt for mig, at når man bruger sin tid på noget frivilligt så vælger man jo noget andet fra, for at kunne være i det. Så skal man selvfølgelig føle sig anerkendt i det man gør og at det man gør, giver mening. Lige så snart at man bliver sat til noget, hvor man ikke kan se meningen i det, så er det jo at luften går af ballonen. Men det er forskelligt i forhold til de forskellige ting jeg har haft. Fx når jeg arbejder på smukfest, så skal det give mening for mig, på den måde at det er socialt for mig og at de forhold vi har derude, giver mening i forhold til hvad jeg får ud af det. Det er jo mere en materiel ting her, fordi at du arbejder her for også at kunne nyde en festival og man kan købe en festival billet for 2700 kr. Men kan heller ikke gøre det fuldstændigt op i penge. De timer vi arbejder, kan du ikke bare oversætte til det en billet koster, så der får man selvfølgelig noget andet ud af det. Det er det sociale for mig og det er de omstændigheder derude... Der er noget ordentligt mad, og at de ting... Altså at man får en fordel ved at lave det her frivilligt arbejde... Altså der er noget "in it for me". Også udover, omvekslingen af penge.. Men hos ladies first hvor jeg arbejder... Der kan man sige at på det tidspunkt jeg vælger med at stoppe med at være frivillig der er det fordi at nogle af vilkårene har ændret sig. Hvor at vi i starten havde mere frit spil til hvordan vi ville gøre det her, og lige pludseligt ændrede de her ting sig omkring hvordan tingene skulle gøres og der blev lagt lidt nogle rammer ned over hovedet på os uden at vi helt blev inddraget i, hvad vi egentligt synes. Det skabte jo lige pludseligt et misforhold omkring at... ja lederne ville noget hvor

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

vi ikke synes at det var den retning vi ville tage det i. Også er det, at du skal gøre op med dig selv... Jamen jeg laver det jo for en virksomhed eller hvad kan man sige... **Vil jeg indgå i de spille regler som er her? Eller vil jeg ikke? Og når man så ikke er betalt for det, så er det jo at man står og skal gøre op med sig selv.. Er jeg enig i det her? Det er jo noget jeg gør i min frivillige tid og lige præcist med podcast, der kommer du også til at putte noget af dig selv ind i det, fordi du sidder med dit eget navn og hvem jeg er når du interviewer. Så kan jeg stå inde for det som June? På det tidspunkt valgte jeg og de to andre som vi lavede det med, at det kunne vi ikke under de forhold. Men havde vi været lønnet for det det, så havde det nok været en anden snak.** Så der er der, selvfølgelig også noget med rammerne og kommunikationen mellem de frivillige og virksomheden og det er der egentligt hele vejen igennem. Det synes jeg er en vildt spændende diskussion. Jeg har været medhjælper på smukfest i mange år og der har nogle af forholdene også ændret sig i løbet af de mange år jeg har været medhjælper der og der har jo været noget af en polemik hver eneste gang at der bliver ændret bare den mindste ting og nu arbejder jeg jo også med frivillighed i mit erhverv og det er jo en af de største ting... Altså ændre du en lille bitte ting uden at have informeret om det så er der ravnarock.. Og det er jo ret interessant... det er den der kommunikation mellem virksomhed og den frivillige og den skal man virkelig værne om... og respekten omkring de frivillige... Det er også... Det er sgu ret interessant... nogle gange, så tror jeg at man overser hvor vigtigt det er... ja det kan godt være at der er nogen som kommer her frivilligt, men de har jo også prioriteret at de gerne vil ligge nogle timer her frem for noget andet. Og det skal man have en vis respekt for. Den ser jeg nogle gange at den ikke bliver respekteret. Hvis du ikke indgår i en fælles dialog med de frivillige, omkring også hvad de synes, så føler de jo ikke et ejerskab omkring det de er en del af. Hvis virksomheden bare tager beslutninger hen over hovedet på de frivillige og bare tænker at "I er jo frivillige, I skal jo bare frivilligt indgå i de her rammer" Så kan de frivillige miste deres ejerskab og den værdi de er for virksomheden. Så ændringer kan virkelig skabe stor polemik.

24:20:

F: Ja. Var der på noget tidspunkt i din dagpengeperiode hvor du havde mere eller indre lyst til at lave frivilligt arbejde?

J: Jeg har jo helt glemt at sige, at jeg jo også var frivillig hos kulturhovedstaden 2017. Det var jeg under min sidste del af min studietid og lige da jeg bliver ledig. Her kommer det jo så frem at jeg ikke må være frivillig hos kulturhovedstaden fordi at jeg nu er på dagpenge og der er alle mulige regler og der er alle mulige regler omkring det at være frivillig. På daværende tidspunkt var den nye reform ikke trådt i kraft, så det var jo nærmest sådan... det kan du ikke være... det er ikke humanitært arbejde så der må du ikke være. Jeg måtte jo hurtigt melde mig ud af det her team jeg var med på og det gjorde egentligt at jeg det første stykke tid var sur på det...

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

F: På hvad?

J: Systemet... Fordi jeg ikke kunne være frivillig. Så der blev det jo egentligt lukket lidt ned fordi det kunne jeg jo ikke. Så er det bare ærgerligt. Jeg kunne ikke forstå det her system og man har jo så også lavet det lidt om nu.... Hvad var det, at dit spørgsmål var?

F: det var om der tidspunkter hvor du havde mere eller indre lyst til at lave frivilligt arbejde?

J: Men så det har været meget bølgende... lysten til det frivillige arbejde... jeg vil sige, at der i starten, der hvor jeg blev smidt af, der var det jo så en lukket butik for mig længe, hvor jeg slet ikke søgte det. Også var det jo herefter, lidt over et halvt år, mangler jeg simpelthen noget mening og noget indhold og beslutter mig for at gå imod systemet. Jeg lader bare være med at indberette at jeg er frivillig også må vi bare håbe at der ikke er nogen der laver en stikprøve og opdager at jeg laver frivilligt arbejde. Så er jeg jo hos ladies first i et års tid og der søger jeg ikke andet frivilligt arbejde og er frivillig på smukfest og ja hos mit kor, men jeg vil sige at der i starten, der havde jeg ikke den store motivation for det frivillige. Men det var jo nok også fordi, at vægten lå på for mig at få et arbejde og der bliver de to ting lidt stillede op imod hinanden... ja hvad vil du helst? Ja, jeg vil helst have et arbejde og jeg skal ikke ud og arbejde frivilligt nu. Jeg vil have penge for det jeg laver. Og der bliver de to ting lige pludseligt i kamp mod hinanden og er ikke så forenet. Det har jeg så på sigt opdaget... De kan sagtens forenes. Men i starten, der var hovedmålet at jeg skal have et betalt arbejde. Og der kom hele frivillighedens tingen lidt i skyggen af det. Der kunne jeg i hvert fald ikke se det frivillige arbejde om en værdi. Det kunne jeg ikke se på samme måde, og så har den jo på grund af mit liv og på grund af den måde mit liv så ud på det tidspunkt, så har frivilligheden ændret sig i værdi for mig. Fordi mit liv lige pludseligt manglede indhold og så var det at frivilligheden lige pludseligt blev noget andet for mig og fik en anden værdi end jeg så den som i starten.

28:54:

F: mhmm

J: Men det er også fordi, det der frivilligt arbejde man kan jo også diskutere betegnelserne for det. Er det arbejde og hvad er det? Fordi at ligeså snart at det eller frivilligt arbejde eller at jeg har et frivilligt job, så bliver det på en eller anden måde associeret med et betalt arbejde, så bliver de to ting lige pludseligt sidestillet med hinanden og jeg tror også at man hurtigt at komme til at tænke det sådan. Hvis jeg bruger tid på noget frivilligt arbejde, så tager jeg jo tiden fra noget andet arbejde hvor jeg kunne tjene penge. Men de to ting er jo nødvendigvis ikke i samme kategori. Og de kan forskellige ting.

F: Det er rigtig. Hvad betød arbejdet hos ladies first i din dagpengeperiode?

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

J: Jamen, det betød alt for mig i den periode. Jeg vil sige at den kom på et fuldstændigt perfekt tidspunkt for mig. Jeg rammer simpelthen mit lavpunkt i min dagpengeperiode hvor jeg er trist, og læner mig op af en depression og en stressmelding og starter hos psykolog og derefter starter jeg hos Ladies first. Det var jo lige pludseligt et lysglimt midt i det hele hvor man tænker, jamen jeg ved ikke hvad jeg skal herfra, også lige pludseligt så fik jeg jo noget jeg skulle. Nogen der gav mening og noget der var spændende og nogle nye bekendtskaber. Det gav mig lige pludseligt noget indhold i min hverdag og noget at give mig til. Så midt i at det var allerværst fik jeg jo lige pludseligt mening, et netværk, jeg kom ud og var til arrangementer. **Uden til arrangementer var der også stor respekt omkring de frivillige hos Ladies first.**

31:08:

F: Okay

J: Og det var også lige som om at når man var ude, så blev man også præsenteret til arrangementer. Jamen her er, ladies... Her blev man heller ikke betegnet som frivillig. Her brugte man andre termer omkring det. Der var meget respekt fra publikum og de deltagende okay, du er med her, du er en del af holdet. Det var jo mig en følelse af at være en del af noget og en del af et fællesskab. Til arrangementerne henvendte folk sig til mig hvor jeg var en del af noget og jeg var en autoritet og jeg vidste noget og jeg kunne noget, som jo så gav mening for mig i mit liv, på et tidspunkt hvor der ikke var andre ting som gav mening. Det frivillige arbejde kunne give mig et ståsted.

32:14:

F: Nu nævnte du lige før at havde et lavpunkt i din dagpengeperiode. Hvordan havde du det i din dagpengeperiode?

J: Ja... (3 sek) Det har været meget bølgende hvordan jeg har haft det (4 sek). Det har jo også været fordi at jeg har været on and off i dagpengene i 2-3 år. Så det har jo selvfølgelig været noget af en rutsjebanetur. I starten var jo motiveret og håbefuldt til det så blev, nedslående og op ad bakke og det blev svært at se mig ud af de her dagpenge. Det var jo så her at jeg pludseligt bliver en del af ladies first og jeg får et løntilskuds job og pludseligt begynder tingene og vende lidt for mig fordi jeg jo får noget indhold i min hverdag. Så hoppe jeg videre i noget andet virksomhedspraktik også ender jeg med et arbejde og det hopper jeg så fra det arbejde. Og der ryger jeg så ked igen i noget meningsløshed og hvad skal der ske. Men der bruger jeg meget af min tid på mit kor og på den rejse vi skal på. Kort tid herefter får jeg et deltidsarbejde. Så det har været meget bølgende. Men de perioder hvor at jeg har været helt uden arbejde og helt uden frivilligt arbejde... Det har været de værste tidspunkter kan man sige. Der står man jo helt uden noget som helst.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

34:26:

F: Hvordan opfattede du dig selv i den her ledighedsperiode?

J: Altså, jeg opfattede jo mig selv som uduelig og jeg hader egentligt at snakke om det. Det er forfærdeligt at høre sig selv sige sådan nogle ting om sig selv. Men jeg følte mig intet værd og uduelig og ikke værende god til noget. Man føler sig som et nul. Og hvis man heller ikke er noget for nogen... Men man ikke er noget for nogle på en arbejdsplads og jeg har heller ikke nogen kæreste og har heller ikke haft det i den periode og har heller ikke haft det i den periode. Når du er helt nede kan du heller ikke være noget for dine venner. Du føler ikke at du er noget for nogen. Selvværdet og selvtilliden ryger jo helt ned. Altså fuldstændig. Så der føler man sig jo bare... altså igen... Sat helt udenfor systemet. Hvis du bliver sat udenfor systemet, så bliver du også lige pludseligt sat udenfor dig selv og din egen identitet og bliver i tvivl omkring hvem du er og du bliver i tvivl omkring alle dine relationer. Fordi... lige pludseligt står du udenfor alt ting. Og hvis du ikke engang selv kan se hvem du er og hvor du skal hen, så er det også svært for dine relationer... og egentligt synes jeg... det er jo min vurdering... at det også kan være svært for dem at være sammen med dig fordi du ved ikke hvem du selv er, også skal de forholde sig til dig som værende en eller anden form for hylster. Det er bare svært at være i. Så den tid på dagpenge kan bare virkelig være svær hvis man ikke har noget at putte ind. Et eller andet. Det er sjovt at se tilbage... Altså det var selv de mindste ting som kunne være givende med andre.. Altså i mødet med fællesskabet... Det kan lyde helt skørt, men bare det at sidde ude på en cafe i stedet for at sidde derhjemme. Så er du en del af det kortvarige fællesskab der er på en cafe og du er i blandet andre mennesker. Det er jo også det det frivilligheden kan. Nu arbejder jeg jo med frivilligheden og jeg ser ofte ude på festivalerne, der ser jeg også meget den socialt akavet type som måske heller ikke så ofte kommer ud og har også været i tale med dem, hvor de fortæller at sommeren er højdepunktet for dem, fordi her kan de indgå i et fællesskab uden egentligt at have nogen forudsætninger for at være med i fællesskabet. Hvis man på dagpenge føler sig som et nul og du ikke har noget selvværd, så kan det også være svært at indgå i noget fordi at så skal jeg kunne alt muligt. Her skal jeg måske danse og det kan jeg ikke, så kan jeg heller ikke være med i det. Der er der, rigtig mange frivillighedsfællesskaber, som ikke kræver at en bestemt kompetence... måske ikke andet, end at du kommer som du er og gerne vil give noget til andre mennesker. Så der kan du lige pludseligt indgå i et fællesskab uden at der er nogle regler.

38:38:

F: Ja. Nu er du jo som sagt ikke på dagpenge længere. Udfører du stadig frivilligt arbejde?

J: hmm gør jeg det.. Ja altså jeg er frivillig... nej det er jeg ikke... Det er jeg lige hoppet af...

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

F: Men har du haft et lønnet job samtidig med at du har været frivillig?

J: ja det har jeg.

F: og det var i dit kor?

J: Øhh da jeg arbejdede hos BoConcept der var jeg frivilligt hos mit kor og hos smukfest, som faktisk var enormt vigtigt for mig.

F: Da du havde BoConcept som arbejde?

J: Ja...

F: hvordan kan det være?

J: Der havde jeg det mega skod... Det var en hård sommer og jeg var endt i det her arbejde som jeg ikke var særligt glad for (5 sek). Det var bare... Noget rigtig hø og det var bare super vigtigt for mig at jeg kunne være medhjælper med mine venner **og have det her fællesskab som virkelig boostede mig i den periode hvor jeg virkelig følte mig alene og forvirret og var et sted hvor jeg ikke var glad for at være. Så kunne de her uger som frivillig med mine venner virkelig gøre en forskel... Det her med at have noget positivt i alt det her, man bare synes var noget lort.**

F: Så det blev et lyspunkt.

J: Ja.. Og det er jo også det at det kan... Altså hvis man har et arbejde som man er ked af at være i... også have noget ved siden af som er vigtigt for en... Jeg tør slet ikke tænke på, hvis jeg ikke havde haft mit kor... den frivillighed og de timer jeg lagde i det... hvis jeg ikke havde haft det, i de perioder hvor jeg havde det allerværst, så tør jeg slet ikke tænke på... her havde jeg jo et fællesskab jeg kunne møde op til hver uge... også noget sikkert... I mit liv... noget fast i alt det her usikre noget man hele tiden er i. **Her er der nogen der stiller spørgsmålstejn ved, hvis jeg ikke er her.**

41:37:

F: Det frivilligt arbejde du lavede under din ledighedsperiode... Kan du se en direkte forbindelse til det job du har i dag?

J: Ja... jeg er nok også meget sådan en... spirituel... Jeg hader at bruge det ord... Men jeg har det sådan, at ting hænger sammen om man vil det eller ej... Så jeg synes, at når du laver noget som løfter dig, og som gør dig glad, og som giver dig selvværd og selvtillid tilbage og at du føler at du er en del af noget og du føler at du laver noget, der giver mening. Så giver det jo også dig det overskud at du ender i noget som du er glad

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

for. Og at du så ender, de steder du gerne vil hen. Og det er jo måske også hele pointen... at de frivilligt jobs jeg har taget... Det gør jeg jo selvfølgelig fordi at det gør noget godt for mig. Men jeg har jo ikke været sådan... hvis jeg tager det her frivillige arbejde, så får jeg sikkert et job. Det er jo alt sammen indirekte... Hvis jeg har det godt og de her ting, gør noget godt for mig... Så må det også bringe noget godt i den anden ende. Om det så er i et job eller ej.. Men selvfølgelig er der forbindelser omkring at noget omkring det frivillige arbejde jeg har lavet er indenfor kultur og kommunikation og det er jo også de opgaver jeg sidder med i et lønnet job i idag. Så de her ting er jo med på mit CV og det vil jeg da tro at det også at en indflydelse på dem der læser mit CV og snakket med mig til en jobsamtale... at jeg har lavet de her ting og hvad de her ting har betydet for mig... og gjort mig til som menneske og udviklet mig... Det er jo derfor man sidder som det menneske som man er i dag. Så selvfølgelig har det en indflydelse..

44:06:

F: afsluttende snak

4. Interview Mathilde

Interviewsted: Hjemme os mig i Aarhus

00:00- 34:02

F: Vil du starte med lige at sige dit navn, alder, uddannelsesbaggrund og beskæftigelse?

M: Ja, Jeg hedder Mathilde og er 29 år og bor i Aarhus. Jeg har læst en kandidat i designledelse en cand.mag. ved Syddansk universitet i Kolding og har også en BA i design, kultur og økonomi og blev færdig i 2016 og lige nu arbejder jeg i en børnehave og har gjort det siden august og bliver der i hvert fald indtil slut maj.

F: okay

M: Er der mere du skal vide?

F: Øhh nej, det er rigtig fint. Nu er du så i arbejde. I interviewet vil jeg spørge lidt ind til hvordan det var at være på dagpenge og lave frivilligt arbejde. Så du må gerne prøve om du kan genkalde dig de følelser du havde den gang, da det jo selvfølgelig ikke er en situation du er i lige nu.

F: Mit første spørgsmål går på at høre hvornår man er frivillige i din optik?

M: mhhm åhh ja.. Jeg har diskuteret det med nogle folk engang i mellem, fordi der er lidt blandet meninger omkring hvornår man gør noget frivilligt.

F: ja

M: Men jeg synes at frivillige fås i mange forskellige former og størrelser. Øhh jeg synes at frivillighed er noget du gør uden at få betaling i kroner og øre. Øhh så det er ikke en direkte byttehandel. Det er fordi jeg synes at det er lidt svært, fordi at man snakker omkring festivals frivillige, og der få man jo i princippet et arbånd igen. Det er lidt anderledes en humanitær frivillighed. Men stadig så gør man det, hvor der ikke er betaling for det. Så jeg synes det er lidt en smadre blanding. Men et eller andet sted... Noget man gør, fordi man gerne vil hjælpe andre. Så det er egentligt mest der, festivalen ligger mest på en side.

02:44:

F: Ja okay. Så noget man gør for andre og...

M:... Uden betaling. Ja. Hvis man kan sige det kort.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

F: Mhh. Hvordan opfatter du andre folk som laver frivilligt arbejde? Har du nogle tanker omkring det?

M: Altså jeg synes tit at det er sådan lidt overskuds mennesker.

F: mhhm ja okay.

M: Altså hvis man laver meget frivilligt... Altså jeg synes at der tit er meget at se til og at man egentligt har nok i de ting man skal... også derudover at skulle være frivillig. Øhh jeg synes også at der er mange frivillige tjanser, som efterhånden er meget krævende og hvor... jeg ved ikke om det er fordi at der er så mange som gerne vil være frivillige, men der bliver egentligt stillet ret mange krav. Altså nu.. Jeg har jo kigget... Altså også af det frivillige jeg har lavet... Men jeg har også kigget på andre ting. Der var fx noget hvor de krævede at man var der 10 timer om ugen og man skulle binde sig for to år eller sådan noget. Og det var lige da jeg blev færdig. Altså, men kan jo sige at man ikke kan binde sig for to år, men det var svært som nyuddannet at føle om man kunne binde sig til to år. Altså, selvom det er jo ikke reelt at man skal, men når de ligesom skriver det, så synes jeg også at man binder sig å en eller anden måde. Øhh og når man så kommer som nyuddannet og havde en forventning om at få en job rimelig hurtig, også havde det været meget at skulle jonglere 10 timer om ugen, plus et fuldtidsjob.

F: Ja

4:20:

M: Altså.. så jeg tænker... Altså der er jo mange der gør det... Så jeg tænker, at der er en eller anden super faktor over det.

F: øhh det ligger lidt i forlængelse af noget af det, du allerede har sagt, men hvilken værdi tillægger du det at være frivillige?

M: Altså, det er der ved at være frivillige... Det gør.. Der synes jeg, at man hjælper andre, fordi at man gerne vil gøre noget godt for andre. Øhh og derfor er det også sådan en menneskelig conneting, altså... Man giver noget personligt og får noget personligt igen... Og jeg synes også... Altså det jeg har lavet, er jo også noget hvor jeg selv har lært noget, ved at give noget.

F: Ja.

M: Hvad var det at du spurgte om?

F: hvilken værdi du tillægger det at være frivillige?

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

M: Øhh Jamen hvad tillægger jeg? Jeg tror det er det der med (5 sek) at tænker på andre og hjælpe andre der hvor man har lidt ekstra man kan give af.

F: Ja

M: Altså jeg har jo søgt job siden jeg blev færdiguddannet og noget af det frivillige jeg har gjort, var jo også fordi... med sigte på at det kunne hjælpe mig og være god erfaring og for at finde et job... Ligesom for at skabe kontakter.

F: Okay så for at oprette et netværk?

M: Ja, altså det var jo både for ham jeg arbejde for.... Altså for at skabe en kontakt med ham og for at få den erfaring jeg kunne få ud af det og samtidig fordi at han havde et stort netværk som også blev sat i spil undervejs. Øhh så at det var en god erfaring på CV'et og at det ligesom forhåbentligt kunne have skabt noget. Men det aldrig noget der blev til mere end et par samtaler. Men det er jo også en start i den proces kan man sige.

F: ja helt sikkert.

06:34:

F: Nu vil jeg spørge lidt ind til din frivillighedstid. Øhh hvor har du været frivillig henne?

M: Altså i forbindelse med min ledighed?

F: Ja.

M: Jeg var nede ved... hvad hedder det... Herning... Ved universitetet i Herning. Der havde de en entreprenør og innovationslinje som handler meget om iværksætteri og om at starte virksomhed. Øhh og de har så et hus tilknyttet hvor dem der så har nogle ideer de arbejde videre med, kan få vejledning og sparring. Og der var jeg så nede og skulle hjælpe to grupper som var i gang med at opstarte deres virksomhed og ja.. skulle komme med sparring til det de ligesom havde og til hvordan de ligesom skulle gribe det an og hvordan de skulle komme videre med det på markedet. Og det var så i forbindelse med en der hed Oluf, som arbejde dernede og var ham jeg havde kontakten. Han ville gerne have mig med, sådan ved siden af ham, da jeg ligesom havde en anden viden og baggrund end ham og kunne komme med noget andet.. ja.. indspark til dem. Så det var to studiegrupper jeg skulle give vejledning og sparring.

F: Hvor længe var du tilknyttet det projekt?

08:30:

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

M: Jamen det var jo sådan... det forløb over et år tror jeg, hvor jeg så var nede at have... Der har jo været lang tid imellem jeg har været nede hos dem og have møde med grupperne. Men så har vi haft et møde på 3 timer, hvor jeg så har sparret med dem. Også har der været lidt kommunikation over mail, men det har hovedsageligt været de møder. Der var været en tre stykker, men hver af grupperne.

F: ja okay. Hvad gav dig lyst til at træde ind i det her projekt.

M: I det her projekt? Mhhmm Altså det var jo en kombination af en mulighed som lige pludseligt bød sig fordi jeg var kommet i kontakt med ham der gennem min jobsøgning. Øhh også at jeg synes at det var ret interessant det her med iværksætterier og det var meget med design. Altså det var møbeldesign. Altså nogen som gerne ville lave møbler. Det var spændende at komme ind og høre hvordan de gjorde og hvordan de gik til det også sådan for mit eget perspektiv. Også og så for at udfordre mig selv egentligt fordi jeg synes at det var ret grænseoverskridende at skulle sidde og vejlede andre i noget som jeg ikke følte at jeg vidste særligt meget om, men som jeg på papiret burde kunne gøre.

F: Er det fordi det ligger sig op af din uddannelsesbaggrund?

10:20:

M: Min uddannelse handler meget om forretningsudvikling og design. Så på den måde ligger det godt i tråd med det og også indenfor iværksætterier. Så jo, det kan man godt sige ligger i forlængelse af det.

F: Mhhm okay. Hvad var dine forventninger da du startede?

M: Da jeg startede? Hmm Jeg havde vist ikke så store forventninger (hehe). Jeg var meget spændt på at se om jeg kunne udfylde det som der blev forventet af mig i den rolle... ja jeg ved det ikke.. altså jeg så det lidt som om at nu skulle jeg ned og gøre en forskel for de her studerende og ligesom gøre noget som kunne hjælpe dem.

F: Så du havde en forventning om at du skulle gøre en forskel.

M: Ja, jeg havde en forventning om at jeg skulle give dem noget konkret de ligesom kunne bruge til noget. Og hjælpe dem på vej videre.

F: Ja okay. Havde du andre forventninger? Havde du nogle forventninger om hvad de kunne give dig?

M: Altså jeg havde jo den forventning til ham Oluf jeg arbejdede sammen med at... jeg havde troede at han måske havde hjulpet mig til at få et job. Eller fik hjulpet mig til at få nogle kontakter... og det gjorde han også... Øhh altså jeg var jo både til samtale og jeg også rundt og hilse på... Det var sådan et innovationshus hvor er mange nystartede virksomheder, så jeg var også rundt og snakke med nogle af dem som lå indenfor

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

mig felt og fik givet mine kontakter. Altså det havde jeg en forventning om. Og det var også lidt det der var givet... Altså jeg kunne komme derned og hjælpe også kunne han også lærer lidt mere om hvem jeg var for at se hvor det gav mening.

F: Ja okay super. Hvad giver det dig... eller hvad gav det dig at være frivillig?

12:38:

M: Altså det gav... altså sådan i forhold til at jeg var jobsøgende var det nogle ret gode dage når jeg var dernede, fordi det gav ret meget energi og gejst for noget, fordi at der var nogen der var så meget oppe at kører over deres virksomhed og der var noget motivation og sådan noget tro, som man godt selv kunne mangle lidt i sådan en jobsøgnings proces hvor der var en masse nej'er og der ikke var særligt meget der så optimistisk ud på den måde. Også kom man ned til nogle studerende som troede på, at det bare var det her de skulle og nu skulle de bare lige finde ud af hvordan de skulle gøre det. Det gav ret meget energimæssigt og begejstring og jeg synes også at jeg lærte ret meget om at de havde en anden tilgang til det iværksætter, hvor jeg også lærte at måske skal man bare springe ud i det uden at tænke alt for meget over det... nogle ting, som jeg måske selv var tilbageholdende med. Øhh og kan bruge engang, hvis jeg får lyst til det.

F: Så det gav dig noget energi at være sammen med mennesker som..

M: Ja, altså det gav... Det gav mig både energi personlig og sådan... glæde... ja.

F: hvordan gav det dig glæde?

M: Fordi at jeg var sammen med mennesker, som var begejstret og motiveret for det de gjorde og det smitter på en eller anden måde af. Og at man også føler at man bidrager med noget. Jeg følte også at.. jeg var jo ræd for om jeg kunne bidrage nok, men jeg følte at jeg var med til at hjælpe dem og jeg kunne ligesom komme med mit syn på tingene og så kunne de tage det eller lade være men det var i hvert fald et indspark som de måske ikke selv havde set.

14:42:

F: ja.

M: Og det er jo ligesom også ret rart at føle det i sådan en proces. Altså at føle at man kan være med... altså at man kan sige nogen som bliver vægtet højt.

F: Det kan jeg godt forstå. Hvad var vigtigt for dig i det her projekt? Hvad var vigtigt for dig, for at du skulle bruge din fritid på det?

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

M: Det en vigtigste grund til at jeg var der, var jo helt sikkert håbet om at det kunne hjælpe mig til at få et job. Så det var ligesom som motivationen til at gøre det. Sådan... til at starte med... øhh og det var det jo også undervejs... Altså håbet om at det kunne skabe noget netværk og prøve at gøre noget andet i forhold til at være jobsøgende med et skrive jobansøgninger.

F: Så det var vigtigt at der ligesom var noget...

M: ja, altså jeg tror at hvis ikke hvad været relevant for min jobsøgning, så havde jeg nok ikke gjort det. Set i bakspejlet havde det nok været en god ide, fordi at det gjorde... Altså det var godt til mig at gøre det. Men det var helt sikker i håbet og troen på at det ligesom kunne hjælpe mig videre... altså sådan jobsøgningsmæssigt, som jo var det store dilemma i mit liv.

F: Ja.. var der på noget tidspunkt mens du var tilknyttet det her projekt, at du... altså hvor at du ikke havde lyst til at være der.. altså hvor du ikke havde lyst til at arbejde frivilligt?

16:37:

M: hmm

F: eller også bare generelt hvis du tænker tilbage på din dagpengeperiode.

M: Altså nok ikke så meget med frivilligheden på denne her måde. Men jeg ved ikke om det er frivilligt, men praktikker og løn tilskud, hvor man jo ikke arbejder frivilligt, men på en måde føles det sådan, da man får det samme som man ville gøre på dagpenge alligevel og der har jeg godt kunne føle nogen gange at... nu vil jeg altså gerne betales for mit job og nok også følt en lidt mere ligestyldighed overfor det jeg lavede, fordi... det var jo gratis.. Så man kunne ligeså godt tage det. Og det synes jeg godt kunne være svært undervejs... altså... ja... (5 sek) Man var der og skulle hjælpe med noget, men nogle gange var man meget i tvivl om hvor meget pris de satte på det og hvor meget værdi de lagde i det man lavede.

F: okay og det kunne godt give dig en træls følelse eller en følelse af at.. altså en sådan demotiverede følelse eller hvad?

M: Ja altså, det kunne godt give sådan en... nej... altså... jeg tror bare, at fordi man sådan jagter et job og at komme videre, så føles det bare.. Så føles det bare som om at man ikke kommer videre og man kan ikke rigtig... Altså de vil gerne have ens arbejdskraft når den er gratis, men de ville ikke have den når de skal betale for den.

F: hvad tænker du om det?

M: **Jeg tror at det gør en meget kritisk omkring en selv, da man jo så ikke er værdien værd. Når de kun vil**

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

have det, når det er gratis, men når de skal betale for den, vil de ikke have den. Sådan får man det med tiden. Efter et par praktikker og løntilskud når man en følelse af at have arbejdet nok gratis, eller sådan. Nu må det være nok... det ved jeg ikke om det er, men ja. (fælles grin)

19:00:

F: Er der så omvendt nogle tidspunkter hvor du havde har haft mere eller mindre lyst til at lave frivilligt arbejde? Er der noget der kan påvirke det aspekt?

M: Altså der er jo både.. altså det kan være svært at jonglere når der er så meget andet man skal i forhold til dagpengesystemet med ansøgninger og sådan noget. Jeg tror reelt ikke, at det er så meget det man skal, men det fylder meget psykisk det man skal. Det tager nok meget længere tid det man skal end det burde fordi det fylder så meget psykisk. Jeg føler at dagpengesystemet er meget kritisk og at se ser på en som om at man bare prøver at snyd, men alt det man kan. Og det bliver... det sætter på en eller anden måde en... Det bliver en sådan meget negativ spiral man kommer i. og der synes jeg at det kan være svært at få begge ender til at nå sammen... at føle at man har overskud og energi til at lave frivilligt arbejde, men omvendt så har det også været det der har været bedst for mig. Fordi det at gå derhjemme og være på dagpenge og sende ansøgninger og bare være mig selv, det er ikke særligt godt for mig... Altså sådan psykisk.. Det tager ret hårdt på mig.. Det har egentligt været bedre for mig at skulle noget og skulle afsted til nogle ting og have noget at komme afsted til. Både for at have noget socialt med andre mennesker, men også føle at man gør noget og bidrager med et eller andet.

F: Okay, så at føle at man gør noget og føle at man bidrager med noget... det er noget et frivilligt arbejde kan gøre for dig?

21:21:

M: Ja det synes jeg. Også det sociale.. også tror jeg... bare sådan jobsøgningsmæssigt, at det er med til at holde det vedlige man kan. Så man føler ligesom også at man får prøvet kræfter med det. Nogle gange er det måske omvendt... altså at det ikke har en skid med det at gøre... men at man bare gør noget og er et menneske. Ens liv kan handle meget om jobsøgning, så jeg tænker, at nu var mit frivillig arbejde meget i relation til min jobsøgning, men jeg overvejede meget om jeg skulle lave noget andet frivilligt, altså at være besøgsven og sådan noget... egentligt for at gøre noget helt andet.

F: med hvilken forventning?

M: Altså det jeg kiggede meget på, var et job som besøgsven hos en ældre, eller gåture med ældre. Det handlede egentligt bare om at gøre noget andet. Det var lidt i relation til at jeg godt kan lide ældre

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

mennesker og lige havde mistet mine egne bedsteforældre. Så passede det egentligt... jeg overvejede det ret kraftigt for at have en relation til ældre mennesker og den kontakt man har med dem... (3 sek) Men jeg gjorde det aldrig, fordi jeg ikke kunne overskue at binde mig til det. Selvom at jeg egentligt på papiret havde tid nok til det.

F: Ja det kan være svært. Vi har allerede været en smule inde på det, men kan du prøve at beskrive hvad det frivillige arbejde betød for dig i din dagpengeperiode?

M: øh... det betød at jeg kunne bruges til noget, at jeg i bund og grund kunne bidrage med noget og at der var nogen som gerne ville have mine... bruge mig til hjælp.

F: Var det en følelse du havde meget i din dagpengeperiode, at du ikke kunne bruges?

M: Ja jeg synes... altså det bliver det nemt fordi du bare får en masse nej 'er. Man er nogen 1 ud af 300, så chancen for at blive valgt er også sindssygt lille, men når man bare sidder derhjemme og bare søger og søger og søger, så bliver det bare et nej, nej, nej, nej man får og det bliver til sidst bare meget personligt på en eller anden måde. Og sådan at... man ikke er god nok. Jeg synes, at man i processen bliver bedre til at ligge det fra sig og holde det meget op på fakta, fordi at det i staten bliver meget personligt og det er hårdt synes jeg at få så mange nej 'er. Så den bekræftelse i at man kan noget og at det er spændende det man laver, gav ligesom en eller anden gejst.. at man nok skulle finde sin plads, når man lige fandt den rette hylde.

F: okay

25:04:

M: Så gav det mig noget, at jeg havde noget jeg skulle afsted til. At jeg ligesom fik et break fra den traditionelle jobsøgning hvor det forgik på... altså jeg følte stadigvæk at det var en del af min jobsøgning, men det var noget andet, som ikke var så jobsøgnings agtigt.

F: Det kan jeg godt forstå. Hvordan havde du det sådan generelt set under din ledighedsperiode?

M: Jeg havde det ikke så godt. Jeg synes det var... det er meget hårdt at være ledig. Og jeg synes jo også at... man ligger meget pres på sig selv og der er meget pres fra omverdenen og der er... der er mange frustrationer...

F: når du siger pres fra omvendende, er det så fra systemet eller er det familie og venner?

M: Jeg synes både at der er fra systemet fordi at, hvis man ikke finder et job så er det fordi at man ikke gør det godt nok eller fordi man skal gøre det anderledes... eller... så skal man bare kæmpe lidt mere. Og jeg

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

tror fra familie og venner... det er jo ikke fordi at jeg føler at der er særlig mange som er direkte kritiske, men når man er i en situation i sit liv hvor at man føler at man burde gøre noget bedre eller at man burde have fået et job man ikke har, så det at alle folk er venlige og spørge ind til det, er bare ikke sådan særligt rart fordi at man skal sidde og fortælle hver gang at... og man kommer hurtigt til at undskylde sig selv. Så det er ikke fordi at jeg tror... altså der er noget af omverden der er kritisk, fordi de kan ikke forstå at det er svært at få et job, fordi der er jo et job til dem som gerne vil arbejde. Men generelt synes jeg at der er forståelse, men ikke rigtig forståelse. Familie og venner vil gerne forstå, men jeg tror ikke rigtig at man kan forstå det før man har prøvet hvordan det er.

F: Så du havde det ikke så godt?

M: Nej, jeg havde det ikke så godt. jeg synes det var meget hårdt... altså man skal planlægge sin tid meget og strukturerer sig meget.. øhh jeg synes at jeg havde tendens til bare at hænge i at jeg skulle søge job 24/7 og det skal man jo i princippet ikke, fordi at man også skal holde fri. Så man skal kunne ligge det fra sig og det er enormt svært, når man ikke at et møde og gå-hjem tidspunkt i sin kalender.

F: Ja for søren

M: Så på den måde tror jeg egentligt at man bruger... eller jeg brugte i hvert fald meget tid på at stresse over det, også ikke rigtig komme i gang.

F: hvad gjorde det ved din selvopfattelse i den her periode?

M: Det har helt sikkert svækket mit syn på mig selv og det har jo også... mine egen evner til ting... Altså det har gjort at jeg har gået til psykolog fordi at jeg har haft det svært og jeg har... altså jeg var meget ked af det, og havde starts depression halløj, som helt sikkert er i relation til at være jobsøgende og jeg tror meget af komplekset af at være et sted i dit liv hvor man endelig er færdig og nu skal man bare have et job også kører det på skinner. Det er jo ligesom det man har arbejdet hen imod i så mange år, også står man ved målstregen også kan man ikke rigtig kommer over. Også bliver man i tvivl omkring alt i sit liv og hvad skal der egentligt ske og har det hele til genovervejelse. Man tvivler egentligt hvad man kan tvivle på. Også omvendt... Så det har været en sindssyg hård ting, men jeg har virkelig også lært meget om mig selv og også om hvad er det der er vigtigt. Jeg har min uddannelse og jeg vil gerne noget i relationen til det på et tidspunkt, men jeg ved ikke helt hvordan. Øhh og det har jeg også arbejdet med at acceptere og fundet ud af, at det kan godt være at jeg har taget en lang uddannelse, men det er ikke sikkert at jeg skal bruge den til noget, selvom at det gør lidt ondt... Det der er vigtigt er at finde noget der gør mig glad også man jeg finde ud af hvad det er. Og det har jo været dagpenge tiden der har været grund til det, fordi det har... Det kan godt være at det havde været anderledes hvis jeg havde fået et job i starten hvor det ligesom bare kørte

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

derud af. Men jeg tror da også at det er fordi... Det er jo klart at jeg har tvivlet på mig selv og om det er det jeg kan finde ud af og om det er det jeg er godt til, når ikke kan få et job.

F: okay, nu er du jo ikke på dagpenge mere, udfører du så stadig frivilligt arbejde og i så fald, er det det samme?

M: Jeg er ikke længere tilknyttet det projekt, og det stoppede jeg faktisk med inden jeg rød af dagpengene. Men det var egentligt fordi at ham jeg hjalp dernede, han fik nyt job så han stoppede. Det var ham jeg ligesom hjalp som frivillig mentor, som det var i relation til det, at vi stoppede det.

F: Hvordan havde du det med det? Altså havde du stadig en forventning om at han kunne hjælpe dig da du fik at vide at han stoppede?

M: Neeeeej, jeg havde haft følelsen af at det var ved at ebbe lidt ud i sandet fordi der var ikke så meget kontakt som der ligesom havde været og sådan... Så jeg havde føles af, at der var noget i gære.. om det så var projekterne der var ved at stoppe, det havde jeg ikke lige helt.. men det gav god mening da han fortalte at det var fordi at han havde valgt at gå selvstændigt. Så det har jeg ikke. Så lige nu har jeg faktisk ikke noget frivilligt..

F: Nej okay. Det at du var tilknyttet har det en påvirkning på dit nuværende job?

Nej det tror jeg ikke at det har... man kan sige at lige nu arbejder jeg jo med noget meget anderledes men jeg kunne forstille mig... at på baggrund af det frivillige arbejde havde jeg overvejet om jeg skulle blive vejleder eller sådan noget studievejleder fordi jeg egentligt synes at jeg var ret god til sparring og til at give sparring. De fortalte hvordan det var også kunne jeg ligesom give noget sparring også kunne de slev arbejde videre med det. Men det ping-pong med at jeg ikke lagde svarende i hænderne på dem, men mere at jeg kunne sætte gang i nogle tanker, det gav en ide om at det kunne godt være at jeg skulle gøre sådan noget...

F: Går du stadig med de tanker?

M: Jeg er gået lidt fra det igen, men det er da noget jeg overvejer lidt, men det er mest som vejleder, fordi jeg har ikke lyst til at undervise. Men hvis det går den vej, er det ihvertfald på grund af det, fordi det var ikke noget jeg havde overvejet før.

F: Nej okay. Det er også meget interessant. Men Mathilde, jeg har faktisk ikke flere spørgsmål.

Afslutnings snak.

5. Interview Anja

Sted: Dokk1 Aarhus

Tid: 00-25:48

00:00

F: Vil du starte med lige at præsentere dig selv og sige dit navn, alder, uddannelse, beskæftigede og hvor længe du har været på dagpenge?

A: Ja jeg hedder Anja og er uddannet i Kristendom, kultur og kommunikation og lige nu arbejder jeg som fundraiser for Danske hospitalsklovne og det har jeg gjort lidt over et år nu. Inden da var jeg i dagpengesystemet i et år ca. Og det er så primært i det år hvor jeg har arbejdet med frivillighed, på den ene eller anden måde. Og jeg er 29 år.

F: Super fint. Til at starte med vil jeg spørge lidt ind til dine generelle opfattelser af frivilligheden. Så hvornår er man frivillig i din optik?

A: Altså man kan jo sige, at helt grundlæggende er man frivillig når man ligger et stykke arbejde om man ikke forventer betaling for, i hvert fald ikke når vi taler om penge. Der er jo så mange andre former for alternativ valuta man ofte får ud af at lave frivilligt arbejde. Ofte så er det også bare noget med... især i en storby som det her, at man kan føle en form for rodløshed og at man gerne vil høre til et sted og at man har en fast base, et netværk eller nogle ligesindede som man kan dele et eller andet med. Det kan være noget arbejde det kan være en passion, en tro eller en et eller andet. For mit vedkommende har det egentligt været lidt af det hele. Jeg har været og er stadig frivillig indenfor en frikirke- adventistkirken, hvor jeg har lavet forskellige former for arbejde og hvor jeg også bare er almindelig kirkegænger. **Men jeg bidrager med noget sang engang imellem og jeg oversætter gudstjenester og jeg hjælper også nogle gange til med praktiske ting, såsom om at lave mad til forskellige arrangementer. Og der kan man sige at der er det både for fællesskabet skyld, men også for at få noget åndeligt næring at jeg gerne vil ligge lidt kræfter i det, sådan at jeg ikke bare er passiv modtager.** Der synes jeg egentligt, at det giver noget mere at man er med til at holde sammen på kirken. Og indenfor andre interesseområder så har jeg haft meget med teater og med musicals at gøre og det har så ledt mig ud i at jeg faktisk er aktiv indenfor 3 forskellige musicals og teaterområder. Det ene område, er indenfor teater Katapult som jeg startede med at beskæftige med i en

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

praktik under min uddannelse hvor jeg kom ud som en alt mulig praktikant. Det er sjældent at de sådan har planlagt på forhånd hvad det er for nogle opgaver man skal udfylde der. Så der er det bare med at prøve sig frem og bare med prøve selv at få øje på de steder, hvor jeg ville mene at min tilstedeværelse ville kunne gavne dem..

2:58:

F: Mhhmm

A: Og ligesom vist mit værd på den måde. Det fik så ledt mig ud i at jeg konceptudviklede lidt i deres egne frivillige og det de mest brugte frivillige til der, var som praktisk hjælp i forbindelse med forestillinger på deres teater. Altså sådan noget med at lukke folk ind og ud, gøre salen klar og sørger for at skuespillerne fik vand i pausen. Der fik jeg hjulpet med at lave lidt struktur på det, og det synes jeg egentlig var en dejlig fornemmelse, at så havde jeg rent faktisk opnået noget... også sådan rent professionelt og indenfor mit studie. Også var det også bare en masse dejligt teater man fik, kvit og frit som alternativvaluta. Det var jo en af grundene til at jeg valgte at forsætte som frivilligkoordinator på det teater selvom min praktik egentlig var færdig. **Fordi jeg simpelthen følte at jeg fik så meget ud af det. Det er jo også en form for identitet ikk?**

F: Hvordan tænker du?

04:04:

A: **Altså nu har jeg ikke haft arbejde i forbindelse med mit studie, så det kan være sådan en lille bitte ting, at gå ind og skrive på sin facebook at hey jeg arbejder faktisk som frivillig koordinator på teater Katapult. Altså sådan lidt for ens egen identitets skyld. Det kan sådan nogle små ting godt være med at gøre noget. Også at sende et signal til andre omkring hvordan man gerne vil fremstå. Jeg sådan en der beskæftiger mig med frivillige og det er ikke alting der skal gå op i penge. Der kan være mangle signaler gemt i sådan en ting. Så det forsatte jeg med efterfølgende. Også er jeg også praktisk udøver på et teater, altså skuespiller på scenen og som sanger. Og der er der også bare et fantastisk fællesskab. Jeg vil vove at påstå at 90 % af den omgangskreds jeg har i Aarhus i dag er er nogen jeg har mødt gennem teater og dem som holde ved. Det fik jeg en meget stærk fornemmelse af dengang jeg trådte ind i den verden, at det er så rart at **møde ligesindet på den her måde og man kan dele sin passion.** Det er også noget man kan forsætte med, fordi hver år er der jo en ny forestilling man kan lave sammen. Det er ikke noget man bliver træt af. Der er det primært det sociale og passionen omkring... altså det her kunstneriske felt som er rart at dele. Så jeg jo så også kastet mig ud i at prøve andre kræfter med det her teater også prøver at lave lidt bagscenen. Lige for tiden er jeg nede på Rose teateret som ligger centralt i Aarhus hvor jeg er stagehand, hvor jeg simpelthen kun er**

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

bagscenen og hjælper med praktiske ting i forbindelse med en forestilling. Ved det samme teater er jeg også korrektur læser på manuskripter. Det er et lille og meget kreativt teater, hvor der ofte er nogen som skriver deres egne stykker, så det er ikke købt ind det hele. Så har jeg også kunne være med i den kreative proces, kan vi forbedre det her dramaturgisk og nu skal jeg stave det rigtig for dig... Det har også givet mig rigtig meget. Jeg føler at jeg kan virke breder inden for det samme felt. Og at jeg får flere kompetencer indenfor teaterbranchen.

F: Er det der du drømmer om at arbejde?

06:43:

A: Altså ja det ville jeg håbe. Men altså ikke på det sidste teater jeg nævnte her, da det udelukkende er amatørteater og det er også sådan at det skal være. Det er ligesom en form for frirum. Nogle gange skal man jo også passe på at blande passioner og det der bliver til et arbejde. Og det er jo også en af grundene til at jeg virkelig drømmer om at lave en masse teater og at have mulighed for at gøre det i fremtiden, så har jeg aldrig satset på det som en levevej, da jeg tror at det vil tage gnisten fra det. Det er jo også noget af det frivilligt arbejde kan ikk? Altså at man kan få afløb for nogle af de ting man godt kan lide at lave og som man gerne vil bruge meget tid på, men hvis man blander penge ind i det, så kan det blive mekanisk på en eller anden måde... gnisten og gejsten kan godt hurtigt blive kvalt i praktiske ting. Så jeg vil gerne arbejde indenfor teater, men så skulle det være på sidelinjen. Det skulle være som fx frivilligkoordinator som jeg har flirtet lidt med på et tidspunkt nede ved teater Katapult også evt. med andre opgaver også. Men gerne i en kombination af forskellige opgaver, sådan så at man aldrig kører helt tørt i det. Det er egentligt ret vigtig for mig, også når jeg fremadrettet skal søge job. Der må gerne være elementer af det jeg brænder for og det jeg synes er sjovt at lave, men blandet med noget andet ikke?

F: Jo

08:34:

F: Ja, nu dækkede vi ret mange af spørgsmålene, det er jo godt. Hvilken værdi tillægger du det at være frivillig? Generelt set?

A: Det sociale i det... men også det at føle at man selv giver mening hvis man skal hive det op på det plan. Altså at man føler at man gør noget godt og at man føler at man gør noget kreativt... men også at man er med til at skabe noget uden at man føler, at det er pengene som driver det. Sådan er det jo ved langt de fleste dødelige jobs... Altså der er jo nok mange af os som gerne ville være helt fri for det ikk? Hvis man

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

bare fik de penge man ellers tjente ved det. Derfor er det jo selvfølgelig en værdi. Det er jo ens dyrebare fritid man kaster i det. Så... [Ja det har helt klart en høj værdi og for mig er det primært det sociale.](#)

F: Så når du skal finde et frivilligt arbejde, så er det dét du vægter højt?

09:50

A: Ja det er det egentligt. Det var ikke sådan det startede fordi jeg kendte ikke nogen, da jeg søgte ind på de forskellige teatre i Aarhus...

F: Kan du huske hvorfor du så...

A: Jamen det var fordi at jeg følte, at nu havde jeg gået i for lang tid uden at bruge mine kreative sider til noget. Der kan man godt føle at man brænder inde med det... At ens flamme dør for ens tidligere passion. Jeg har arbejdet med det tidligere og det er måske også lidt det jeg har haft for øje... at det har jeg fået en masse gode bekendtskaber ud af og det var super sjov at lave og en masse fester som fulgte i kølvandet på det. Så for mig der har de ting bare hængt sammen og ikke rigtig været til at skille ad. Så det er det sociale. Det tænker jeg at det er det samme hvis det havde været fodbold man interesserede sig for. Så ville sporten være den ene ting, men også det der med sammenholdet ikk? Det er der noget opløftende omkring. Jamen det lidt en kombination. Det er svært at dissekere en passion... hvorfor er det spændende... hvorfor er det dét du går efter? Så den del af det kan jeg ikke rigtig forklare. Jeg synes bare at teater er super fedt. Også er det bare en fantastisk energi der opstår når man spiller teater sammen med andre. Det er meget svært at spille teater alene. (Haha) Det er synergien i det kan man sige.

11:32:

F: Når du er det i et frivilligt arbejde, hvad er så vigtigst for dig? Altså hvad skal det indeholde?

A: [Det sociale, men jeg kan også godt lidt at se at der er et produkt som der bliver færdigt. Sådan at det ikke bare er noget lala det hele. Der er en fin afmåling af, hvordan man lige giver det en skalle...](#) Det er jo også hårdt engang imellem og der er det jo også vigtigt at man beslutter sig for, at når man går ind i frivilligt arbejde... altså at man gerne vil det. Også selvom det ikke altid er sjovt. Det er jo nogen gange det, der er det svære område når man står som frivilligkoordinator. Hvordan skal man tvinge nogen til at... man kan jo ikke sige "så får du ikke din løn". Men man skal jo vide, at det nogle gange godt kan være svært og godt kan være hårdt. Det skal man være villig til at tage med. Men man jeg jo i sidste ende også føle at det har været det hele værd. Når man dertil hvor det ikke rigtig går op, jamen så er det måske på tide at finde noget andet man brænder for. Der skal jo ligesom være en gejst for det, der også gør at man har lyst til at kæmpe sig igennem de svære perioder. Jeg har da ikke været på en eneste forestilling hvor der ikke har været krise.

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Altså hvor instruktøren har stået og revet sig i håret og tænkt at vi når det aldrig nogensinde og hvor man har fået skældud for at man nu har taget en scene om 4 gange og man kan det stadig ikke. Der er det da altid sådan lidt.... Hvorfor er det at jeg laver det her... nårh ja, det er fordi at i sidste ende er det super sjovt. Men det skal man være villig til at tage med og det er jo så også af det der ender med at opløfte når man så når til præmierne og man har solgt en masse billetter... At man har været igennem sådan en rutsjebanetur og at man ikke er kommet let til det hele. At man kan mærke at man har brugt nogle kræfter på det, som man så får sendt tilbage igen.... Nu kan jeg faktisk ikke huske hvad dit spørgsmål var? (haha)

F: Det var, hvad der var vigtig for dig i et frivilligt arbejde. Hvad kan gøre, at du ikke har lyst til at lave frivilligt arbejde?

13:43:

A: Dårlig stemning. Det er jeg generelt ikke særligt god til. Selvom at jeg godt kan lide den der rutsjebanetur så... Jeg føler at den hører til ved at det nogle gange skal være svært og andre gange skal det være let. Så bryder jeg mig ikke så meget om hvis bølgerne går for højt. Man kan også være for mange passioneret mennesker, hvor alle går super meget op i det og alle har en mening omkring hvordan det skal forgå.., for mange kokke fordærver maden. Det kan godt give en stemning af at dræbe det sjove. Der har jeg lidt en tildens til at bakke ud nogle gange. Måske ikke permanent, men jeg har da prøvet at være på en opsætning hvor der har været for mange kokke og hvor det ikke har været givet på forhånd hvem det er der bestemmer. Der kan jeg hurtigt mærke...uf.. der har jeg egentligt ikke lyst til at være. Også er det, at man tænker, at det er ikke det værd. Så er det ikke sjovt for nogen og det er heller ikke forløsende for nogen. Hvis man ikke har en fornemmelse af at det lige er en bakketop man skal over, men hvis man også mister sigtbarheden og tænker, at det er måske bare de forkerte mennesker i en forkert kombination og ikke har kemi til at lave et teaterprojekt. Det kan i hvert fald godt få mig til at tænke, at så skulle jeg måske noget andet jeg skulle bruge min tid på.

15:38:

F: Hvis du tænker tilbage på din dagpengeperiode, hvordan havde du det med frivilligt arbejde i den periode?

A: **Jamen der var det meget noget med identitet som jeg også tale om før... altså at få bevaret den.** Også kan jeg også bare godt lide at være aktiv og jeg kan bare godt lide at have forskellige projekter i gang. Det er også kedeligt bare at sende ansøgninger hele tiden. Så der har jeg udnyttet den frihed og den fritid det

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

fører med sig og være på dagpenge... Hvad var det du spurgte om?

F: Hvordan du havde det med frivilligt arbejde...

A: nårh ja... Så vokser det jo selvfølgelig også i betydning, når det er det man har at gøre godt med. Men for mig er det smeltet lidt sammen med min fritidsinteresse. Så er der tilfældigvis bare noget arbejde i interessen. Så særligt i den periode har det betydet rigtig meget. Det kan jo godt være lidt ufedt at.... "nå, hvad laver du så?" jamen jeg er bare på dagpenge. Den lyder sådan lidt flad. Men man selv kan vende den til, nu skal du høre jeg laver, det og det og det. Så kan man også fjerne lidt fokus... det kunne også godt være fedt at sige at man havde et betalt job ved siden af, men hvis det ikke er muligt, så er der en masse andre spændende ting man kan snakke om i stedet for. Det har jeg også hørt fra mange andre. Altså er inde fra teaterbranchen der er der mange som har valgt at tage en kreativ uddannelse, der er bare mange indenfor det humanistiske felt som kæmper lidt længe med ledighed. Det er noget jeg er blevet at bekræftet i fra mange, at det det betyder altså meget... også en for ens selvidentitet, at man har det at kunne binde sig op på og dedikere sig til, når det ikke kan være anderledes, skulle jeg til at sige. Så der har det i hvert fald betydet rigtig meget for mig. Det er måske også derfor at jeg synes at det er svært at give slip på selvom at jeg er fuldtidsbeskæftiget nu og synes at det kan være svært nogle gange at finde tid til at trække vejret. Men der er jo et eller andet der gør at jeg synes det er det værd. Det er jo også lidt en undskyldning, kan man sige, for at holde sine venskaber vedlige. Altså de fleste har jo en travl hverdag og nu er jeg også kommet op i en alder hvor de fleste har eller i hvert fald begynder at tænke på at få børn og familie og en masse andre ting, som går det svært at sige skal vi ses i morgen. Men hvis man har et teaterprojekt hvor man ved, at vi ses hver onsdag aften... Så ved man at vi kan holde det vedlige på den praktiske måde, samtidig med at vi beskæftiger os med noget vi synes er interessant. Det er jo også det, jeg bruger det til nu... at holde nogle venskaber vedlige og sørger for at vi har tid til at se hinanden.

F: Det kan jeg godt forså. Hvilken betydning havde dit frivillige arbejde for din i den periode?

A: Jamen så havde jeg noget at stå op til og måske ikke sådan bogstaveligt talt og så alligevel lidt... At man laver en plan for ens dag eller uge. Der har det fået lov til at betyde at der er en struktur og det betyder meget for mig. Der er mange som klarer sig fint uden det, men jeg kan egentligt godt lide at have en liste over ting jeg skal og projekter jeg skal have nået som man kan sætte flueben ved efterfølgende. Det synes jeg er meget tilfredsstillende og det synes at jeg alle mine frivillige projekter er med til at fylde den liste ud og give mig noget at gribe fat i.

F: Hvordan havde du det i din ledighedsperiode?

19:58:

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

A: Jamen det har været lidt blandet... Der har de her frivillighedsting været lidt en trøst kan man sige. Når man føler at hele systemet er imod en og måske også kan blive presset ud i og fx så søge jobs indenfor irelevante felter. Jamen så kunne bruge det som en form for trøst. Selvom at jeg skulle få det her nederen job som jeg egentligt ikke giver at have, så ville jeg i det mindst have det her at glæde mig til efter at jeg har fået fri. På den måde, der har det været lidt nedture med det. Og måske også fordi at det ikke er en afgrænset periode om er givet på forhånd. Man aner jo ikke aldrig hvornår det der jo kommer dumpende ned i hovedet på en, eller at en af de her hundrede ansøgninger giver pote. Det er nok det jeg synes der har været sværest at forholde mig til, da jeg ikke vidste hvornår det fik ende. Det er jo nok også den måde jeg er indrette på. Jeg kan jo godt lidt systemer og vide hvad jeg skal og hvornår. Det er jo nok af det svære ved det, hvis man gerne vil kunne ligge en langsigtede plan. Men igen, kæmpe trøst så at vide, at de interesseområder jeg valgt mig altid vil være konstante og altid vil være der, uanset min jobsituation. Så ja, en trøst med understregning.

21:45:

F: Havde det en påvirkning på din selvopfattelse i ledighedsperioden?

A: Altså at jeg havde mit frivillige arbejde? Jamen det havde det. Nogle gange har jeg også benyttet mig af det psykologiske redskab og give mig selv en peptalk hvis at jeg synes at jeg har en rigtig trist dag, hvor jeg bare synes at det hele er lidt ærgerligt og der var afslag på en ansøgning igen, igen. Så man kan man lige kigge sig selv i spejlet og sige "hey, det og det og det kører rent faktisk for dig". Så på trods af alle de her ting, så er der andre der har mere at græde over end dig. Så ja, på den måde.

F: Nu er du jo i arbejde og du udfører jo stadig frivilligt arbejde som du har fortalt lidt om. Har dine tanker omkring dit frivilligt arbejde ændre sig efter du er kommet i lønnet job?

22:49:

A: Nej det betyder det samme for mig, men der har jeg af tidsnød være nødt til at skære lidt ned på det. Jeg har kunne mærke at... nu spillede jeg fx med i Vilhelmsborgs festspil for 4. år i træk sidste år, og det var det første år, hvor jeg havde et fuldtidsarbejde oveni og der fandt jeg virkelig ud af hvor mange kræfter jeg lagde i det, sidste år hvor jeg havde resurserne til det. Der fungerer der bare ikke helt på samme måde i år. Det var lidt svære at give mig selv fuldt ud fordi det skulle koordinere med arbejdstider og jeg skulle tit direkte fra arbejde også ud af spille forestilling ind til og så op på arbejde igen. Det blev lidt stramt. Der blev glæden også lidt presset i det. Fordi der var bare nogle af dagene hvor jeg egentligt bare gerne ville hjem under dynen selvom jeg elsker at lave forestillinger. Men det tappede mig for resurser. Det var jeg selvfølgelig ked af at jeg fik det sådan, men det var jo også en indikator for hvor mange timer man har i

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

døgnet hvor man bliver nødt til at prioriterer lidt. Men betydningen er den samme, jeg har bare været nødt til at drosle ned.

F: Har det frivillige arbejde haft en påvirkning på dit job?

A: Det er svært at sige hvad det skulle være...

F: Det kan også være at der ikke er nogen.

A: Jo det er der nu nok... Det er jo ikke fordi at jeg ser mig selv som skuespiller når jeg taler med folk i telefonen, men sådan noget med dramatiske virkemidler og bevidsthed omkring stemmeføring og hvordan man sætter en stemning når man taler, tænker jeg da at jeg har kunne trække meget på indenfor teaterområdet. Og det at kunne skjule hvis man har en dårlig dag. Hvis jeg sætter mig for at lyde frisk og frejdig, så er det dét jeg gør. Det er nok mest der, at jeg har kunne bruge det.

F: Men det var faktisk det jeg havde at spørge dig om. Tusind tak fordi du ville være med.

6. Interview Line

Interviewsted: Interviewet finder sted på en cafe i Odense. D. 5 marts 2019 kl. 10:30.

00:00-34:58

F: Vil du starte med at sige dit navn og alder uddannelse og hvad du laver?

L: Ja, Jeg hedder Line og jeg er 28 i nogle dage endnu..

I: Mhmm

L: og jeg har læst en BA i Fashiondesign også har jeg været ude at arbejde og læst en kandidat i kultur og formidling og lige nu er jeg arbejdsløs og erh.. var erh.. arbejde en sæson i Afrika da jeg blev færdig i sommer og så kom jeg hjem i slut... oktober så jeg har været ledig siden november, så det er ikke så mange måneder i princippet.

I: okay

L: Men jeg havde jo ikke rigtig nogen indtægt i Afrika... jeg gik bare i neutral

I: Ja okay.

L: Også faktisk.. erm.. i maj måned, midt i at jeg skulle til at gøre mit speciale færdigt fik jeg en ide, også kom jeg til at bruge en masse af min specialetid på at arbejde med det. Haha.. Som hedder bæredygtig by

I: Ja

L: Som er en online platform som skriver artikler omkring bæredygtige tiltag i Odense og omegn. Det kan være om mennesker, om projekter eller om what ever og det havde jeg egentligt planer om at det skulle gå i luften i juni og jeg havde købt domæne og lavet instagram og havde lavet alt ting også kom jeg til at sige ja til det der job i Afrika også blev det lige sat på pause.. Haha...

F: okay.

L: Men så startede jeg det op lige da jeg landede i Danmark igen og det gik strygende og jeg lavede en artikel hver fredag og jeg havde pisse travlt med det og det var mega sjovt og lige nu er det sådan.. lidt.. det er ikke på pause.. men det går lidt langsommere. Både fordi folk ikke er særlige gode til at svare for tiden, jeg ved ikke om det er sådan en.. vinter ting.. øhh.. Men mit energiniveau har også været sådan lidt "effie".

02:10:

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

L: også altså.. jeg er jo ledig men i gang med at gå selvstændig

F: Okay

L: og det tager også lidt fokus.

F: Er det med det?

L: Nej det er med øhh (4 sek) jeg har faktisk lige købt domæne i går, men jeg laver et kommunikationsbureau, som arbejder både med grafiskarbejde, tekstforfatning, lidt marketing øhh og det er planen at et det skal være non- location based, så jeg skal kunne arbejde fra hvor end jeg har lyst til. Og folk skal bare være med på at det er sådan aftalen er, også er min målgruppe firmaer som gerne vil have noget grafisk eller noget marketingshjælp, som ikke har råd til at have en fuldtidsansat, så kan de bruge mig til et månedligt nyhedsbrev og hvis jeg så har en 5-7 faste kunder, skal det kunne ligge min grundløn også er alt andet icing on the cake, ikk?

F: mhmm

L: øhh og hvis jeg så ikke er i Danmark hele tiden, så er min plan så at jeg skal have nogle flere ind til bæredygtig by, fordi jeg har ikke energi til hver uge at skulle ud og interviewe nogen, skrive en artikel og skulle opdatere alle sociale medier, skulle have nogen til at tage billeder for mig, som jeg har gjort indtil nu. Der skal lige uddelegeres lidt, fordi jeg synes stadig det er en rigtig god ide og folk er positive omkring at komme i avisen og alt muligt skønt, men det er for stor en mundfuld til noget som jo ikke er.. det er jo rent frivilligt.. der er jo ikke nogen indtægt i det.

F: Nej

L: Så det er meget energi at ligge i noget jeg ikke kan leve af, men jeg vil det rigtig gerne og jeg synes at det er rigtig rigtig vigtigt.

F: Ja

L: Ørmm men der er også så mange mennesker som gerne vil lave skrivearbejde og være journalister eller være et eller andet, så jeg tænker godt at jeg kan finde nogen til at sige, at hvis du skal skrive en artikel hver anden måned, det kan folk godt på en A4 side, det vil folk gerne.

F: Ja

L: Siger jeg helt blåøjet, men det regner jeg med.. haha..

04:07:

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

L: Ja det regner jeg bare med. Det er jo også erfaring for folk og hvis de kan en periode af deres liv og hvis de kan.. who knows..

F: Okay

L: Ja, så det næste skridt for bæredygtig by er at jeg skal have det om organiserede kan man sige (3 sek).

F: Var det noget i forbindelse med dit speciale, altså blev det affødt af dit speciale?

L: Nej, altså ørhm (3 sek) altså mit speciale handlede om frihed og identitet haha. Meget humanioraagtigt.

F: Ja

L: Øhh det er helt klart at det er mit eget kommunikationsbureau er affødt af det. Det handler om at hvis jeg vil sidde i Afrika i 3 måneder at arbejde med danske firmaer, så skal jeg kunne det. Og hvis jeg vil sidde på Langeland, Skagen eller Svalbard så skal jeg kunne det. Det er drømmen. Også er der ringe mange, der er sådan lidt.. skal du ikke ud og have et rigtig job? Og det har jeg haft og så bliver jeg sådan lidt.. men hvorfor?

F: Mhhhm

L: Og alt hvad der er blevet slået op i december og januar er røvsygt, fordi de gerne vil holde juleferie selv.

F: ja

L: også blev jeg bare helt vildt desperat og alt hvad jeg kiggede på var bare sådan.. jeg kan godt varetage det her job, men det lyder røvsygt..

F: Okay

L: og hver gang jeg tænkte på at gå selvstændig, var der bare julelys i øjnene. Også var jeg sådan lidt.. altså.. det er jo ikke værre at hvis det ikke går, så gik den ikke. Altså.. jeg kan jo bare prøve. Det sker der jo ikke noget ved.

F: Nej

L: Og sådan er jeg også. Så går det stærkt ikk. Haha.. Men jeg har arbejde rigtig meget med bæredygtighed og jeg synes at bæredygtighed er rigtig vigtigt. Og jeg har arbejde med bæredygtighed på hele min kandidat. Og også før.. og det kommer bæredygtig by af.

F: Okay

06:00:

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

L: Fordi jeg synes, at det er ikke sådan voksenskældud, det er mere sådan (5 sek) et kærligt puf eller det kan lige så godt være at hvis folk ikke kan orke at gå all plastik free, eller sådan et eller andet, men hvis de så kan huske.. eller hvis jeg nu nævner det engang eller to at de så husker at tage deres indkøbsnet med når de går ned og handler, så er det baby steps, men det.. hvert lille skridt tæller. Det er sådan min filosofi bagved er, eller hvad kan man sige.

F: Ja

L: Så det er det, det kommer af.

F: mhhm ja, spændende.

L: Ja det blev lige en lang smører.

F: Jamen det er så fint. Jeg kunne godt tænke mig at spørge dig lidt ind til hvornår man er frivillige i din optik.

06:45:

L: mhhm ja, det er egentligt meget sjovt, for normalt vil man jo sige... hov, man.. sige at ørhm.. at frivillighed, så er det noget med at man arbejder ved Røde kors, eller nærmest sådan helt fysisk hjælper mennesker, eller besøgsven eller.. så er der jo også hele den der.. jeg er frivillig på en festival. Også er det jo noget med at du får noget ret fysisk. Du får ikke løn, men du får noget andet. En anden gode. Ørhm (3 sek) for mig, handler et frivilligt arbejde om, en interesse tror jeg. Altså hvis jeg.. (3 sek) [altså jeg kalder jo bæredygtigt by for frivilligt arbejde, fordi jeg synes det er vigtigt. Jeg vil gerne fortælle folk om det, og der er virkelig mange som reagere positivt på det, og jeg får ikke nogen penge for det.](#)

F: Ja

L: så for mig.. det er selvfølgelig den helt fysiske økonomiske.. ingen indtægt, så må det være frivilligt. Men omvendt har jeg det også sådan at jeg også kalder det for mit arbejde.. altså hvis folk spørger.. altså med minde at det er relevant at jeg er arbejdsløs.. men altså.. jeg var til netværksmøde hvor folk spørger, hvad arbejder du med til dagligt? Så er jeg sådan lidt.. jeg arbejder med bæredygtighed, for det gør jeg!

F: Ja

L: Jeg bruger alt min energi på bæredygtighed, derfor arbejder jeg fysisk med det. Men det er jo ikke en indtægtskilde for mig.

F: Nej

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

08:00:

L: så det er sådan, det er klart at jeg også er farvet af mit studie og sådan.. altså hvad for nogle ord putter man på ting. Men så.. altså jeg ser bæredygtig by som noget jeg gøre frivilligt, men.. (5 sek) Jeg ved ikke om jeg kommer ud af en tangent nu, men.. (4 sek) jeg tror måske også at det ville være frivilligt på en måde, hvis jeg tjente lidt på det..

F: okay, hvordan kan det være?

L: Altså, jamen selvfølgelig ikke hvis jeg kunne leve helt fuldtids af det. Så ville jeg sige at det var mit arbejde. Men jeg ville også tage til events om det, uden at få penge for det, fordi det er en så stor interesse ting for mig, så det er en kombination af en beskæftigelse og en interesse tror jeg. Sådan tror jeg faktisk at jeg kan sige det ja..

F: mhhm ja okay. Interessant

(Fælles grin)

F: Hvordan opfatter du andre som er frivillige? Opfatter du dem på en bestemt måde? Tænker du noget bestemt.

L: mhhm øhh.. Jeg synes at det kommer meget an på hvordan folk italesætter det, øhh for mig er den klassiske frivillighedsforstand så er det noget med.. jamen.. så er det noget med.. social (3 sek) i gåseøjne bæredygtighed, men sådan at hjælpe andre mennesker og måske også hjælpe gamle menneske også, og måske vær besøgsven, måske hjælpe på en lektiecafe øhmm og jeg synes det er sådan mega prisværdigt og det har jo en kæmpe positiv indvirkning på samfundet, men jeg har også en stor interesse.. altså for mig er bæredygtighed som er det jeg beskæftiger med, ikke kun at ting skal være øko, det er også at du hjælper andre mennesker, det er også at du har.. altså social bæredygtighed og økologi, er også at du får ting til at løbe rundt og at de er bæredygtige altså at de kan leve selv. Så jeg synes at frivilligt arbejde er fantastisk og jeg synes at det er en virkelig fed måde... altså hvis nu man tager hele den der festival eller sådan den frivillighed... Altså, det er jo en fed måde at hjælpe.. Altså man kan jo sige, at de har mennesker har ikke råd til at købe en billet, men de har råd til at give noget af deres tid. Også får I hjælp og de får en god oplevelse og det er jo også en måde at hjælpe hinanden på.

F: Ja

10:43:

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

Øhhhm Der er også en bagside af det, fordi jeg synes også at der rigtig mange.. lidt om lidt inkl. Mig selv hehe... Ting der bliver oprethold af at man ikke... altså jeg ville ikke kunne give nogen løn, men der er også nogen der har frivillige og praktikanter fordi de ikke vil give nogen løn.

F: ja

L: Altså det er sådan bagsiden af det, fordi det kan jo godt blive udnyttet.

F: Ja

L: altså jeg håber ikke at det er folks tanke bag det, men man kan godt nogle gange få det sådan lidt... Jeg skulle have løn for det her...

F: Har du oplevet det?

L: ja altså, det er den sorte side af modebranchen hvor jeg har været, hvor der er rigtig mange der godt bare gerne vil have at folk er praktikanter eller frivillige fordi du skal bare være bæret over at du har fået lov til at få en fod indenfor den her branche. Og det er pisse godt netværk, men du kan ikke leve af det...

F: nej

L: og særligt for nogle år siden var der sådan en holdning, at vi ikke gider ansætte nogen, fordi vi kan bare have praktikanter. Også bliver et en udnyttelse af folks potentiale hvor det ikke bliver for at lære dem noget, men for at.. der er skrækhistorier for folk bare har siddet i 3 måneder og været i praktik og syet knapper i og det lærer du ikke noget af. Du bliver rigtig god til at sy knapper i, men det kunne du godt i forvejen og det synes jeg er bagsiden af det, men det har jeg primært oplevet i modebranchen og jeg synes ikke helt at den kan konkretiseres som frivillighed i forhold til... altså... det ser jeg ikke som en måde at hjælpe andre på. Der er bare en branche fejl.

F: okay

L: Det synes jeg ikke høre sammen med frivillighed, men det bliver sammen funktion, da man jo ikke får løn og det er en interesse. Men jeg synes ikke at det hører sammen alligevel.

12:27:

L: Så primært noget socialt engement.

F: Mhm super godt. Nu vil jeg lige spørge lidt ind til din personlige... erhm altså nu har vi snakket lidt om at du er frivillig i din egen forening.. ej hvad kalder man det... ikke forening...

L: Øhh det ved jeg ikke hvad jeg kalder det. I mit eget virke

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

F: Ja i det eget virke. Øhh hvor længe har det stået på?

L: Altså bæredygtig by startede op i (5 sek) november tror jeg. Sådan officielt, så det er jo ikke så længe. Så har jeg blogget i mange år, så jeg er vant til at udtrykke mig sådan visuelt, men det her har været sådan kort tid kan man sige hvor det her har været meget for andres skyld.

F: ja okay. Hvor meget tid tænker du at du bruger på det på ugebasis?

L: Altså, når jeg er i godt flow, så bruger jeg i hvert fald en hel dag om ugen, altså 8 timer eller sådan noget hvis ikke mere. Og det er meget tid, og jeg kan det jo kun fordi jeg er arbejdsløs. Altså jeg ved ikke hvordan jeg skulle finde energien til det ellers og det og det skal jeg kunne. Det er derfor jeg er i gang med at se om jeg omstrukturere det, så det kan blive ved med at leve.

13:58:

F: Ørh. Var der noget bestemt som gjorde at du fik lyst til at starte på frivillig basis?

L: Jeg synes det var for vigtig... jeg synes at det var en for vigtigt snak til at kunne ignorere det.

F: okay så det var sådan sagen...

L: ja helt klart sagen. Øh. Jeg synes at... jeg synes at der er rigtig mange der gør gode ting i Odense og jeg synes ikke at.. du ved... Så kommer der sådan en notits hist og her eller at folk hører fra mund til mund. Men jeg synes at man skal huske at fortælle når der er nogen der gør noget godt. Erhm... og det var der ikke nogen der gjorde, så var jeg sådan lidt... Nå, så gør jeg det... og fordi det hedder bæredygtig by og ikke noget med Odense, har det også potentiale til at kan... Altså planen er at have en fane der hedder Odense, København og Aarhus og en der hedder what ever. Og så er det egentligt lidt mere et opslagsværk end det er voksenskældud. Så er det sådan at... jeg skal ud at have kaffe. Så tænker man ikke over jeg skal det her, eller det her.. Så kan man bare lige kigge her, også har man rent faktisk valgt økologisk kaffe eller et eller andet. Også er det, det lille hverdagsvalg, men det kommer til at gøre noget på den lange bane. Og det synes jeg bare var mega vigtigt og jeg kunne mærke at hver gang jeg talte om bæredygtighed... også hjemmefra.. Se os, nu er vi øko.. også blev det sådan en joke. Som der blev gjort lidt grin med, men jeg synes bare... det synes jeg ikke at man skal. Omvendt fik jeg det også sådan, at jo mere der bliver talt om det, jo mere ændre man også ved folks tanker omkring det uden at de ved det. Så selvom at min far fx joker med det... Ej se Line jeg købte det her i dag, der står øko på. Også joker han med det, men det har jo stadig gjort noget fordi at han har købt det og blevet opmærksom på det. Så jeg har det sådan at på et tidspunkt, så skal det nok tippe. Så var jeg sådan, hehe (fælles grin) Så bliver det sådan en skjult nudging. Så det er helt sikkert også min omgangskreds... altså det her med at jeg kan tale øko i dage, jeg kan tale bæredygtighed i tøj, møbler...

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

altså jeg kan tale i dagevis... så kan jeg ligeså godt tale det ud på det her papir også kan dem som rent faktisk gerne vil høre om det læse det her... og det vil folk gerne... jeg har haft min egen blok i 2 år og har lige så mange læsere på bæredygtig by. Så det har været et behov.

F: ja

16:39:

L: altså folk er jo sådan, ej Line hvor er det dejligt og det er jo bare virkelig positivt.

F: det må man sige.. spændende... Ærhmm.. Hvad giver det dig helt præcist at lavet det her bæredygtig by?

L: **Jeg bliver mega glad, det giver mig et kæmpe netværk, du skulle tro det var løgn...** I forvejen har jeg et ret stort netværk også i Odense... Niels min kammerat jokkede med en dag... at jeg rendte ind i en af hans venner uden at jeg kendte ham i forvejen. Vi kendte begge to Niels og han kom en halv time senere da han skulle mødes med mig, og han var sådan... selvfølgelig er de to der kender allerflest og har de største netværk, rendt ind i hinanden og begynder at snakke sammen. Jeg taler med alle og jeg taler meget hehe. Øhm men samtidig bliver det en interesse og det er en ret fed indgangsvinkel at være sådan... hej jeg kommer fra det her, vil I ikke snakke med mig? Også støder jeg jo på dem og fordi folk der arbejder med bæredygtighed de er enormt gode til at hjælpe hinanden. Altså jeg er virkelig blevet positivt overraskede. De er sådan, hov har du hørt det, eller dem der skal du lige ned og snakke med, eller jeg tager dig lige med til... altså ham der er min fotograf er det frivilligt for at da han fik en lille pige for et år siden, fik han totalt klima angst og kunne ikke sove om natten, fordi at den her planet var ved at gå fra hinanden og så var han bare sådan.. at da han hørte om mit projekter, så var han bare sådan.. øh jeg vil gerne hjælpe dig og jeg skal ikke have noget for det. Og ja.... Så for jeg jo bare snakket med flere og flere.. ærhmm.. så netværk... sindssygt netværk. Mere end jeg havde i forvejen hehe.

18:21:

F: ja okay. Hvis du tænker det i en bred forstand eller du kan også godt tænke det i forhold til bæredygtig by, hvad er vigtigt for dig? Altså hvad skal det give dig?

L: på et personligt plan?

F: Ja

L: **øhhh altså det bliver jo lidt en slags sag man kæmper for.** Og mit eget firma som jo starter nu, kommer også til at give 2 % af overskuddet til en eller anden miljø... eller et eller andet til planeten... Det er enormt vigtigt for mig. Så det er klart at jeg føler, at udover alle de små ting som jeg selv gør, så føler jeg også at jeg

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

gør noget ekstra for den sag jeg faktisk kæmper for. Og det tænker jeg også at frivilligt arbejde gør... I hvert fald hvis man er frivillig på den der... socialt økonomiske måde, ud ved, altså den sociale måde... fx besøgsven... Så tænker jeg også at det giver en noget personligt at du føler at du gør en forskel, hvis ikke at du var her, var de her personer mutters alene.. så det er jo klart at det er et ekstra (6 sek) mil må går, for den sag man kæmper for i forvejen. Fordi jeg kan jo bare huske mit egen indkøbsnet og jeg kan jo bare have min egen bambus tandbørste og jeg kan bare gå plastikfri, men hvis jeg også fortæller om det, så er der lige den der ekstra.

F: mhhm ja øhhh er der på noget tidspunkt, hvor du tænker at der har du simpelthen bare ikke lyst til at lave... altså kan du få en følelse af ikke at have lyst til at lave frivilligt arbejde?

20:16:

L: Ja det kan jeg. Altså lige i tiden er jeg meget nørdet med stjernetegn og jeg er vædder og jeg er sådan en som sætter ting i gang, men jeg er virkelig dårlig til at fælg tingene til dørs.

F: ja

L: exceptionelt dårlig. Jeg keder mig for et godt ord, så hurtigt. Og det er også derfor at det er svært for mig at se et fremtidigt job fordi jeg gider ikke lave det samme hver dag. Jeg bliver sindssyg. Det passe mig perfekt at kunne skrive speciale og kunne gøre alle mulige ting imens og det passer mig perfekt at kunne starte det her firma op og kunne gøre tusind ting på en gang. Hvorfor at det også vil være perfekt hvis jeg går freelance og får forskellige opgaver hele tiden så tænker jeg at det er kanon, fordi jeg er også ret perfektionistisk og hvis jeg laver et projekt skal det nok blive ordenligt og fuldført, men særligt... Jeg får energi af mennesker, og hvis jeg får fat på mennesker som ikke er særlig klar på de der interviews og what ever, så er det virkelig trægt for mig sådan at skulle følge op og følge op og følge op.

F: okay

L: Fx så plejer jeg at lave et interview med nogen også går jeg hjem også skriver jeg noter imens jeg lytter til interviewet også skrive jeg en artikel og efter jeg har lyttet det der igennem er det virkelig svært for mig at få det skrevet og jeg synes det er vigtig... Men jeg har det sådan.. næste...

F: ja okay men (uf)

L: men når folk så er dårlige til at vende tilbage, så bliver det sådan lidt... Argh... så kan det også bare være lige meget. Så laver jeg bare noget andet. Så bliver det irriterende for mig, fordi jeg vil rigtig gerne fortælle det, men samtidig har jeg en eller anden bagvendt... (4 sek) det er ikke dovenskab, men det føles lidt sådan, at jeg ikke kan tage mig sammen og når jeg har skrevet det, så føler jo at det er nice og fedt, så jeg skal bare

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

lige sådan... over den. Men hvis folk selv vender tilbage og er sådan... Ja vi gør det, så får jeg sindssygt meget energi. Jeg får energi af at folk er engageret.

22:17:

F: okay og når de er uengageret så taber...

L: Så taber jeg den. Så kan det bare være lige meget. Øhm jeg havde også nogle artikler hvor min fotograf havde mega travlt, men så føltes det som om at han ikke havde tid og ikke havde lyst, og så blev jeg sådan... nå, men så behøves jeg jo ikke at skrive min artikel færdige, hvor jeg bare var lidt sådan... det kunne du jo bare gøre, så er den jo klar for helvede haha. Men ja, jeg tror... alt det giver mig rigtig meget med det frivillige når folk er hyppet omkring det og hvis de ikke er, så taber jeg den også. Hvis det var et svar til dit spørgsmål?

F: jamen det var det helt sikkert. Øhh så jeg gerne spørge dig lidt ind til nu... Du er jo i en ledighedsperiode lige nu. Hvad betyder bæredygtig by for dig lige nu

L: i Forhold til det?

F: Ja i forhold til din livssituation altså i forhold til det sted du er i livet lige nu.

L: Jeg tænker... altså jeg synes det er rigtig vigtigt at holde sig i gang og jeg kan egentlig rigtig godt lide at arbejde., men jeg tænker ikke rigtig over at jeg er ledig faktisk fordi at jeg holder mig i gang. Og fordi at jeg forstiller mig ikke at min hverdag faktisk bliver så meget anderledes fordi at lige nu så arbejder jeg også skriver jeg ansøgninger, det bliver jo så forhåbentligt lavet om til at jeg skriver nyhedsbrev for folk ærhh men det er klart at fordi jeg har gang i så mange ting, så føles det som om at jeg bare har en hverdag og jeg kommer ud af døren hver morgen og det er klart.. altså jeg søger jo også jobs for det skal jeg jo. Øhh jeg tror også at man er mere interessant at tale med som ledig hvis man ikke er sunket ned i netflix hullet... (4 sek) fordi det er virkelig et farligt hul at synke ned i og jeg kan også komme til... Altså hvis jeg starter min dag med at se en film, så får jeg ikke lavet noget den dag. Så er jeg der hele dagen. Jeg er på den måde enormt let påvirkelig, så jeg skal ud og i gang for ellers så får jeg lavet 0. Og det er seriøst fra den ene yderlighed til den anden. Så fordi at jeg har de her ting, så bliver jeg holdt i gang. Og klart, så er der jo nogle uger hvor jeg lige får mig selv over bookedede, hvor jeg er sådan lidt, ej okay pause. Hehe.

F: ja okay

24:55:

L: Men sådan tror jeg også at det er hvis du er i arbejde og så bliver kontrasten måske heller ikke så stor. Og det tror jeg på mange måder er virkelig godt. for jeg kan godt forstå... Hvis du nu fx er ledig i et år... Det er

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

ikke unormalt hvis du har læst humaniora og at du så har siddet derhjemme i din sofa i et år, så tror jeg sgu at det er hårdt at få et 37 timers job. Det tror jeg bliver for voldsomt. **Så jeg tror at det er ret afgørende at man holder sig i gang. Det behøves ikke være med et frivilligt arbejde. Det kan også være sport det kan også være (6 sek) kunst eller what ever floats your boat, men det er med at gøre noget så man ikke bare sådan...**

F: ja

L: **Så bliver jeg heller ikke sur på...** Der er jo rigtig mange ledige, som bare er vrede på systemet og de er vrede på dem i A-kassen. De gør jo bare deres arbejde. Der er nogle regler fordi vi er rigtig mange mennesker der er ledige og de er nødt til at putte os i kasser. Og det kan jeg simpelthen ikke hidse mig op over. Det er ikke deres skyld og det er slet ikke den jobkonsulents skyld som jeg har. Det er fandme ikke hendes skyld at jeg skal sende to jobs om ugen selvom der ikke er nogle spændende jobs at søge. Min fordel er, at jeg skal søge et der er slået op og et der må være uopfordret. Det andet er frit, så der må jeg gerne søge til freelance arbejde og bare være fuldstændig konstruktiv omkring min jobsøgning. Og være fremtidsrettet for det er jo det man skal for helvede. Haha. Men skal jo være taktisk omkring sit liv, for jeg vil jo gerne i arbejde. Jeg synes ikke at det er særligt spændende at få 13.000 før skat. Det er ikke meget anderledes end at være på SU.

F: nej

L: **så er der noget med at holde mig i gang. Det giver det mig rigtig meget.**

F. øhhh hvordan har du det nu her, altså under din ledighedsperiode. Hvordan har du det, sådan helt personligt?

L: **Altså jeg havde det rigtig fint og så havde jeg det rigtig dårligt i december og januar hvor jeg var rigtig vred på verden. Der var ikke nogen jobs der var spændende og jeg var ikke kommet frem til endnu at jeg skulle være selvstændig og jeg var bare sådan.. hvad fanden er det er for noget lort.** Og min bror som jeg også bor sammen med er også ledig, så vi går to hjemme, så det kunne ikke være mindre inspirerende og vi spiser rugbrød til aftensmad og er bare sådan..... puhhhhhh. Min søster var rigtig ked af det og var lige droppet ud af uni og du ved, jeg var bare sådan... rundt om mig ramlede det hele bare. Min mor var bare sådan lidt.. I tre kan der lige komme styr på jer. Så blev jeg proaktiv og bookede en rejse til Afrika og skulle hjem til Zanzibar og skulle lige sige hej til nogle folk og det var jeg her i starten af februar i to uger. **Øhh for at komme væk.** Det var også der at jeg blev helt afklaret omkring hvad jeg gerne selv ville. Og det var dyrt for man får jo så ikke dagpenge imens, så denne her måned har været en lille smule stram. Men det var jo et aktivt valg for at tvinge mig selv ud at den der surhedsspiral og lige s snart jeg besluttede det... Jeg havde egentligt kigget på billetter og været sådan ej okay, nu må du også tage dig lidt sammen og blive lidt voksen

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

også sagde min mor, skal du ikke bare på ferie også var jeg sådan okay, okay okay okay. Nu skal jeg bare afsted hehe. Øh hm og det var skide godt.

28:33:

F: Okay

L: Ligeså snart jeg bookede billetter var mit humør bare skide godt, fordi jeg tror.. Det var bare hårdt og jeg tror da at der kommer de der dyk men ellers har jeg det egentligt fint. Jeg er egentligt rimelig balanceret omkring det.

F: Ja okay, men når du er i de der dyk, hvad er det så der fylder for dig?

L: øhh jamen så bliver jeg... Så bliver jeg bare sådan lidt, så kan det kraftedeme også bare være lige meget. Der er ikke nogen spændende jobs. Hvorfor fanden skal jeg så søge jobs? Også bliver det sådan en kamp, også søger jeg, du ved, kun sådan liiiiige the bear minimum øhhh og fik ikke skrevet særligt mange artikler, og kom ikke ud og snakke med folk, så det bliver sådan en ond cirkel fordi jeg mister min energi. Også kommer jeg til at sidde derhjemme, også kommer jeg til at se netflix også kommer jeg ikke ud ad døren. Så jeg skal holde mig oppe og jeg skal holde mig i gang med de ting jeg gør.

F: Okay

29:26:

L: Du ved, det var også lige... Jeg tror at det var... Så skulle jeg have været i en mega spændende praktik også blev hun syg, så jeg skulle lige finde en panikløsning, du ved, så der var lige en masse anden ting. Øhh også tror jeg, at jeg var tre måneder inde i det der dagpengesystem, hvor man bare var sådan... jeg fik ikke rigtig svar... Det er virkelig mange steder med de der jobs, der får man ikke noget svar.

F: Nej okay

L: Altså du får ikke engang et afslag. Du får bare stilhed også er man bare sådan lidt, okay hvorfor skal jeg så bruge min tid på det her, hvis I ikke kan tage jer sammen og skrive tak, vi fandt en. Bare sådan at jeg kan lukke den og ikke har den oppe i hovedet... Hmm måske... og det synes jeg er noget fis. Også tror jeg, at jeg bare lige blev sur. Også er jeg til gengæld storesøster nok til, at når både min bror og søster er nede i en kulkælder, så må jeg jo komme ud af den. (fællesgrin)

30:27:

F: ja okay

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

L: ja, og det var jo så det jeg gjorde. Og det var bare fint.

F: godt at du kom ud igen.

L: Jamen det gør jeg. Vi er jo mange fra min årgang som er arbejdsløse og der er klar nogen som tackler det dårlige end jeg gør. Som jeg også sagde, det er jo ikke jobcenteret skyld, det er det simpelthen ikke. Det kan ikke nytte noget at blive vred på systemet. Det kan du godt gøre, men det hjælper dig jo ikke. Altså så kan du jo bare være sure på dem.

F: ja

L: Du om det... eller sådan... og det er jo letter sagt end gjort, men sådan får jeg det jo lidt. Men sådan har jeg det generelt med ting.

L: ja du har taget en humaniora uddannelse, ja det er svært at få job. Ja vi er mange om buddet. Enten så må du udmærke dig på en eller anden særlige måde og det tænker jeg jo også at jeg gør. Du skal ikke tage fejl af, at det ser fint ud med bæredygtigt by på mit CV, selvfølgelig er det det. Øhh Så må jeg jo gøre det og så må jeg jo tage netværks arrangementer og komme ud og snakke med folk. Så må jeg jo sætte mig herved og arbejde med min kammi for at han også er på dagpenge. Øhh han er fotograf ved siden af, også arbejder vi målrettet... så er vi bare sådan lidt.. godt, vi skal have gjort det her i dag, tjek. Færdig bom.

F: Sejt (fællesgrin)

F: Hvordan opfatter du dig selv i den her ledighedsperiode? Altså sådan identitetsmæssigt?

L: hmm

F: Er det noget du har givet nogle tanker?

L: Altså som sagt, så tænker jeg ikke så meget over at jeg er ledig. Altså jo, jeg ved det godt. Jeg er derhjemme og jeg kan selv beslutte hvornår jeg står op om morgenen og sådan nogle tinge. Men du ved, jeg får ikke den der, oh my good, jeg tør ikke sige til nogen at jeg er ledig fordi at det er pinligt. Den får jeg slet ikke. Øhh mere en sådan er... Jeg er lige blevet færdig og er ved at finde ud af hvad jeg skal. Øhh Men i lang tid gik jeg og sagde at jeg overvejede at gå freelance, og nu har jeg ændrede den til at sige at jeg går freelance, får hvis du har valgt at sige at det er en ting så rykker du også mere på det. Men så er folk også sådan okay, hvad laver du? I stedet for at jeg overvejer at gå freelance, så bliver det sådan lidt, hvorfor? Hvad vil du? Kan du det? Så det bliver en anden samtale du har, hvis du ændre det til.. Jamen det her, det er noget jeg har. Så bliver det jo det man snakker om og netop ikke ledigheden.

F: Ja

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE

33:18:

L: Ja, jeg er der ikke endnu, men jeg har jo besluttet det.

F: Er det noget du har tænkt over, det skift i samtalen?

L: Ja, klart. Jeg har skrevet et helt indlæg om det på min blog. (fællesgrin) Fordi jeg.. det blev meget sådan at hvis man siger at man overvejer at gå freelance, så kan du bare hoppe fra. Men også.. Men.. Når jeg snakker med mennesker, så viser det sig tit, pludseligt at enten så arbejder de et sted, eller så har de deres eget firma også var det lige pludseligt en ret relevant business snak. Også hvis du så siger, at du er i gang med at gå freelance, så spørger de, hvad dit firma hedder og hvad dit firma kan. I stedet for at jeg overvejer at gå freelance, nå okay, så kan det være vi skal snakke engang i fremtiden. Så de tager det mere seriøst og det bliver mere professionelt hvis du har taget beslutningen... for begge parter.

F: Ja, føler du også at den seriøsitet du snakker om, kan du også sæt den i relation til din identitet? Føler du også at du bliver mere seriøs?

L: Ja klart, jeg bliver også meget mere seriøst om det. Så bliver jeg sådan... jamen okay, så snakket vi business. Så er det alvorligt. Skal vi lige udveksle visitkort som jeg skal printe senere i dag. Flere spørger efter visitkort, men jeg skulle lige have mit domæne på plads inden jeg printede det.

F: Ja det er klart. Vi nåede til vejens ende så nu trykker jeg lige på stop....

FRIVILLIGHEDEN PÅ DAGPENGE